

Beszámoló jelentés

a

Tapolcai PLECOTUS Barlangkutató Csoport

1994. évi munkájáról.

I. kötet.

I. A csoport 1994. évi munkája

II. Kutatási tevékenység

I. A csoport 1994. évi munkája
(rövid értékelés)

A.

Az 1994. évi munkaterv

1994. ÉVI MUNKATERV.

I. Kutatási tevékenység:

A Tavasbarlang:

1. Tovább folytatjuk a barlang száraz részeinek feltárását.
2. Folytatjuk a térképezési és dokumentációs munkákat.
- 3 Amennyiben a POSEIDON egyesület új kutatási engedélyt kér, együttműködünk a bűvármerülések lebonyolításában.
4. Folytatjuk a tudományos kutatásokat. (Vízszintmérés, Radiológiai vizsgálatok)
5. Részletes kőzetmechanikai vizsgálatokat és rétegszelvény felvételt kívánunk végezni.
6. Barlanggondozási szerződést kívánunk kötni.

B Kórház-barlang:

1. Megkérjük a kutatási engedélyt, a kutatások új feltételeit egyeztetjük a kórház vezetésével.
2. Barlanggondozási szerződést kívánunk kötni.
3. Folytatjuk a feltárási, térképezési és egyéb dokumentációs munkákat.
4. Folytatjuk a radiológiai vizsgálatokat.
5. Rétegszelvény-felvételt kívánunk végezni.

C Kincseshődör:

Folytatjuk a bontási munkákat.

D Edericsi-barlang:

1. Denevérmegfigyeléseket és feltáró kutatást fogunk végezni.
2. A Természetvédelmi hivataltól segítséget kérve lezárjuk a barlangot. (Biztonságos módon)

E Vaddisznós-barlang:

1. A végpontot továbbbontjuk.
2. Megkezdjük a térképezést.

F Horda-barlang:

1. Bontási helyet jelöltünk ki a barlang EK-i végén.
2. Tervezzük a barlang lezárását.

G Gatyalengető-barlang:

Folytatni fogjuk a bejárati akna rendbetételét és mélyítését.

H Medvehagymás-barlang:

Folytatjuk a barlang bontását.

I Róka-nyelő-barlang:

Folytatjuk a barlang bontását.

J Nagy-töbri-barlang:

El kell végezni a második hasadékaknában egy omlasztást, majd folytatjuk a feltárást. A munkák során együttműködünk az ACHERON csoporttal.

K November 7.-e barlang:

Folytatjuk a barlang bontását.

L Egyéb, bontásra érdemes helyeken újabb barlangok reményében bontásokat végzünk.

II. Társulati élet:

- A Jelentésünkkel részt veszünk a Cholnoky-pályázaton.
- B Képviseltetjük magunk a Barlangnapon és a társulati kutatótáborban.
- C Lehetőségeinkhez mérten részt veszünk a Társulat munkájában.

III. Csoportélet:

- A Rendszeresen összejöveteleket, közgyűlést tartunk.
- B A Társulat által szervezett képzésekben lehetőség szerint részt kívánunk venni.
- C A tavasz folyamán tábort szervezünk az Edericsi-fennsíkra.
- D Rendszeres előadásokkal népszerűsítjük a barlangkutatót.
- E Vállalkozásokat szervezünk a működés feltételeinek kiegészítésére.

B.

Az 1994. évi költségvetés

Az 1994. évi munkatervünk végrehajtásához szükséges források költségcsoportonként:

1. Feltáró kutatás:	
- szerszámok, technikai eszközök, biztonsági felszerelések, fogyó anyagok	
Összesen	40000 Ft
2. Tudományos kutatás:	
- térképezés, vízszintmérések, vízminőségvizsgálatok, egyéb tudományos kutatási költség	
Összesen:	10000 Ft
3. Barlangvédelem:	
- lezárás, karbantartás, takarítás	
Összesen:	70000 Ft
4. Kutatótábor szervezés:	
- élelem, eszközök, bérleti díjak, szervezési és egyéb költségek	
Összesen:	8000 Ft
5. Oktatás, ismeretterjesztés:	
- szaktanfolyamok, tanulmány- és csereutak, dokumentumok	
Összesen:	12000 Ft
6. Ügyviteli költségek:	
- posta, telefon, fénymásolás, éves jelentés, utazás stb.	
Összesen:	10000 Ft
Működéshez szükséges kiadások:	150000 Ft
Saját tagsági bevétel:	16800 Ft
Egyéb tagsági költségvállalás:	38000 Ft
Az OKTH-tól igényelt összeg:	60000 Ft
Vállalkozás nyeresége	14500 Ft
Önkormányzattól kért támogatás	20700 Ft
Bevételek összesen:	150000 Ft

C.

**A csoport munkájának összefoglaló értékelése
a munkaterv alapján.**

Az 1994. évre készített munkaterv összeállításakor felmértük a csoport lehetőségeit. Az előző évek tapasztalatát felhasználva csak annyi munkát terveztünk, aminek megvalósítása reális cél lehetett.

A tervezett munkákat - mint az előző években is - területekre és témakörökre bontottuk. Három fő feladatcsoportot különítettünk el:

- I. Kutatási tevékenység
- II. Társulati élet
- III. Csoportélet.

Kutatási tevékenység

Csoportunk a hangsúlyt a kutató tevékenységre fektette. Ezt a jelentésben elfoglalt terjedelem és az elért eredmények igazolták. A munkatervben barlangonként terveztünk, de a jelentésben eltérünk ettől. A dokumentációs jellegű munkákat, vagy azokat a tevékenységeket, amik több barlanghoz kapcsolódnak, külön fejezetben közöljük.

A. Tavasbarlang:

1. Feltárás: a barlangban két területen folytattunk feltáró kutatást. A Nautilus-ág utolsó terméből lapos járat indult, mely omladékban végződött. Az omladékot átbontva 15 m járatot tártunk fel, mely két kisebb termet is tartalmaz.

A másik kutatott terület a Nagy-körjárat déli és nyugati oldala volt. Innen több szűk leágazás indult, amiknek sem a megfelelő átvizsgálása, sem felmérése korábban nem történt meg. A felmérések után több hónapos megfeszített munka következett. A három ígéretesnek látszó pont közül először a felső járatszinten dolgoztunk, melynek első szakasza már korábban is ismert volt. A lapos, kőomladékos járatban 10 m-t haladtunk, de itt sajnos ellaposodik, tovább nem bontható.

A másik ígéretes pont egy DNY felé tartó szűkület volt. Itt a törmeléket, agyagot és homokot eltávolítva előbb egy 10 m-es, jól kúszható szakaszba jutottunk, majd másfél hónapos megfeszített munkával szinte méterről méterre ástuk át a KRESZ-ágnak nevezett új járatrész szűkületeit. A munka során összesen mintegy 50 m járatot ismertünk meg, a végpontot sikerült a kiindulási hellyel körjáratáá összekötni.

A KRESZ-ág egyik jobboldali leágazásában a szálkőszűkület átvésésével új területet sikerült elérnünk. Ez a rész a Mikulás-ág nevet kapta. A szűkület utáni méterek ígéretes folytatást mutattak, de csakhamar itt is agyagdugók állították meg a kutatókat. Újabb hosszú szifonbontási sorozat kezdődött. Ez a KRESZ-ágnál is nehezebb körülményeket jelentett. 30 m után a lejtés miatt a járat alján megjelent a víz, a kitöltés sárrá változott. Szerencsére ezen a szakaszon két kiöblösödés is volt, ahol legalább fel lehetett térdelni. Már a munkák felfüggesztésén gondolkodtunk, amikor az utolsó szűkület is megnyílt. Mögötte három terem volt, 10, 30 és 100 köbméteresek. A legnagyobb 3m mély tó is van. A bejutás december 6.-án történt.

Az ágot felmérve tapasztalták, hogy az észak felé menő kuszoda vége bontható, ahol továbbhaladva ismét bővebb járatok voltak. Itt van a Plecotus-terem, ami kb. 15x10 m alapterületű, de csak 1-1,5 m magas. A bővebb részeket észak felé ismét kuszodák követik, melyeket 1995-ben tárunk fel. Az ág összhossza kb. 350 m.

2. Térképezés, dokumentációs munkák: A barlang térképezésére sok munkát fordítottunk. Felmértük a Maximum-terem felső szinti járatainak egyrészét, amit az idei jelentésben még nem közlünk (50 m). A Nagy-körjárat déli és nyugati oldalágait is felmértük. Ennek eredményeként jelöltük ki a bontási helyeket (150 m). Felmértük a Kutas-labirintust (80 m), a Mikulás-ág egyrészét (250 m).

A barlangot M 1:100 léptékű, A3-as méretű térképszelvényekre bontottuk, melyek közül tizet 1993-ban, további hetet ez évben közlünk. (A jelenlegi ismereteink szerint összesen 45 szelvény lesz.) Kiegészítettük az idei mérésekkel a felszíni létesítményeket bemutató M 1:500-as térképet és szelvénykiosztó lapot is mellékelünk.

A dokumentáció kiegészítésére fényképeztük a járatokat.

3. A POSEIDON csoport egy alkalommal merült a barlangban, az idegenvezetés feladatát láttuk el.

4. Folytattuk a korábban megkezdett tudományos kutatási témáinkat. Rendszeresen (naponta) mértük a vízszint ingadozását, bakteriológiai és vízkémiai szempontból mintákat elemeztünk, folytattuk a radondetektorok cseréjét, valamint klimatikus paramétereket is mértünk.

5. Egyéb munkáink miatt a kőzetmechanikai vizsgálatokat nem végeztünk.

6. Elindítottuk a barlanggondozási szerződés megkötését, de a megbeszélések az üzemeltető hozzáállása miatt félbeszakadtak.

B. Kórház-barlang:

1. A kórház vezetésével többszöri egyeztetés után sikerült a kutatási feltételeket tisztázni. Ezek rögzítése után elkészítettük a kutatási tervet és az engedélykérelmet. Az engedélyt augusztus 17.-én megkaptuk.

2. A barlanggondozás terén eredményt elérni nem sikerült, de október 15.-től a gyógyrészeken a műszaki felügyeleti munkát a csoport látja el.

3. A feltáró munka során kevés eredményt tudunk felmutatni az elvégzett jelentős munkák ellenére. Három helyen találtunk újabb járatokat. 10 m-t a Tavasz-ág első termének északi leágazásában, 10 m-t a Mogyorószaggató felső szintjén és kb 20 m-t a Macska-ágban. Elvégeztük a Macska-ági kuszoda biztonságossá tételét, szűkületeket véstünk ki, törmeléket takarítottunk.

Feltérképeztük a teljes Déli-labirintust, valamint a Macska-ág kuszodáját, északi járatának elejét és a déli járat egy részét.

Egyéb dokumentációs munkaként elkészült a barlang kataszteri nyilvántartó lapja, amit a Barlangtani Intézethez juttatunk el. Folytattuk a járatok térképezését. Sikerült régebbi dokumentumokat, mérési eredményeket megszerezni, amiket 1995-ben fogunk feldolgozni.

4. A radiológiai vizsgálatokat detektorcserékkel folytattuk, majd később bekapcsolódtunk az ATOMKI folyamatos méréssorozatába is. Ennek adatait nem bocsátották rendelkezésünkre.

5. Egyéb munkák miatt a rétegszelvény-felvételt nem végeztük el.

C. Kincsesgödör

Az év folyamán több alkalommal folytattunk bontást. Az omlásveszély miatt a tevékenységet felfüggesztettük.

D. Edericsi-barlang

1. Feltáró kutatás során a Felső-hágcsós-teremben egy hasadékból kb 5 m járatot tártunk fel. Több alkalommal végeztünk denevérszámlálást.

2. A barlang lezárását pénzügyi okok miatt nem tudtuk megoldani.

E. Vaddisznós-barlang

1. A barlangban bontást ugyan végeztünk, de előrejutás nem történt.

2. A barlang első részének térképét a Fejenálló-szifonig elkészítettük (-18 m), fotóztunk és a Természetvédelmi hivatal segítségével lezártuk a barlangot.

F. Horda-barlang

1. A barlang északi végén kijelöltük a bontási helyet, de komolyabb feltárásba nem kezdtünk, elsősorban állagvédelmi munkákat végeztünk.

2. A lezárási engedélyt megkértük, de a Természetvédelmi Hivatal csak a Vaddisznós-barlang lezárását tudta támogatni.

G. Gatyalengető-barlang

A bejárati aknában és a barlang többi részében állagmegóvási munkákat végeztünk. A Közelben indított Dagonya-nyelő bontása során feltártuk a Kessler Hubert barlangot, amit sikerült a Gatyalengetővel összekötni. Ebben a jelentésben még két objektumként tartjuk nyilván, de a Kessler Hubert-barlang bejelentése és az összekapcsolás után mint önálló objektum megszűnt.

H. Medvehagymás-barlang

A barlangban kisebb bontási munka mellett gyakorlatilag csak állagvédelmi tevékenység folyt.

I. Róka-nyelő-barlang

A barlangban kisebb bontási munka mellett gyakorlatilag csak állagvédelmi tevékenység folyt.

J. Nagy-töbri-barlang

A tervezett omlasztást nem tudtuk elvégezni (lehet, hogy nem is olyan fontos, ha már idáig megállt?). Felmértük a barlang második szakaszát a leomlasztandó kőig.

K. November 7-e.-barlang

A barlangban elsősorban állagvédelmi munkákat végeztünk.

L. Egyéb helyek

A Kessler Hubert-barlangtól délre helyezkedik el a Szúnyogos-nyelő. Ennek bontásával az év folyamán megszakításokkal ugyan de rendszeresen folytattuk. Az év elején 2 m mély aknát előbb 4 m mélyre mélyítettük, majd az oldalból kidőlt 400 kg-os követ előbb megpróbáltuk szétverni, végül egyben emeltük ki. Ezután az aknát 8 m-re mélyítettük. Itt már lyukasodások is tapasztalhatók. A munkákat 1995-ben folytatjuk.

A Vaddisznós-barlang felé menő út mellett kezdtük meg a Kulcslyuk nevű nyelő bontását, ahol 3 m mélyre jutottunk.

Tapolcán a Semmelweis utcában 1992-ben feltárult egy üreg, amit akkor betemettek, ennek újrafeltárása és 14 m-re mélyítésével új barlang született.

II. Társulati élet:

A. Cholnoky-pályázat:

1994. telén legnagyobb feladatunk az előző évben elért eredmények megfelelő formában jelentéssé történő összeállítása volt. Az évközben végzett jelentős munka és a megfelelő dokumentálás, rögzítés, szerkesztés meghozta eredményét. A jelentés 220 A3 oldal terjedelmű lett, a pályázaton a tartalom elbírálása során a második legjobb értékelést kapta.

B. Barlangnap, kutatótábor:

A csoportot csak néhány személy képviselte a barlangnap rendezvényein, a Társulati Kutatótáborban nem vettünk részt.

C. Társulati munka:

Csoportunk a Társulat munkájában gyakorlatilag nem vett részt. Sajnos a jelentős távolság és az ebből adódó útiköltség a csoport költségvetéséből nem teremthető elő.

A Lychnis-nemkarsztos tábor és tanfolyam rendezvényein 4 fővel résztvettünk, hárman sikeres vizsgát tettek. A Tábor kiadványában több cikket csoporttag írt.

III. Csoportélet:

A. Összejövetelek:

A csoport az év folyamán rendszeresen tartott csoportgyűléseket, ahol elsősorban az elkövetkező időszak munkáinak egyeztetését végeztük el.

B. Képzés:

A társulat által szervezett Lychnis-nemkarsztos tanfolyamot hárman sikeresen végezték el. Egyéb, a társulat által szervezett tanfolyamon nem vettünk részt, saját tanfolyamot nem indítottunk.

C. Kutatótáborok:

Az év folyamán három rövidebb tábort szerveztünk az Edercsi-fennsíkra, ahol elsősorban állagvédelemmel és újabb nyelők bontásával foglalkoztunk. Augusztusban a Veszprém-megyei Önkormányzattól nyert pályázaton tanulmányi kirándulást tettünk Budapestre.

D. Előadások:

Két alkalommal tartottunk barlangokról előadást. Mindkét alkalom sikeres volt. A tájékoztatók után kellemes vita alakult ki, ahol a hallgatóság és a kutatók is hasznos ismeretekre tettek szert.

E. Vállalkozások:

A csoport 1994-ben három vállalkozást szervezett, aminek eredményeként a felszereléseinket részben lecseréltük, részben újakat szereztünk be.

Csoportcélú munkavégzés címén egy barlanglezárást készítettünk el.

IV. Összefoglalás

A csoport munkáját a munkaterv alapján értékelve megállapítható, hogy a tervezett tevékenységeket szinte kivétel nélkül végrehajtotta. Az 1993-ban elért eredményeket megfelelően dokumentálta.

A feltárás során a Tavasbarlangban 400 m járat vált ismertté, ami a korábban ismert járáthossz több mint 10 %-a! Az új ág olyan területet nyit meg, ahol eddig járatokat nem ismertünk. A feltárások tovább folytathatók. Az év során két új barlangot tártunk fel, melyek közül a Plecotus-1-barlang nagyon ígéretes.

A korábbinál nagyobb hangsúlyt fektettünk a dokumentálásra, ezért a barlangjaink térképezését többször a kutatás rovására végeztük.

A tudományos vizsgálataink az előző év jó szintjét folytatják, kiegészítettük a korábbi vizsgálatokat klímamutatókkal is.

Gazdálkodásunk

A csoport 1993. augusztusában sportegyesületté alakult. Ez a forma megteremtette az önálló gazdálkodás feltételeit. Önálló jogi személyként pályázatokon vehettünk részt, vállalkozásokat szervezhettünk.

A tervezett költségvetést túlteljesítettük, hisz a bevételünk több mint kétszerese volt a tervezettnél.

Itt csak röviden, a legfontosabb számokat közöljük a gazdálkodásról:

Bankszámla nyitó állomány	45477 Ft
Bankszámla bevétel	228264 Ft
Pénztár nyitó állomány	3183 Ft
Pénztár bevétel	181725 Ft
Bevétel összesen	458649 Ft
Bankszámla kiadás	19684 Ft
Pénztári kiadás	385557 Ft
Kiadás összesen	405241 Ft
Bankszámla záróállomány	37057 Ft
Pénztár záróállomány	16351 Ft
Záróállomány összesen	53408 Ft
Záró és nyitó állomány különbözete (megtakarítás)	4748 Ft

D.

A jelentés tömör összefoglalása

Az eltelt év alatt nagymennyiségű kutatási és dokumentációs anyag halmozódott fel, melynek szerkesztett formában való közlése három kötetben lehetséges. Különválasztottuk a feltáró kutatást (I. kötet), a dokumentációs munkát (II. kötet) és a tudományos kutatást (III. kötet). A csoportélet eseményei is a III. kötetben kaptak helyet.

Az összefoglalást a jelentés fejezeteinek megfelelően készítettük el:

I. kötet.

II. Kutatási tevékenység

Tavasbarlang

A barlangi vízszint emelkedése miatt a keleti területek (Nagy-terem, Pöce) megközelíthetetlenekké váltak. A feltáró kutatást ezért más területre kellett áthelyezni. A barlang több pontján próbálkoztunk, jelentősebb eredményt csak a Nautilus-ágban értünk el. Itt egy omladék átbontása után kisebb terem és néhány méter járat vált szabaddá. Az ígéretes, de nehezen megközelíthető munkahely nem hozta meg a várt eredményt. A feltáró kutatás október elején élenkült meg, amikor a Nagy-körjárat átvizsgálásakor a Déli-felső-járat bontása mellett döntöttünk. Pár hét múlva be kellett látnunk, hogy az elért 40 m után reménytelen szűkület állja utunk.

Ezt a Nagy-körjárat oldalágainak vizsgálata követte novemberben. Itt több szerencsénk volt. Az 5-ös jelű leágazás agyagdugója utáni részt tárhattuk fel oldalágakkal együtt kb 80 m hosszan. Ennek a KRESZ-ág nevet adtuk. A munka itt is lassan haladt, mert pár méter szabad járatot rendre agyagdugók követettek, melyeket a lapos járatokban nehezen lehetett átásni.

A KRESZ-ának egyik jobboldali leágazását megbontva mintegy 20 m-t lehetett könnyen előrejutni, de itt is a már ismert agyagdugókkal talákoztunk. Újra kezdődött az ásás. Amikor már a terület felhagyása került szóba, szinte végszóra megnyílt az utolsó szűkület is. Feltárult a Mikulás-ág kb.300 m hosszon. Felfedezői: Varga Miklós és Szilaj Rezső. A "bejárás" során kevés akadályba ütköztek. A terület végét ismét kuszodák, lapitók alkotják, több reménybeli bontási hellyel.

A feltárt járatok hossza kb. 450 m.

Az 1994-es évben a térképezésre nagyobb hangsúlyt fektettünk mint korábban. A barlang jelentős részéről (mintegy 70 %) állt rendelkezésre megfelelően elkészített alaprajz. A térképek közlését 1993-ban kezdtük meg. Akkor 10 db A3-as méretű, M 1:100 léptékű részlet szerepelt a jelentésünkben. Rajtuk a kellő részletességgel vizsgált keleti területek voltak. Ennek a munkának folytatásaként elkészült a középső terület 7 db szintén A3-as méretű és M 1:100 méretarányú szelvénye. A járatok összefüggés-vizsgálatai szükségessé tették, hogy az eddig fel nem mért járatokat is feldolgozzuk. Így került sor a Kutas-labirintus, a Déli-felső-járat valamint a Nagy-körjárat déli és nyugati oldalágainak felmérésére. A felmérés során találtuk meg a KRESZ-ág bejáratát, melynek első részét szintén felmértük. A Mikulás-ág felfedezése után azt is kb 80 %-ban felmértük. Az új járatokról csak M 1:500 léptékű térképet közlünk a Dokumentáció című fejezetben. A szelvények könnyebb használhatósága miatt szelvénykiosztó lapot is mellékelünk.

Munkák során összesen 620 m járatot mértünk fel.

Kórház-barlang

A barlangban a feltáró kutatásra a szükségesnél kevesebb időt fordítottunk. Egyéb munkáink (Edericsi-fennsík, Plecotus 1-barlang, Tavasbarlang) lekötötték a csoport erejét. Mindezek ellenére három helyen jutottunk tovább. A Macska-ág egyik pontján 10 m-es oldalágra bukkantunk. A vége elszűkült, nem volt folytatható.

A Macska-ág bejáratánál található Mogyorószaggató takarítása közben figyeltünk fel egy hasadékra, amely felfelé vezetett. Kitágítva kb 10 m-es felső, lapos járat nyílt meg. Ez a Macsak-ági Hosszú-kuszodának a nyugati folytatása.

A Tavas-ág első terméből északra egy lapos járatot ismertünk. Végét törés zárta le. Az omladékban a vető mentén haladva nyugatra 10 m-t haladtunk. A hasadék kis teremne vezet, melyben tovább lehet majd bontani.

A csekély feltérési eredményeket ellensúlyozta a térképezés. Ebben jelentős előrelépést tettünk. A Déli-labirintus egy részét 1993-ban felmértük. Ezt a munkát folytatva a teljes labirintusról elkészült az alaprajz.

A Macska-ág további kutatáshoz elengedhetetlen a térkép. 1993-ban a Homokszifonig jutottunk el. A kellemetlen szűkületek kitágítása után a kuszodát végig felmértük. A főágban északra kb 30 m-t, délre pedig 50 m-t rajzoltunk meg. A járatok mindkét irányban tovább haladnak. Mérésüket 1995-ben folytatjuk.

A barlangról szelvényazonosító lapot készítettünk, amin a korábbi évek szelvényei is szerepelnek.

Plecotus-1. -barlang

A barlang története 1992-re nyúlik vissza. Csatornaásás közben bukkantak egy üregre, melyet akkor betemettek. Csoportunk 1994 nyarán elhatározta, hogy kibontjuk. A terület tulajdonosát írásban kerestük meg. Telefonos egyeztetés után szóbeli engedélyt kaptunk. A feltárást azért tartottuk halaszthatatlannak, mert ezen a területen megkezdték a kórház bővítéséhez kapcsolódó röntgen-osztály építési munkáinak előkészületeit. A tervek szerint a kutatni kívánt területen 1995. tavaszán új bejárat készül portaépülettel és gépkocsiparkolókkal. Amennyiben ez a munka megvalósul a barlang feltárására a későbbiekben már nem lett volna lehetőség.

Megkezdttük a feltáró akna ásását (5m mély, agyagos, márgás szarmata szálkőzetben). Amikor 4 m-nél jártunk, megjelent a terület használójának képviselője és félbeszakította a munkát. Próbáltuk meggyőzni, a szóbeli engedélyt pedig el nem hangzottnak tekintette.

A munkát tovább folytattuk, aminek heves vita lett a következménye. Felmerült az is, hogy a rendőrséggel távolíttatnak el a területről. Kitartásunknak köszönhetően két nap múlva belyukadtunk. Mindössze 0,5 köbméteres volt az üreg. A Természetvédelmi Igazgatóságtól 3 nap alatt megkaptuk a kutatási engedélyt. A terület kezelőjével még további két hetet vett igénybe az egyeztetés.

A feltárás nehezen haladt, de az első perctől kezdve biztatott az erős huzat, Több tíz köbméter törmelék, követ termeltünk ki. A szálkőfal mellett mindig volt kisebb-nagyobb légrés, ami azt sugallta, bármikor bejuthatunk. A sors szeszélye folytán 14 m mélységben az akna alja szálkőzetet ért. A légáramlást vizsgálva oldalról, a talptól 2 m

magasan vettük észre a folytatást sejtető repedéseket. A hosszú és nehéz munka elvette a csapat kedvét, így a "nagy" barlangba a behatolás későbbre marad.

Vaddisznós-barlang

Az Edericsi-fennsíkron több barlangunk és még több bontásra érdemes pontunk van. Azért, hogy megfelelő eredményt tudjunk elérni, koncentráltuk erőinket és csak három helyen végeztünk jelentősebb munkát. Ezek egyike a Vaddisznós-barlang.

A bejárat lezárása volt a legjelentősebb munka. Fontos volt ez a denevérek, a képződmények, valamint a hivatlan "kutatók" testi épségének védelme miatt. A barlang nehezen járható és több kifejezetten nehéz szűkülete van.

A Természetvédelmi Igazgatóság biztosította a lezáráshoz szükséges anyagok fedezetét, a csapat pedig a fizikai erőt. A régi bejárat helyett megfelelő méretű újat kellett ásni. Ezt az ALBA-REGIA csoport módszerével (kútgyűrűre szerelt erős vasrács) biztosítottuk és zártuk le, a régit tömedékeltük.

Az 50 m mély barlang felmérését 1993-ra terveztük, de akkor elmaradt. Ez évben a -20 m-es szintig jutottunk el.

Gatyalengető-barlang, Kessler Hubert-barlang

A Gatyalengető-barlang és környéke volt a másik munkaterületünk a fennsíkron. Ez a barlang itt a legrégebben ismert víznyelő. Ez egy jól fejlett kettős töbör fő nyelője. Megfigyelhető a berogyásban egy régebbi nyelési pont is (Dagonya-nyelő). Ennek a bontásán dolgoztunk. A nagyméretű kutatóakna 2,5 m mélységben elakadt a teljes talpat elfoglaló kőtömbtől. Egyetlen járható út a megkerülés volt. Észak felé, a Gatyalengető felé tudtunk az omladékba kilépni. Az egyméteres, enyhén lejtő szakaszt természetes üreg követte. Kitakarítva 6 m mélységbe jutottunk le. Az új barlangot a nemrég elhunyt neves kutatóról, Kessler Hubertől neveztük el.

Az akna alját tovább ásva vízszintes hasadék vált szabaddá. Azt hittük, meg van a folytatás, de a kis folyosó végét átbontva a Gatyalengető-barlangba jutottunk. A közös rendszert a későbbiekben a Kessler Hubert-barlang néven említjük, a Gatyalengető-barlang elnevezés pedig megszűnik.

Edericsi-barlang

Ebben a barlangban is dolgoztunk a szükséges állagmegóvási munkákon felül. A Felső-hágcsós-terem végében egy hasadékot bontottunk ki. 4 m szintes szakaszt hasadéka követt. Ez kellemetlenül szűk, csak egy diák tudott részben lejutni bele. A járatban erős huzat érezhető, ami arra utal, hogy a Csodabogyós-barlanggal szerves összeköttetésben lehet.

Egyéb objektumok

A fennsík többi objektumában is folytattunk feltáró kutatást. Már 1993-ban megpróbáltuk a Darázslík-barlangot megtalálni, de abban a nyelőben, ahol leírták több kutatóakna és kutatóárok ellenére sem találtunk nyomát. (A berogyás oldalában egy fán még mindig látható a fatábla, amely veszélyes szakadéokra hívja fel a figyelmet.)

A Vaddisznós-barlang felé vezető út mellett van egy meredekfalú beszakadás, a Kulcslyuk-nyelő. 3 m mély kutatóaknával próbáltuk feltárni, egyenlőre eredménytelenül.

Legtöbb munkát az 5-ös víznyelő (másik nevén: Szúnyogos-nyelő) bontására fordítottuk. Másfél méterről indultunk, az év végére 8 m mélységbe jutottunk le. A nagyszelvényű akna mélyítése sok energiát kötött le. Most értük el azt a mélységet, ahol a kitöltésben kisebb csövek, lazulások jelentek meg.

Kiegészítő munkaként felmértük a Nagy-töbri-barlang második szakaszát.

A fennsík többi barlangjában a szükséges állagmegóvási, takarítási munkákat elvégeztük.

II. kötet.

A

A tapolcai barlangokat átfogóan bemutató térképek kiegészítése

A csoport 1993 évi jelentésében közöltük először a város bemutató szelvényeinket, melyeknek a jobb áttekinthetőség miatt M 1:500-as léptéket választottunk. Ennek a térképcsomagnak az a célja, hogy a járatok elhelyezkedését bemutassa a felszíni létesítményekhez viszonyítva.

A térképezési munka során felmért új járatokat (azokat is, amiről M 1:100 alaprajzot nem közlünk) is feltüntettük. Kiemelendő a tavasbarlangi új felfedezések, a Mikulás-ág járatainak elhelyezkedése.

Az áttekinthetőség és a jobb értékelhetőség miatt közöljük a város átnézeti térképét, valamint a szelvénykiosztó térképét.

B.

A kórház bővítés kapcsán készített földtani szakvélemények elemzése

A Tapolcai Városi Kórház bővítése az eddig használt területtől nyugatra történt meg. Itt 1994. január 1.-én a belgyógyászat készült el, közvetlen mellette folyik a röntgen építése. Ezenkívül egyéb épületek is kerülnek majd ide.

A Plecotus 1-barlang feltárása felhívta a figyelmet arra, hogy ezen a területen is vannak barlangok, esetleg ezek összefügghetnek egymással. Amikor az építők belátták a kutatások fontosságát, a Városgazdálkodási Rt.-től sikerült megkapni a területről korábban készült három földtani szakvéleményt elemzés céljából.

A szakvélemények közül a GEOTERV 1986-ban készült anyaga csak felszínközeli (2 m-es) fúrásokat mutat be, a területen üregeket nem feltételez, de alapmegegerősítéseket javasol.

A második, amit 1990-ben a Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat készített, részletesnek tekinthető. Bemutatja 7db új fúrás rétegsorát. Mélysége miatt ezekből csak 5 alkalmas üreg kimutatására. Az anyag nem emeli ki, hogy az 5 lyukból 4 db kisebb-nagyobb üreget harántol (0,8 m - 1,2 m)!

A harmadik szakvélemény gyakorlatilag a második adaptálása a megváltozott körülményekre. A belgyógyászat közelebb (főlé) került a korábban fúrással kimutatott üreghöz, pótkutatást mégsem írt elő.

Összefoglalva: barlangkutatói szemmel a terület nem tekinthető megkutatottnak. A talált üregek alátámasztják azt a feltételezést, hogy a Kórház-barlang járatai nyugat felé folytatódnak és a tervezett, vagy már kivitelezett épületek alatt is elhelyezkednek.

C.

A Kórház-barlang 1992. évi átalakítási tervei

A Kórház-barlangban 1972-óta folytatnak terápiás kezeléseket. 1980-óta gyógybarlangként üzemel. Ekkortól folyamatosan felmerült a bővítés igénye. A Tavas-ág 1986-os felfedezése a problémát ennek átalakításával kívánta megoldani. Jelentésünkben bemutatjuk a Piedl Endre által készített kereszt és hosszmeteszeteket, valamint a kitermelendő törmelék mennyiségét bemutató számítást. (Szerencsére az átalakítás még nem valósult meg.)

D.

Tapolca kútkatasztere és fúrással feltárt üregei

Kutatási szempontból jelentős információkat tartalmazhat a város kútkatasztere. Feltételezhető, hogy ezeknek a kutaknak egyrésze barlangüreget érintett, másik része pedig jelenlegi derítőnek szolgálhat. Jelentésünkben csak a térképet közöljük, elemzését később fogjuk elvégezni. Fontos ez a térkép azért is, mert régebbi (sajnos nem azonosítható) fúrások által feltárt, vagy korábban beszakadással keletkezett üregeket is feltüntet.

E.

A Lychnis nemkarsztos tábor kiadványának anyagai

Az MKBT Vulkánszpeleológiai Kollektívája 1994. júliusában Kapolcson tartott egyhetes tanfolyamot. Ennek kiadványába Kolláth János három cikket írt.

Az első Tapolca barlangjainak legfontosabb adatait, keletkezési körülményeit mutatja be. Képet kaphattunk arról, hogyan jött létre a tapolcai barlangrendszer, milyen összefüggés állapítható meg a vulkánosság és a jelenkor között. A keletkezési hipotézis bizonyítása a későbbi kutatásokra vár.

A második írás a Kórház-barlangot mutatja be. Megismerkedhetünk belőle a barlang történetével, jelenlegi hasznosításával és a legújabb kutatások eredményeivel. Túraleírást is tartalmaz, amely a Tó-ig kalauzolja el a látogatót.

A harmadik anyag a Haláp-hegy kőfejtőjében talált Hideglyuk-barlangot mutatja be. A barlang a bányászat romboló hatása miatt nem látogatható.

F.

A Tavasbarlangban árusított ismertető kiadvány és hibajavítása

A Tavasbarlang az ország egyik ismert turisztikai látványossága. Bemutatására a Tájak, Korok, Múzeumok sorozat gondozásában kiadvány készült. Ez a kiadvány a

barlangban nem kapható, helyette egy szerény kivitelű és súlyos hibákkal terhelt ismertetőt forgalmaznak. A fejezet bemutatja a kiadványt és a hibákat, azok javítását.

G.

A Kórház-barlang kataszteri adatlapja

A tapolcai Kórház-barlang műszaki felügyeleti munkáit csoportunk 1994. október 15.-től látja el. Ennek első lépéseként felvettük a kapcsolatot a Barlangtani Intézettel és felkérésükre elkészítettük az útmutatásuk alapján a barlangkataszteri lapot.

H.

Fotódokumentáció

Az évközi dokumentációs munkánk jelentős részét a barlangjaink fotózása jelentette. A felvételeket diára készítettük. Év végére közel 250 képen tudjuk a járatok, képződmények szépségét bemutatni. Jelentésünkben ebből az anyagból terjedelmi okok miatt csak részleteket közlünk.

III. kötet.

IV. Tudományos tevékenység

A.

A tavasbarlang vízszintváltozásainak megfigyelése és elemzése

A Tavasbarlang vízszintingadozásainak megfigyelését 1994. márciusában kezdtük. Sok érdekes kérdés merült fel, melyekre a választ csak részben tudtuk megadni. A vizsgálatainkat tehát 1994-ben is folytattuk. Ebben a fejezetben bemutatjuk a vízszint napi, havi és hosszabbtávú ingadozását. Az eredetileg egy ponton kezdett méréseket kiegészítettük további szintmérési pontokkal. Így az év második felében 3 mérési hely adatait dolgoztuk fel.

A szintmérést hőmérsékletméréssel bővítettük. A hőmérséklet figyelésével megpróbáltunk magyarázatot keresni a különböző vizek keveredésére. A léghőmérséklet mérése csak kiegészítés, melynek adatait külön fogjuk elemezni.

Az adatokat havi változási táblázatban és diagramon is bemutatjuk. Bemutatjuk továbbá a korábbi mérésekkel kombinált kétéves változási diagramot is.

B.

A vízminőség-vizsgálatok folytatása

A vízminőségi vizsgálatokat folytatva hasonló elveket követtünk, mint az előző években. A mintavételek számát és gyakoriságát terveink ellenére a feldolgoztatás problémái miatt (szállítás Budapestre, a labormunkák nagy mennyisége) nem tudtuk bővíteni. A közölt anyagot a

Környezeti ártalmak és környezetegészségügyi következményeik IV. országos konferenciájára

készítettük, amely Hévízen, 1994. október 6-8.-án volt.

Az előadás anyagában szerepelnek a korábbi vizsgálatok anyagának összefoglaló részei is, de ezek nélkül a felvetett problémák nem volnának magyarázhatók.

A konferencia utáni mintavételek adatait csak táblázatosan közöljük, feldolgozásuk, elemzésük csak akkor célszerű, ha nagyobb adatmennyiség gyűlik ismét össze.

Az eredményeket és a következtetéseket térképeken mutatjuk be.

C.

A radiológiai vizsgálatok folytatása

A radiológiai vizsgálatokat ez évben két csoportba lehet sorolni. Az első a hagyományos, detektoros, időintervallum alapján történő sugárdózis meghatározása. A másik pedig folyamatos mérés.

A detektoros méréssorozatot a debreceni ATOMKI felkérésére, Hakl József szervezésében havonta végeztük. A jelentésben nem csak az 1994. évi adatokat, hanem korábbiakat is közlünk. Ezeket késedelmes postázás miatt az 1993-as évről szóló jelentésbe nem tudtuk beilleszteni.

A detektorokat a tapolcai barlangokban egyenletes területi eloszlásban helyeztük el, így az időbeni változáson túl térbeli eloszlásfelvételre is lehetőség van.

A detektorok előhívása és az adatok értékelése Debrecenben történt, az értékeléssel mi nem kívánunk a továbbiakban sem foglalkozni.

1994. őszén bekapcsolódtunk a Kórház-barlangban végzett folyamatos radonkoncentráció mérésébe. Az adatokat Hakl József és a barlangterápia jelenlegi vezető főorvosa értékelte. A méréssorozat eredményeit a kórház érdekeire hivatkozva nem kaptuk meg, arról nem nyilatkozhatunk.

D.

Denevérmegfigyelések

Az Edericsi-fennsík barlangjaiban 1994-ben is folytattuk a denevérek időszakos megfigyelését. A barlangonkénti egyedszámot és a tapasztalatainkat közöljük ebben a fejezetben.

V. Csoportélet

A.

A csoport életének 1994-es eseményei

Az 1994-es év az eddigi legmozgalmasabb évünk volt. A rendszeres (heti) egyeztető megbeszéléseket még nyáron is megtartottuk, holott ez az előző években nem sikerült. Élénkült a csoportmunka, több feltáró, dokumentációs és tudományos munkát tudtunk elvégezni, mint korábban.

A Városi Önkormányzattal javult a kapcsolat, de az MKBT-t továbbra sem tudtuk gyakrabban látogatni.

Az év eleje a jelentéskészítéssel telt el, majd a város idegenforgalmi fejlesztési elképzeléseinek megfogalmazásában vettünk részt. Sikerült a Pöce felszíni azonosítása és a szennyezés megszüntetése.

A tavasz jelentős részét vállalkozással töltöttük, de maradt idő a tavaszi kutatótáborra is. Itt sajnos az egyik tag saját hibájából balesetet szenvedett. Hosszabb időt vett igénybe, mire a csoportegyensúly újra helyreállt. Ezt egy másik "negatív" esemény követte (károkozás), melynek tagok kizárása lett a következménye.

A nyarat a Plecotus-1 barlang bontása és az érte vívott harc tette színessé. Ennek eredményeként a Kórház-barlangi kutatási engedély is elérhetővé vált, amit korábban hét év alatt sem sikerült megszerezni. Emellett jutott idő nyári táborra, Romániai, Szlovákiai és hazai tűrákra is.

Az ősszel elkezdődött felfedezéssorozat kedvezően hatott a tagságra. Megélénkült a csoportélet, eredményesebb lett a munka. Októberben és decemberben előadást tartottunk ismeretterjesztő céllal.

B. Gazdálkodás

A csoport ebben az évben fejezte be első vállalkozását, majd még két másik munkát is végeztünk. Ezek eredményéből ha kismértékben is, de finanszírozni tudtuk az alaptevékenységet. A Tapolca Város Önkormányzatától 21 eFt támogatást kaptunk, pályázaton további 10 eFt-ot nyertünk szabadidősport támogatása címén.

Az 1993-as évi munkánk a Cholnoky-pályázaton második helyezést ért el, ezért 40 eFt-ot kaptunk, ez képezte a költségvetés alapját.

Az ősszel elvégzett barlanglezárást a Közép-dunántúli Természetvédelmi Igazgatóság 40 eFt-al támogatta. A Kórház-barlang műszaki felügyelete 25,5 eFt-ot eredményezett.

A csoport működéséhez szükséges további forrásokat a tagdíj, valamint egyéni vállalások fedezték.

C. Kutatótáborok, együttműködések

Az év folyamán négy kutatótábort szerveztünk a Balatonedericsi-fennsíkra. Ezek időtartama általában 4-5 nap volt. A táborok célja a feltárási és egyéb munkák mellett a közösségi szellem kialakítása volt. Sajnos a ráfordított komoly energiák ellenére jelentős feltárást a táborok alatt elérni nem tudtunk.

D. Levelezés, pályázatok

Folyamatos kapcsolattartás alakult ki a Közép-dunántúli Természetvédelmi Igazgatósággal és a barlangtani Intézettel. Az év eseményeiről rendszeresen tájékoztattuk az illetékeseket.

1994-ben két pályázaton vettünk részt. Az egyiket a Veszprém Megyei Önkormányzat szabadidős tevékenység támogatására írta ki, melyen az igényelt 50 eFt-al szemben csak 10 eFt-ot kaptunk. A másik a Független Ökológiai Központ pályázata volt. Itt 30 eFt-ot igényeltünk műszerekre, hogy a tudományos vizsgálatokat továbbfejleszthessük, de a 12 szerez túligénylés miatt a pályázatot elutasították.

Összegzés

Barlangkutató csoportunk megalakulása, 1986-óta legeredményesebb évét zárta. Folyamatos, kitartó munkával két új barlangot tártunk fel, az egyiket Tapolcán, a másikat a Balatonedericsi-fennsíkon.

A két hagyományos munkaterületünkön sok energiát fordítottunk a természet védelmére: a korábban feltárt barlangokat karbantartottuk, gondoztuk. A Vaddisznó-barlangot biztonságos módon lezártuk. Megkezdjük a Tavasbarlangban a termék járókoriállal történő ellátását.

Feltérési tevékenységünk során kiemelkedő eredményeket értünk el a Tavasbarlangban. Összesen 400 m járatot tártunk fel, ami több mint az eddig ismert részek 10 %-a.

A dokumentációs munka során 250 diakép készült, melyből csak keveset tudunk a jelentésben közölni. Barlangjainkban összesen kb. 800 m járatot térképeztünk fel. Folyamatosan gyűjtjük a korábbi években készült anyagokat, melyeket 1995-ben fogunk feldolgozni.

Tudományos vizsgálataink eredményeként feltártuk a Tavasbarlang egyik komoly szennyezőforrását, melyet az Önkormányzattal együttműködve megszüntettünk.

Vizsgálatokat folytattunk a vízminőség problémáinak feltárására, a színtingadozások megfigyelésére, a víz és a levegő hőmérséklet ingadozás okának meghatározására. Részt vettünk a debreceni ATOMKI által szervezett, majd később a kórház által is folytatott radonkoncentráció mérésekben.

Táborokat szerveztünk, az ország több pontjára tettünk tanulmányi kirándulást. Ez évben kutatóink külföldre is eljutottak, ottani barlangokkal ismerkedtek meg.

II. Kutatási tevékenység

A.

Tavasbarlang

1.

A Tavasbarlangi kutatási engedély adatai

A Tavasbarlang érvényes kutatási engedélyének másolatát az 1993. évi jelentésünkben közöltük, itt csak a legfontosabb adatai szerepelnek:

Kibocsátó:

Közép-dunántúli Természetvédelmi Igazgatóság

Száma:

577-2/92.

Témaköre:

feltárás, geológiai, morfológiai, klimatológiai, biológiai és hidrológiai kutatások, radioaktivitás-mérés

Hatásköre:

a teljes barlang

Határideje:

Visszavonásig

Kutatásvezető:

Gyurman Csaba

Kibocsátás ideje:

1992. május 15.

A barlangban végzett kutatások

Barlangkutató csoportunk által az 1994-es esztendőre összeállított kutatási terv alapján, annak előírásait figyelembe véve az év harmadik harmadában kezdtük csak meg a barlang átható kutatását. Ekkor folytattuk az előző évben megkezdett nagyobb munkaráfördítést követelő bontásainkat. (Az év nagyobb részét ugyanis a csoport által már 7 éve kutatott Balatonedericsi fennsík bontásával, meglévő barlangjaink felméréseivel, illetve a Tavasbarlang térképezésével töltöttük. Munkaerőnk, energiánk számottevő részét azonban a Tapolca területén még 1992-ben csatornahiba elhárítás során feltárult barlang újrabontásáért, mentéséért folytatott nagyon kemény, de sikeresen megvívott "háború" kötötte le.)

Így legjobban ismert barlangunkra csak 1994. októberében gondolhattunk. A bontásokat ekkor kezdhettük meg.

Először a térképezés során megismert, illetve a vízszintemelkedés során víz alá került keleti járatokhoz bevezető kerülőjárat feltárására törekedtünk. A legnagyobb veszteséget nem tudtuk elkerülni: a Pöce felé vezető járatokat a víz lezárta. 1994. október 22-én ennek kiküszöbölésére szálltunk alá. A barlangnak ezen a részén ugyanis sikerült a térképen egy olyan járatot megrajzolni, amely valószínűleg lehetővé teszi az említett termekbe való bejutást. Ez egy rövid, 7 m-es vakjárat, amelynek vége egészen közel helyezkedik el a víz által lezárt szifon túlsó oldalához.

A bontás megkezdésekor jöttünk csak rá, milyen nehéz is lesz az eltervezett 3 m-nyi mesterséges összeköttetés kialakítása. Eleinte még hozzáfértünk a bontandó közethez, de a későbbiekben már szinte lehetetlen testhelyzeteket felvéve sem sikerült jelentős előrejutást elérni.

1994. október 31.-én már két méterre megközelítettük a hőn áhított részeket, de sajnos a természet ereje nagyobb volt, mint képzeltük. A járat főtéjében olyan omladékkövek jelentek meg, amelyeket sem kiemelni, sem összetörni a szűk hely miatt nem tudtunk. A bontást ezen a helyen átmenetileg szüneteltetjük (technikai eszközök igénybevétele szükséges).

Kikapcsolódásként felkerestük a Nautilus-ág végpontját is. A járatok alapos átvizsgálásakor tűnt fel egy EK-felé haladó lapos járat, mely az utolsó tereméből indul. Bekúszva 5 m után omladék látszott. Közelebről vizsgálva feltűnt, hogy könnyen ki lehet bontani. Néhány nagyobb kő kiemelésével szabaddá vált egy átjáró, ahol előbb egy kis terembe, majd omladékos ferde hasadékba lehetett bejutni. A folytatást szintén omladék zárja le, amelynek eltakarításához nem kezdtünk hozzá. A feltárult járat hossza kb. 10 m.

A Nagy-körjárat térképezésekor lettünk figyelmesek egy felső járatra. Első métereit ismertük, de alaposabban még nem kutattuk át. A járat felmérése és megrajzolása után jól látszott az EK-DNY-i irányítottság, ami a Nagy-körjárat folytatását mutatta ebben az irányban. Ez egy felső szint, feltételezhető, hogy az alsó szint is létezett, de azt omlás zárja le.

Először könnyen haladt a munka. A lapos, de elég széles járatban a mennyezetről levált kőlapokat kellett összetörni, majd oldalra rakni. Ahogy a járat haladt egyre előbbre a feltételek is úgy változtak meg. A kőlapokat felváltotta az agyagos kitöltés, a szélesség is csökkent. 40 m-t tudtunk feltárni, de itt a korábban 30-50 cm magas járat annyira ellaposodott, hogy a munkát folytatni nem tudtuk. A járatot feltérképeztük.

A létező alsó szintre néhány karvastagságú lefelé menő cső enged következtetni. Ezek vizsgálata később történik meg.

Mivel a korábbi bontási hely nem vezetett eredményre, új helyet kerestünk, ahol a körjáratból délre ki lehet majd lépni. Ez a pont a körjárat másik leágazási pontja, mely a felső szinttől mindössze 25-30 m-re van. A feltárást itt november 15-én délután kezdtük. A lapos, nehezen bontható járatban viszonylag gyorsan haladtunk. A nehézséget nem a barlangjárat aljzatát képező anyag okozta, hiszen az agyagos, homokos kitöltés volt, hanem az, hogy nagyon kevés szabad hely volt a mozgásra, emellett még depózni is kellett valahová. Ugyanakkor a testhőmérsékletünk átvétele után az agyag egyre folyósabbá vált, így a lapátolás lassan hősi küzdelemmé vált.

Mindezek ellenére a nap végére sikerült összesen 35 méternyi új járatot feltárni.

További kutatások, bejárások eredményeképpen ezen a bontási ponton további 25 m új járatrészt nyitott meg a kitartó kutatótevékenységünk. Később sikerült egy oldaljáratból összeköttetést találni a körjáratnál, ami könnyebbé tette a bejutást.

Az összesen 80 m-nyi járatnak a KRESZ-ág nevet adtuk. A névadás azért találó, hiszen akár közlekedési jelzőtáblákat is elhelyezhetnénk (ha elférnének) az ágba az össze-vissza kanyargó, újabb és újabb csomópontokat alkotó, kanyargó járatok miatt.

További térképezések előzték meg annak a járatrendszernek a feltárását, amellyel feltárult a Tavasbarlang - a turisták által nem látogatható részeket figyelembevéve - 4. legnagyobb, és egyben a 3. tóval rendelkező termét. Ezt a részt a csoport kitartó munkájának köszönhetjük, gazdagítva legnagyobb barlangunkat egy új, további lehetőségeket magában rejtő 300 m-es járatrendszerrel. A kuszodát több alkalommal is ostromoltuk. Folyamatosan lehetett is előrejutni, de ahogy távolodtunk egyre fogyott a remény a komolyabb eredmény elérésére. Az utolsónak leszálló csapat: Varga Miklós és Szilaj Rezső volt. Nekik jutott az a megtiszteltetés, hogy december 6.-án az utolsó agyag dugót is átássák. Így született meg a felfedezés, mely a Mikulás-ág nevet kapta.

Az ág bejárása után a következőket lehetett megállapítani: a járat a kuszoda után három teremmel indul. Az első az egyik kutatóról a Rezső-terem nevet kapta. Ebben a teremben lehet végre a közel 100 m-es, nehezen átbontott kuszoda agyagából felállni. A terem 2-2,2 m magas, tetején barna, agyagos kirakódás figyelhető meg. A terembe vezető kuszoda közvetlen szomszédságában, de attól másfél méterrel magasabban régi, beomlott kút alja látható. Ez valószínűleg a Kossuth úti vasbolt udvaráról nyílt. Pontos helyét még nem sikerült azonosítani. A feltárt járatok azért is fontosak, mert a termék a barlang bejárata és a Malom-tó között félúton található.

A Rezső-teremből rövid átmászás után érkezhetünk a Mikulás-ág eddig feltárt legnagyobb termébe, amelyet a másik kutatóról Miki-teremnek neveztek el. Ez a terem 2-2,7 m magasságot is elér. Alapterülete legalább 30 négyzetméter, ebben az adatban

benne van a terem alján elterülő tó is. A tó a Mikulás-ági tó nevet kapta. Mélysége becsléseink alapján 5,5-6 m lehet, hiszen zseblámpáink nem adtak kellő fényerőt ahhoz, hogy a tó alját is szemügyre vehessük. A tón átkelve csak kisebb, 5-6 m-es folytatást találtunk, melynek végét omladék zárja le.

A Miki-terem érdekessége még az is, hogy további két kis teremrész csatlakozik hozzá. Ezek méretei nem számottevőek, éppen csak fel lehet bennük állni. Az egyik rész végét agyag és homok keverékéből álló megszilárdult kitöltés adja. A terem másik leágazásából egy felső járat indul. Egyenlőre csak 8,5-9 m hosszan járható, de bontással további részek feltárása ebből az irányból is van remény.

A Miki-terem alsó leágazásánál félig a tó vizébe kúszva juthatunk el az akkori végpontra. Ez volt a legigéréteesebb bontási hely, ugyanis itt csaknem 10 m hosszan láttunk előre a bejáratához hasonló kuszodában.

A továbbjutást 1994. december 15.-én a felmérést követően a felfedező páros kísérte meg - sikeresen. A lapos járatban először még gyorsan lehetett haladni. A kitöltő anyag megváltozása azonban hamarosan megnehezítette a munkát. A járatot kitöltő anyag ugyanis homokról nagyon híg folyós agyaggá változott át. A legreménytelenebb helyen - egy igen szűk, agyaggal szinte teljesen kitöltött szifonnál - hosszú, de eredményes bontással juthattunk be a barlang ismeretlen részeibe.

A néhány nappal később elvégzett térképezés során megállapítottuk, hogy előzőleg újabb 60 m-rel növeltük barlangunk hosszát. Feltártunk két új termet is, illetve számos bontás, feltárás szempontjából igen reményteli folytatást is találtunk.

Ezen folytatások egyikét december 18.-án megbontva juthattunk az addig még nem ismert új részekbe. Ez a feltárási nap már nem volt annyira sikeres mint a korábbiak, de így is sikeresen növeltük a járat hosszát 35 m-rel.

Az új részek sajnálatos érdekessége, hogy a Pöcétől már ismert szennyvízből kivált fekete és barnás lerakódás látható. Ez egyértelműen a felszínről bejutott szennyvizek karsztszennyező hatásának bizonyítéka. Több szennybefolyási pont is látható, de ezek olyan szűkek, hogy a bevezető kút nem azonosítható.

1994. december 25.-én tovább folytattuk kutatótevékenységünket és felmértük a korábban feltárt részeket. Bár ezen a napon még sikerült további 30 m járatra bukkanni, de ennek vége annyira ellaposodik, hogy bontását nem tudjuk folytatni.

A barlang térképezése

A barlang térképezésére ebben az évben is sok időt fordítottunk. A Nagy-körjárat déli és nyugati járataiból korábban csak a főág mérése történt meg, ezért az oldalágak, leágazások összefüggésvizsgálatát nem tudtuk elvégezni. (A barlangnak ez az egyetlen része, amiről nem állt rendelkezésre legalább vázlatos felmérés.)

Először a Nagy-körjárat, az Átjáró és a Batsányi-terem között elhelyezkedő Kutas labirintust mértük fel. Ez több ponton csatlakozik a már térképen rögzített járatokhoz. Nevét az északi részen található betemetett kútról kapta. Térképezés közben egy másik kút nyomait is megfigyeltük. Érdekessége, hogy csak egy 15 cm-es nyílással kapcsolódik a járatokhoz.

A Kutas-labirintus mérése után került sor a Déli-felső-járat felmérésére. Ennek elejét korábban kutattuk, de mérési adatunk róla nem volt. Azt tapasztaltuk, hogy ez az ág a Nagy-körjárat ÉK-DNY-i szakaszának a törésvonalán folytatódik, ezért kezdtük meg bontását. A kibontott szakaszt is felmértük.

A felső szinten elért eredmények hatására folytattuk a déli részek mérését. Mind a 12 oldalágot felmértük, megrajzoltuk. Azt tapasztaltuk, hogy a szűkületek bontással leküzdhetők, érdemi továbbjutásra van lehetőség. Az 5-ös leágazás volt a legigéretesebb, melyet megbontva a KRESZ-ág vált szabaddá.

A továbbiakban a KRESZ-ág felmérésén dolgoztunk, melynek első szakaszát rögzítettük. Közben a feltárás is folytatódott, megtaláltuk a Mikulás-ágot. Ezért a méréseket ezután ott végeztük. (A KRESZ-ág hátralévő részét 1995. januárjában fejeztük be.)

A Mikulás-ág jelentős felfedezése indokolta a munka folytatását. Itt szinte a felfedezéssel egyidejűleg a felmérés is megtörtént.

A jelentésben a felmérések anyagát számítógépen feldolgozott formában közöljük, ami a mérési táblázatot és a felmért terület poligonvázlatát foglalja magában. A gyakorlatban a "poligontérkép" jól használhatónak bizonyult. Az M 1:100 léptékű alaprajz ceruzás változatban készült csak el, amiről a Dokumentáció című fejezet M 1:500 léptékű városi szelvényeit kiegészítettük. A járatok alakja és elhelyezkedésük ott azonosítható.

A méréseket a megszokott módszerünkkel - fixpontok elhelyezésével - függőkompasszal végeztük. A szintezést továbbra sem tartottuk szükségesnek, mert a járatok vízszintesen haladnak. A felfedezett részekben található tó szintjéhez a méréseket a helyszínen pontosabban lehet elvégezni, mint a kuszoda szintezése után.

Jelentésünkben a barlangról csak M 1:100 léptékű alaprajzrészleteket közlünk. Ezt a munkát az 1993-as évről készített jelentésünkben kezdtük. Akkor a keleti területekről (Nagy-terem, Szenvedések-terme, Pöce) készült 10 db A3-as méretű szelvényt közöltük.

Ebben a jelentésben az előző évi munkát folytatva a középső részek szelvényei (7 db) készültek el.

A korábbi munkánk hiányossága volt, hogy nem készült szelvénykiosztást bemutató térkép, ezt most pótoljuk. Annak érdekében, hogy egy darab A3-as lapon a teljes barlang bemutatható legyen, eltértünk a szabványos méretarányoktól. A méreteket vonalas lépték adja meg. Ezen feltüntettük a korábbi szelvények azonosítóit is, annak érdekében, hogy a korábbi rajzokkal a most közöltek együtt használhatóak legyenek.

A szelvénykiosztás és a 7 db szelvény megrajzolása évközben történt. Az új felfedezések miatt a korábban megrajzolt szelvényeket nem kellett kiegészíteni, de a szelvénykiosztón a módosítást még nem tudtuk elvégezni.

A Maximum-terem feletti ágban is folytattunk méréseket, mintegy 70 m-t rögzítettünk. Ennek feldolgozása is megtörtént, de térképet közölni csak akkor fogunk, ha a szelvényrajzolás ezt a területet is érinti.

A felméréseket összefoglalva:

Maximum-termi -ág	kb	70	m
Kutas-labirintus	kb	130	m
Déli-felső-ág	kb	60	m
KRESZ-ág	kb	80	m
Oldalágak	kb	80	m
Mikulás-ág	kb	200	m
1994-ben felmért összesen	kb	620	m

3.1

Térképezési táblázatok

3.1.1. Tavasbarlang, Kutas labirintus

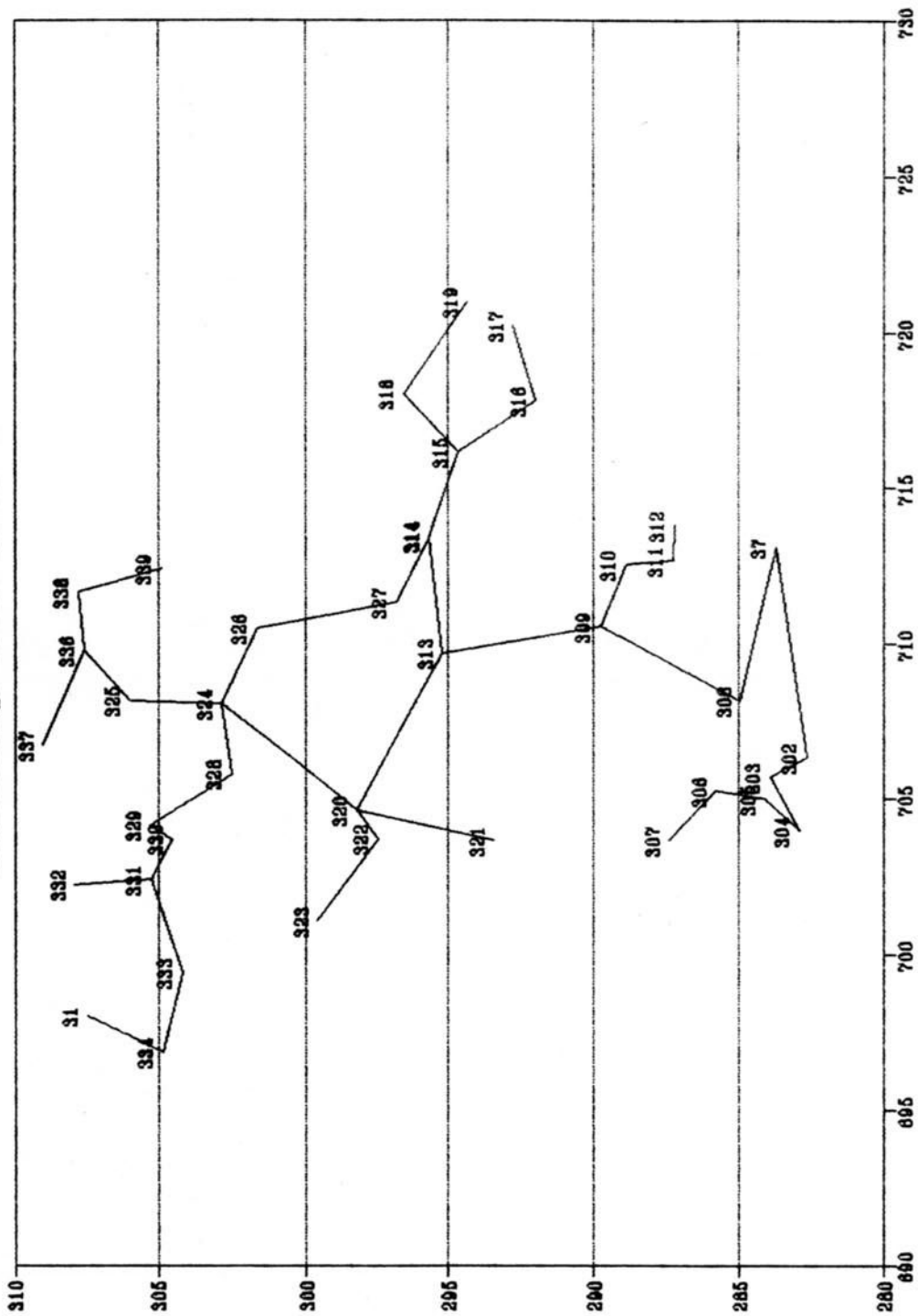
Alappont jele:	37
Xo	283,72
Yo	713,06
Zo	119,40

Jel	L	Fi	Alfa	Xr	Yr	Zr	1. oldal		
							Xa	Ya	Za
302	6,80		261,0	-1,06	-6,72		282,66	706,34	
303	1,40		334,0	1,26	-0,61		283,91	705,73	
304	2,04		240,0	-1,02	-1,77		282,89	703,96	
305	1,60		41,0	1,21	1,05		284,10	705,01	
306	1,72		8,0	1,70	0,24		285,81	705,25	
307	2,28		316,0	1,64	-1,58		287,45	703,67	
37-ről									
308	5,03		284,0	1,22	-4,88		284,94	708,18	
309	5,37		26,0	4,83	2,35		289,76	710,53	
310	2,20		113,0	-0,86	2,03		288,90	712,56	
311	1,63		176,0	-1,63	0,11		287,28	712,67	
312	1,10		93,0	-0,06	1,10		287,22	713,77	
309-ről									
313	5,47		351,0	5,40	-0,86		295,17	709,68	
314	3,78		83,0	0,46	3,75		295,63	713,43	
315	2,90		110,0	-0,99	2,73		294,63	716,15	
316	3,15		148,0	-2,67	1,67		291,96	717,82	
317	2,50		72,0	0,77	2,38		292,74	720,20	
315-ről									
318	2,65		45,0	1,87	1,87		296,51	718,03	
319	3,67		127,0	-2,21	2,93		294,30	720,96	
313-ről									
320	5,85		301,0	3,01	-5,01		298,18	704,66	
321	4,87		192,0	-4,76	-1,01		293,42	703,65	

Tavasbarlang, Kutas labirintus

Jel	L	Fi	Alfa	Xr	Yr	Zr	Xa	2. oldal	
								Ya	Za
320-ről									
324	5,78		36,0	4,68	3,40		302,86	708,06	
325	3,10		2,0	3,10	0,11		305,95	708,17	
324-ről									
326	2,69		116,0	-1,18	2,42		301,68	710,48	
327	5,02		170,0	-4,94	0,87		296,73	711,35	
314	2,39		118,0	-1,12	2,11		295,61	713,46	
324-ről									
328	2,27		261,0	-0,36	-2,24		302,50	705,82	
329	3,25		329,0	2,79	-1,67		305,29	704,14	
330	0,89		210,0	-0,77	-0,45		304,52	703,70	
331	1,49		300,0	0,75	-1,29		305,26	702,41	
332	2,62		356,0	2,61	-0,18		307,87	702,23	
331-ről									
333	3,18		250,0	-0,36	-2,24		304,17	699,42	
334	2,60		285,0	0,67	-2,51		304,85	696,91	
31	2,83		24,0	2,59	1,15		307,42	698,06	
325-ről									
335	2,25		46,0	1,56	1,62		307,52	709,79	
336	3,37		296,0	1,48	-3,03		308,99	706,76	
335-ről									
337	1,86		84,0	0,19	1,85		307,71	711,64	
338	2,90		165,0	-2,80	0,75		304,91	712,39	

Tavasbarlang Kutas-labirintus

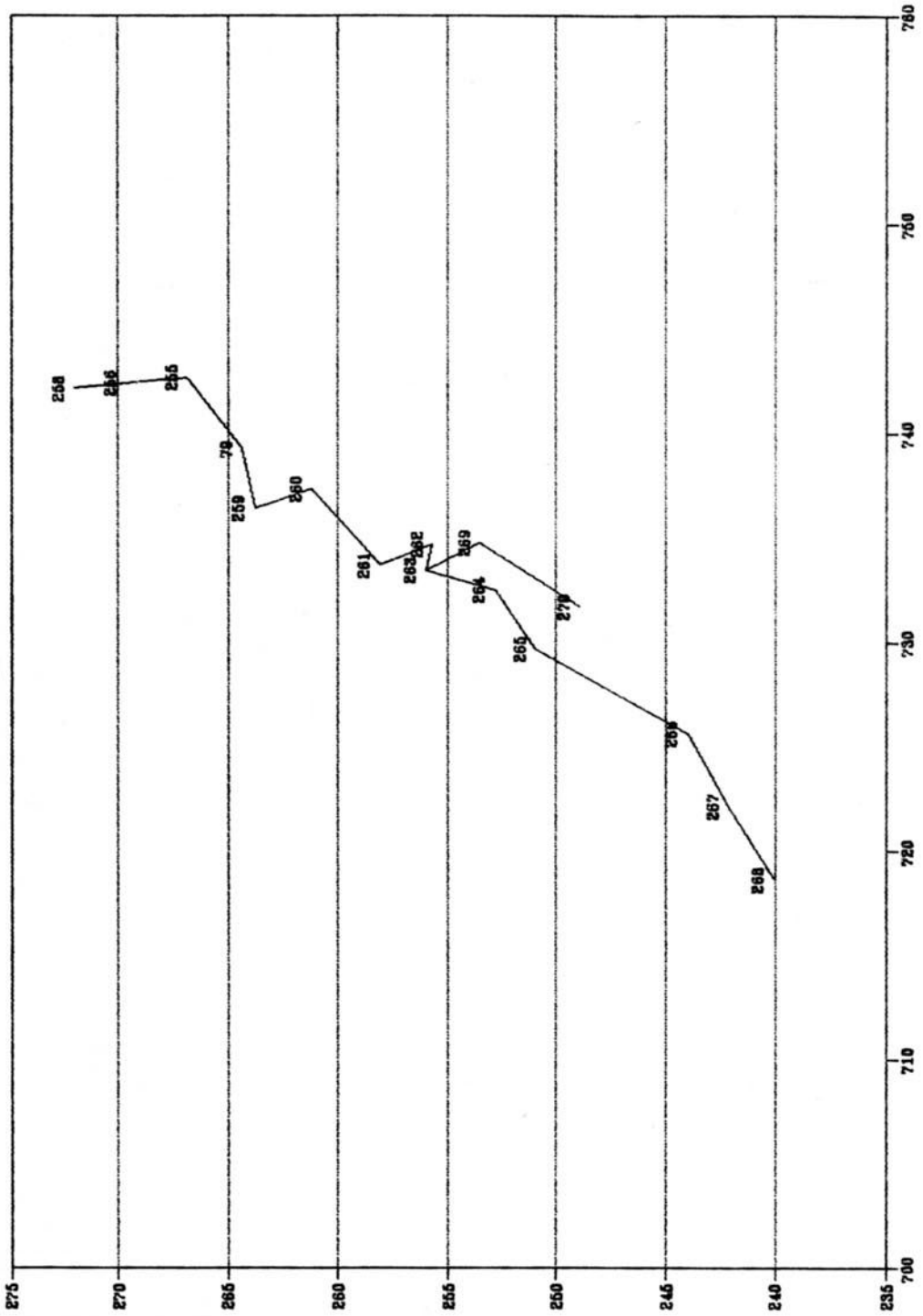

3.1.2. Tavasbarlang, Déli felső ág

Alappont jele: 79
 Xo 2264,40
 Yo 739,30
 Zo

Jel	L	Fi	Alfa	Xr	Yr	Zr	Xa	Ya	Za
255	4,18	6,0	54,0	2,44	3,36	0,44	266,84	742,66	
256	3,54	38,0	354,0	2,77	-0,29	2,18	269,62	742,37	
257	0,95	90,0	0,0	0,00	0,00	0,95	269,62	742,37	
258	2,96	36,0	354,0	2,38	-0,25	1,74	272,00	742,12	
79-ről									
259	3,45	32,0	258,0	-0,61	-2,86	1,83	263,79	736,44	
260	2,95	20,0	160,0	-2,60	0,95	1,01	261,19	737,39	
261	5,06	20,0	230,0	-3,06	-3,64	1,73	258,13	733,74	
262	2,65	5,0	158,0	-2,45	0,99	0,23	255,68	734,73	
263	1,32	1,0	282,0	0,27	-1,29	0,02	255,96	733,44	
264	3,33	0,0	196,0	-3,20	-0,92	0,00	252,76	732,52	
265	3,39	0,0	238,0	-1,80	-2,87	0,00	250,96	729,65	
266	8,08	0,0	210,0	-7,00	-4,04	0,00	243,96	725,61	
267	3,89	0,0	242,0	-1,83	-3,43	0,00	242,14	722,17	
268	4,07	0,0	240,0	-2,03	-3,52	0,00	240,10	718,65	
263-ről									
269	2,82	0,0	152,0	-2,49	1,32	0,00	253,47	734,77	
270	3,94	0,0	192,0	-3,85	-0,82	0,00	248,90	731,70	

Tavasbarlang Déli-felső-ág

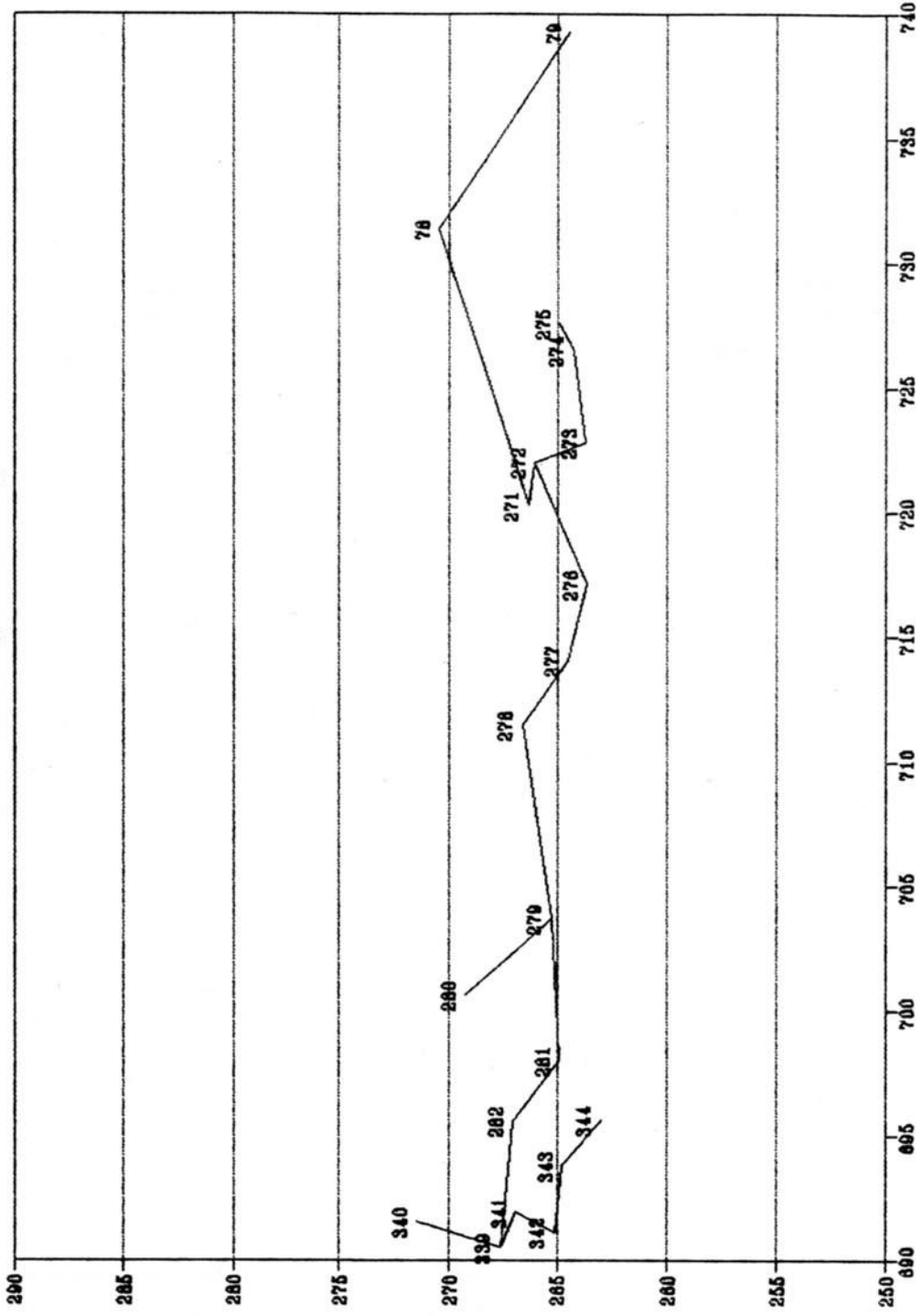

3.1.3. Tavasbarlang, Kresz-ág

Alappont jele: 79
 Xo 264,40
 Yo 739,30
 Zo

Jel	L	Fi	Alfa	Xr	Yr	Zr	Xa	Ya	Za
78	9,92		307,0	6,00	-7,90		270,40	731,40	
271	11,80		250,0	-4,04	-11,09		266,36	720,31	
272	1,77		102,0	-0,37	1,73		265,99	722,04	
273	2,43		162,0	-2,31	0,75		263,68	722,79	
274	3,78		82,0	0,53	3,74		264,21	726,54	
275	1,3	20,0	58,0	0,65	1,04	0,44	264,86	727,57	
272-ről									
276	5,48		244,0	-2,40	-4,93		263,59	717,12	
277	3,20		286,0	0,88	-3,08		264,47	714,04	
278	3,32		310,0	2,13	-2,54		266,61	711,50	
279	7,85		260,0	-1,36	-7,73		265,24	703,77	
280	5,02		322,0	3,96	-3,09		269,20	700,68	
279-ről									
281	5,72		266,0	-0,40	-5,71		264,85	698,06	
282	3,29		312,0	2,20	-2,44		267,05	695,61	
339	5,14		276,0	0,54	-5,11		267,58	690,50	
340	4,02		16,0	3,86	1,11		271,45	691,61	
339-ről									
341	1,60		114,0	-0,65	1,46		266,93	691,96	
342	2,01		204,0	-1,84	-0,82		265,10	691,15	
343	2,68		98,0	-0,37	2,65		264,72	693,80	
344	2,55		134,0	-1,77	1,83		262,95	695,64	

Tavasbarlang, Kresz-ág

3.1.4. Tavasbarlang, Nagy körjárat oldalágai
(déli 6.-10. oldalágak)

Alappont jele: 76
Xo 271,32
Yo 710,72
Zo

Jel	L	Fi	Alfa	Xr	Yr	Zr	Xa	Ya	Za
283	1,71		60,0	0,85	1,48		272,18	712,20	
284	5,40		258,0	-1,12	-5,28		271,05	706,92	
285	3,20		184,0	-3,19	-0,22		267,86	706,70	
284-ről									
286	5,30		284,0	1,28	-5,14		272,33	701,78	
284-ről									
287	4,20		332,0	3,71	-1,97		274,76	704,95	

Alappont jele: 35
Xo 297,58
Yo 700,95
Zo 118,21

Jel	L	Fi	Alfa	Xr	Yr	Zr	Xa	Ya	Za
289	2,04		50,0	1,31	1,56		280,89	702,51	
288	5,60		172,0	-5,55	0,78		275,35	703,29	
287	1,70		110,0	-0,58	1,60		274,76	704,89	
35-ről									
290	2,50		304,0	1,40	-2,07		280,98	698,88	
291	4,20		232,0	-2,59	-3,31		278,39	695,57	
292	4,26		278,0	0,59	-4,22		278,99	691,35	

Nagy körjárat oldalágai
(déli 6.-10. oldalágak)

Alappont jele:	34
Xo	286,12
Yo	698,77
Zo	118,54

Jel	L	Fi	Alfa	Xr	Yr	Zr	2. oldal		
							Xa	Ya	Za
293	2,38		0,0	2,38	0,00	-0,25	288,50	698,77	118,29
294	4,38		256,0	-1,06	-4,25	-0,20	287,44	694,52	118,09
34-ről									
295	7,27		355,0	7,24	-0,63	0,10	293,36	698,14	118,64
296	2,95		340,0	2,77	-1,01	0,00	296,13	697,13	118,64
297	2,25		250,0	-0,77	-2,11	-0,60	295,36	695,01	118,04
298	4,30		220,0	-3,29	-2,76	-0,30	292,07	692,25	117,74

Alappont jele:	31
Xo	307,43
Yo	698,06
Zo	118,88

Jel	L	Fi	Alfa	Xr	Yr	Zr	Xa	Ya	Za
299	4,30		224,0	-3,09	-2,99	-0,50	304,34	695,07	118,38
300	2,15		192,0	-2,10	-0,45	-0,20	302,23	694,63	118,18
31-ről									
301	6,70		40,0	5,13	4,31	-0,20	312,56	702,37	118,68
28	7,42		31,5	6,33	3,88	-0,37	318,89	706,24	118,31

3.1.5. Tavasbarlang, Mikulás-ág

Alappont jele: 343
 Xo 264,72
 Yo 693,80
 Zo

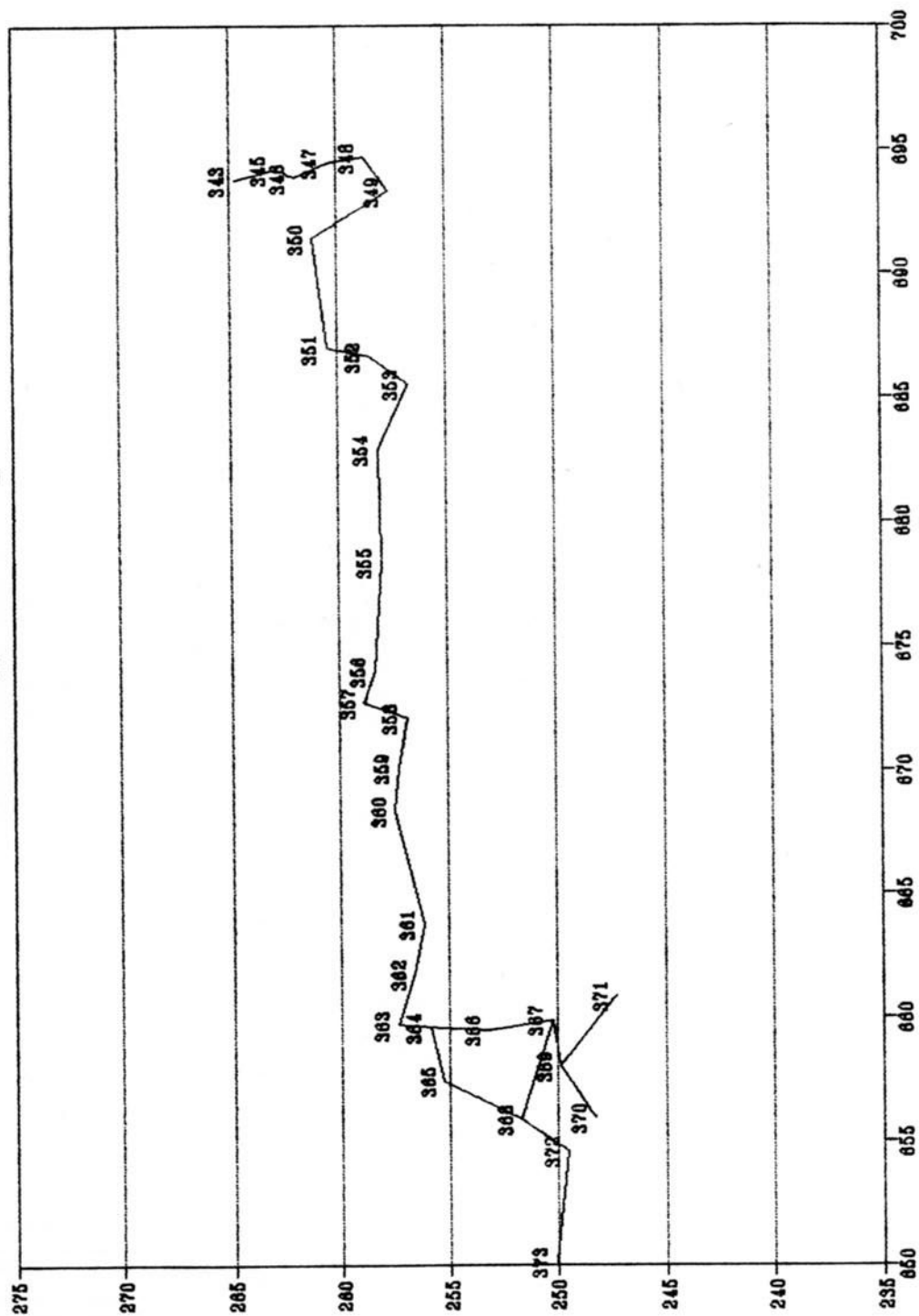
Jel	L	Fi	Alfa	Xr	Yr	Zr	Xa	1. oldal	
								Ya	Za
345	1,95	0,5	168,0	-1,91	0,41	0,02	262,82	694,21	
346	0,90	3,0	202,0	-0,83	-0,34	0,05	261,98	693,87	
347	1,65	-1,0	158,0	-1,53	0,62	-0,03	260,45	694,49	
348	1,77	-0,5	172,0	-1,75	0,25	-0,02	258,70	694,73	
349	1,78	0,0	232,0	-1,10	-1,40	0,00	257,61	693,33	
350	4,00	0,0	332,0	3,53	-1,88	0,00	261,14	691,45	
351	4,50	0,5	262,0	-0,63	-4,46	0,04	260,51	687,00	
352	2,00	0,5	190,0	-1,97	-0,35	0,02	258,54	686,65	
353	2,10		212,0	-1,78	-1,11		256,76	685,54	
354	3,00		298,0	1,41	-2,65		258,17	682,89	
355	4,50		268,0	-0,16	-4,50		258,01	678,39	
356	4,42		274,0	0,31	-4,41		258,32	673,98	
357	1,36		292,0	0,51	-1,26		258,83	672,72	
358	2,08		198,0	-1,98	-0,64		256,85	672,08	
359	2,01		282,0	0,42	-1,97		257,27	670,11	
360	1,73		276,0	0,18	-1,72		257,45	668,39	
361	4,80		254,0	-1,32	-4,61		256,13	663,78	
362	2,03		282,0	0,42	-1,99		256,55	661,79	
363	2,22		290,0	0,76	-2,09		257,31	659,71	
364	1,52	15,0	184,0	-1,46	-0,10	0,39	255,84	659,60	
365	2,28	10,0	254,0	-0,62	-2,16	0,40	255,22	657,45	
364-ről									
366	2,93	20,0	182,0	-2,75	-0,10	1,00	253,09	659,51	
367	2,90		172,0	-2,87	0,40		250,22	659,91	
368	4,27		290,0	1,46	-4,01		251,68	655,90	
367-ről									
369	1,90		258,0	-0,40	-1,86		249,83	658,05	
370	2,64		234,0	-1,55	-2,14		248,27	655,92	
369-ről									
371	3,80		132,0	-2,54	2,82		247,28	660,88	
368-ről									
372	2,56		210,0	-2,22	-1,28		249,46	654,62	
373	4,50		278,0	0,63	-4,46		250,09	650,16	

Tavasbarlang, Mikulás-ág

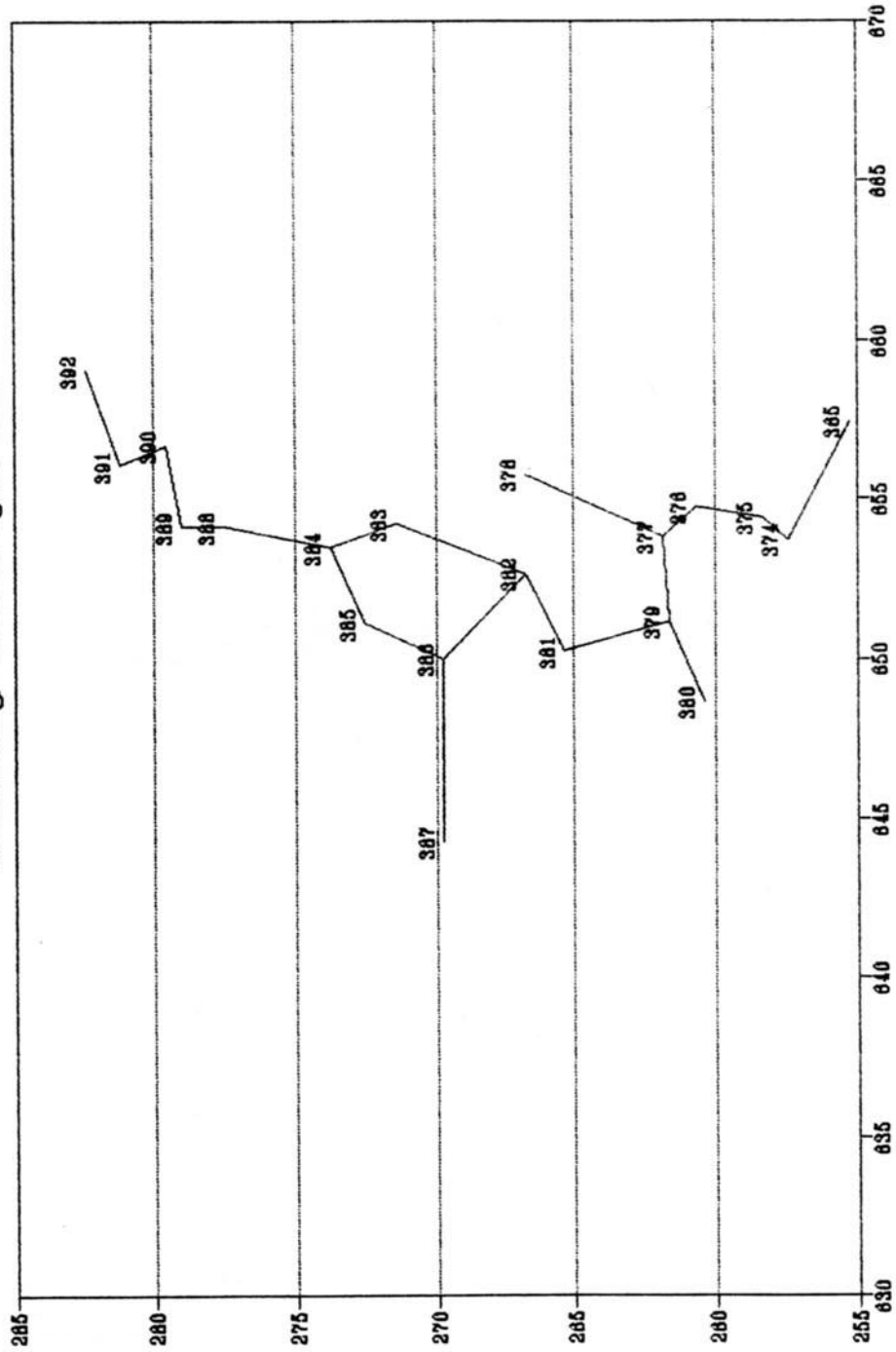
Alappont jele: 365
 Xo 255,22
 Yo 657,45
 Zo

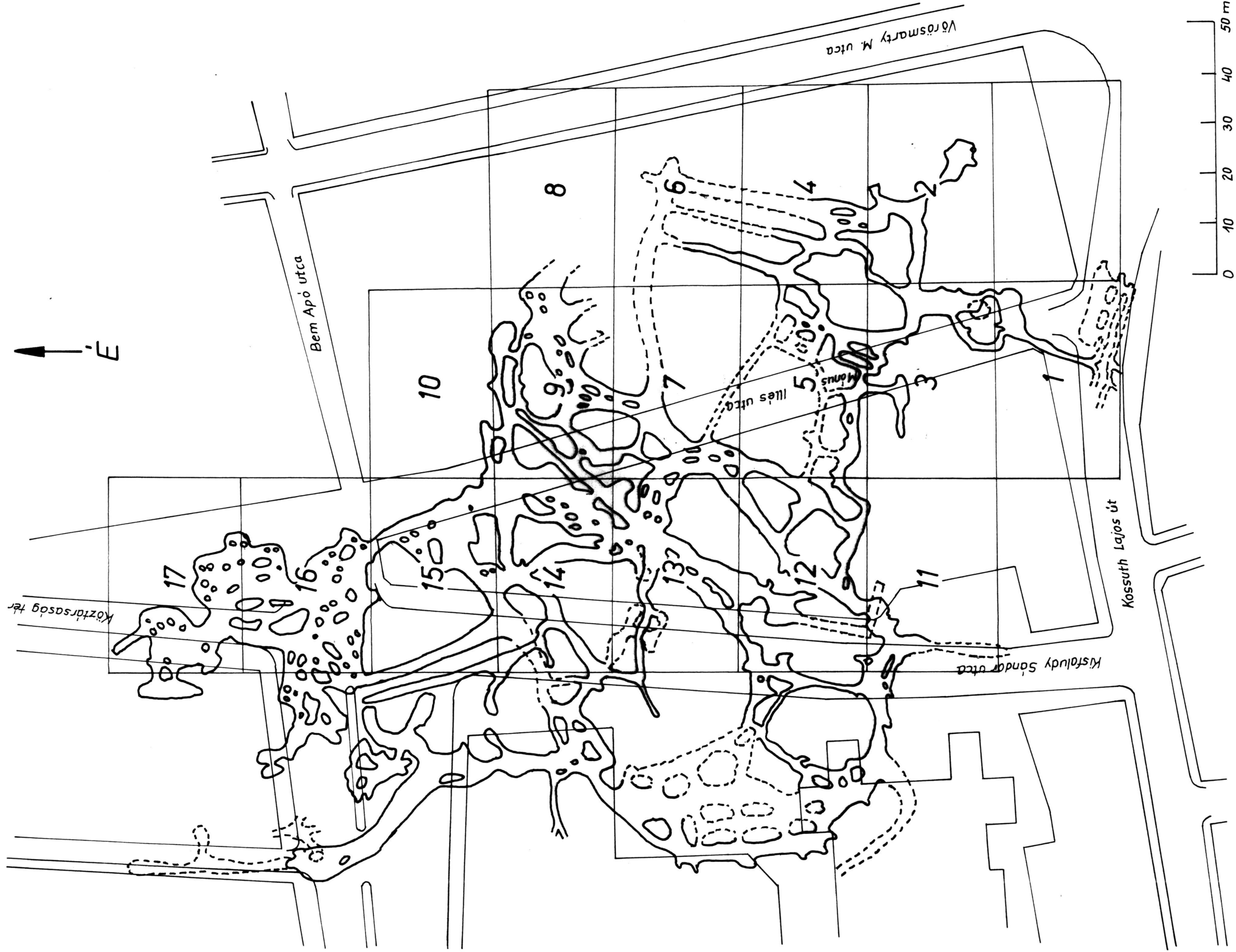
Jel	L	Fi	Alfa	Xr	Yr	Zr	2. oldal		
							Xa	Ya	Za
374	4,28		300,0	2,14	-3,71		257,36	653,74	
375	1,15		35,0	0,94	0,66		258,31	645,40	
376	2,35		8,0	2,33	0,33		260,63	654,73	
377	1,52		322,0	1,20	-0,94		261,83	653,79	
378	5,3		22,0	4,91	1,99		266,75	655,77	
377-ről									
379	2,62		264,0	-0,27	-2,61		261,56	651,18	
380	2,80		244,0	-1,23	-2,52		260,33	648,67	
379-ről									
381	3,90		346,0	3,78	-0,94		265,34	650,24	
382	3,05	25,0	240,0	-1,38	-2,39	1,29	263,96	647,85	
383	5,12	15,0	19,0	4,68	1,61	1,33	268,64	649,46	
384	2,50		342,0	2,38	-0,77		271,01	648,68	
385	2,65		242,0	-1,24	-2,34		269,77	646,34	
386	3,00		202,0	-2,78	-1,12		266,99	645,22	
387	5,80	10,0	270,0	0,00	-5,71	1,01	266,99	639,51	
384-ről									
388	3,80		10,0	3,74	0,66		274,76	649,34	
389	1,60	-20,0	0,0	1,50	0,00	-0,55	276,26	649,34	
390	2,60		78,0	0,54	2,54		276,80	651,89	
391	1,75		340,0	1,64	-,60		278,44	651,29	
392	3,23		68,0	1,21	2,99		279,65	654,28	

Tavasbarlang, Mikulás-ág

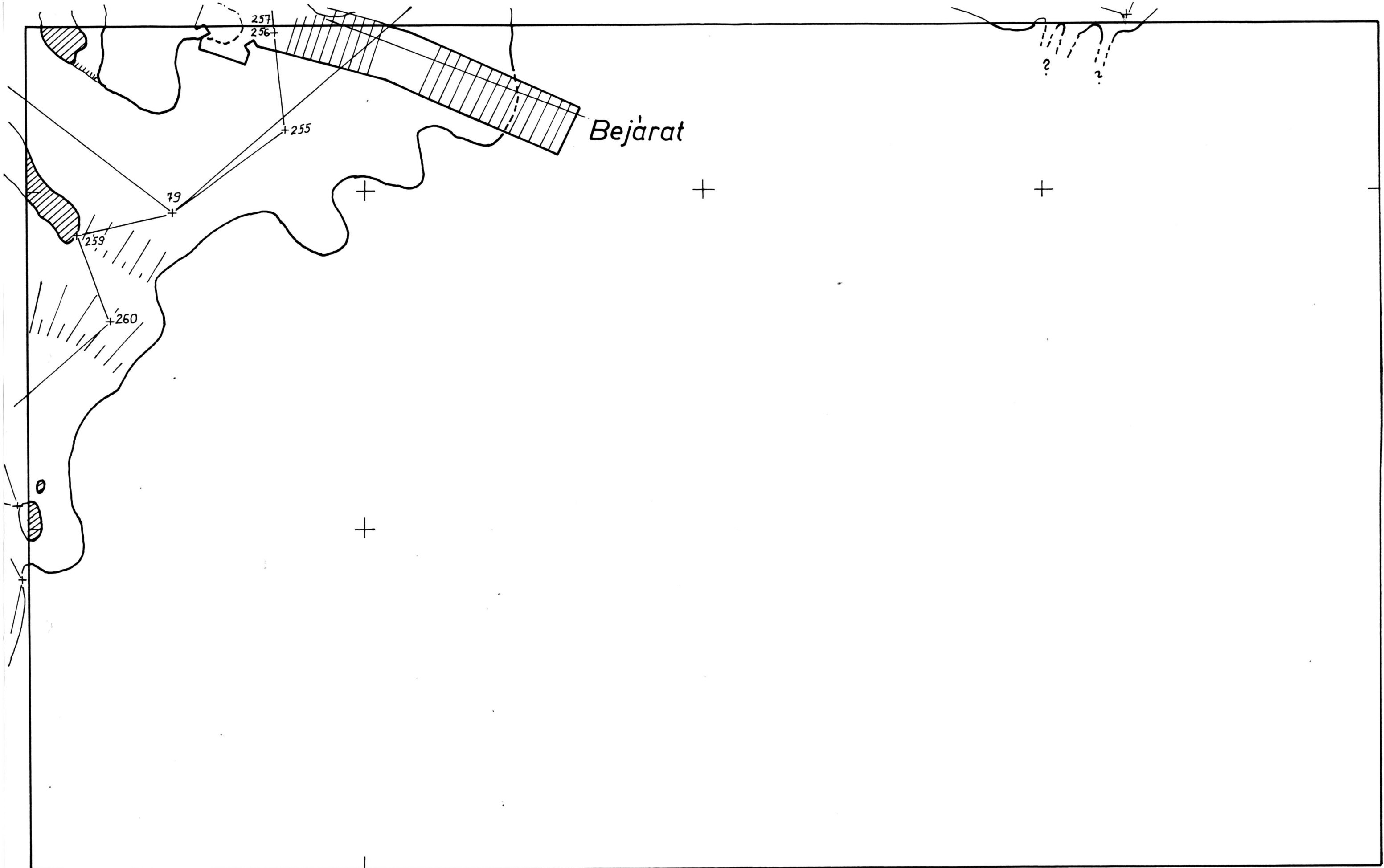
Tavasbarlang Mikulás-ág 2. oldal

Tavasbarlang, szelvénykiosztás

Tapolcai PLEOCOTUS Barlangkutató Csoport 1994.
Kolláth János

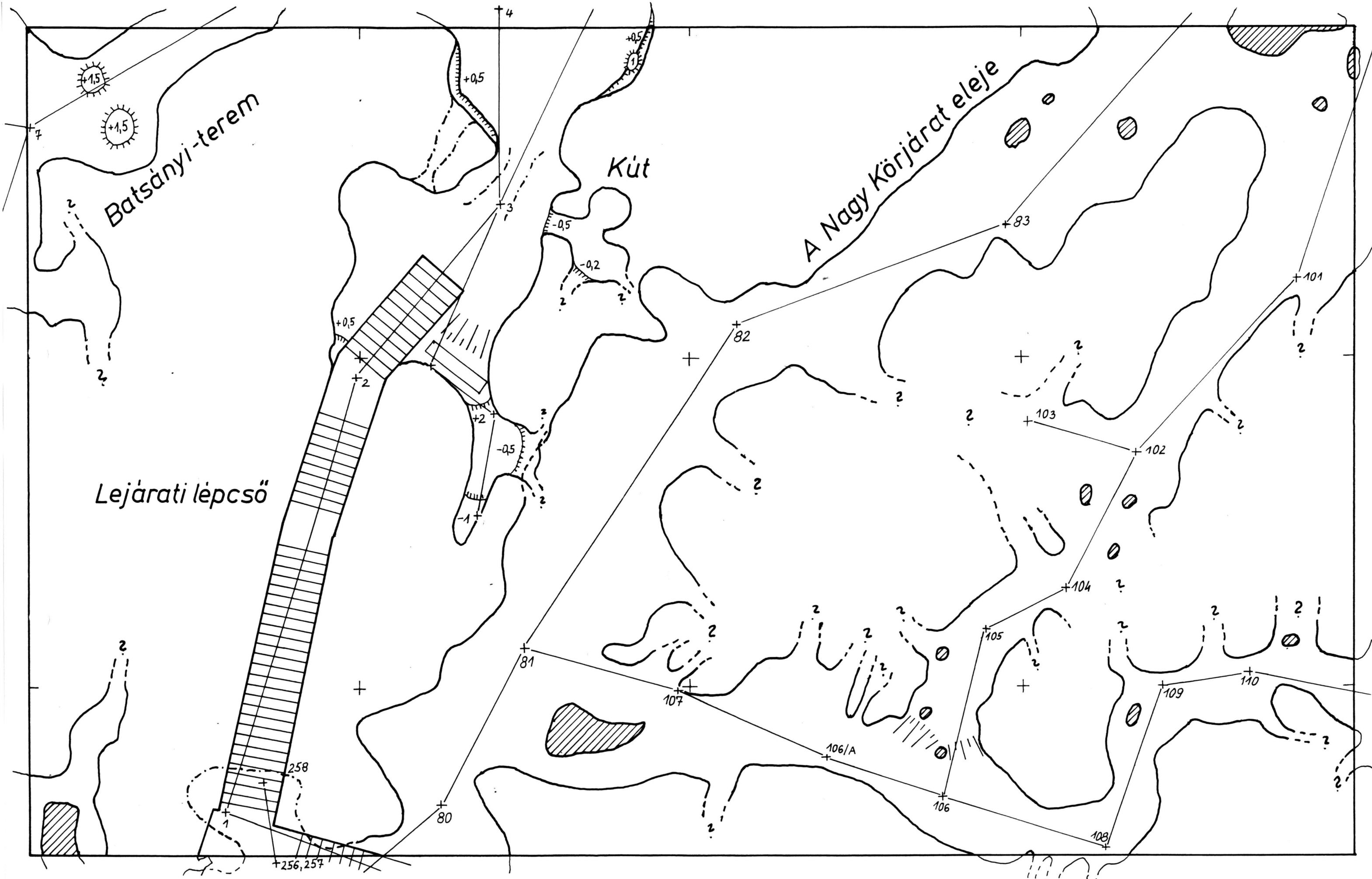

Tapolcai PLECOTUS Barlangkutató Csoport
Kolláth János 1994.

M 1:100

11.

Tavasbarlang alaprajz

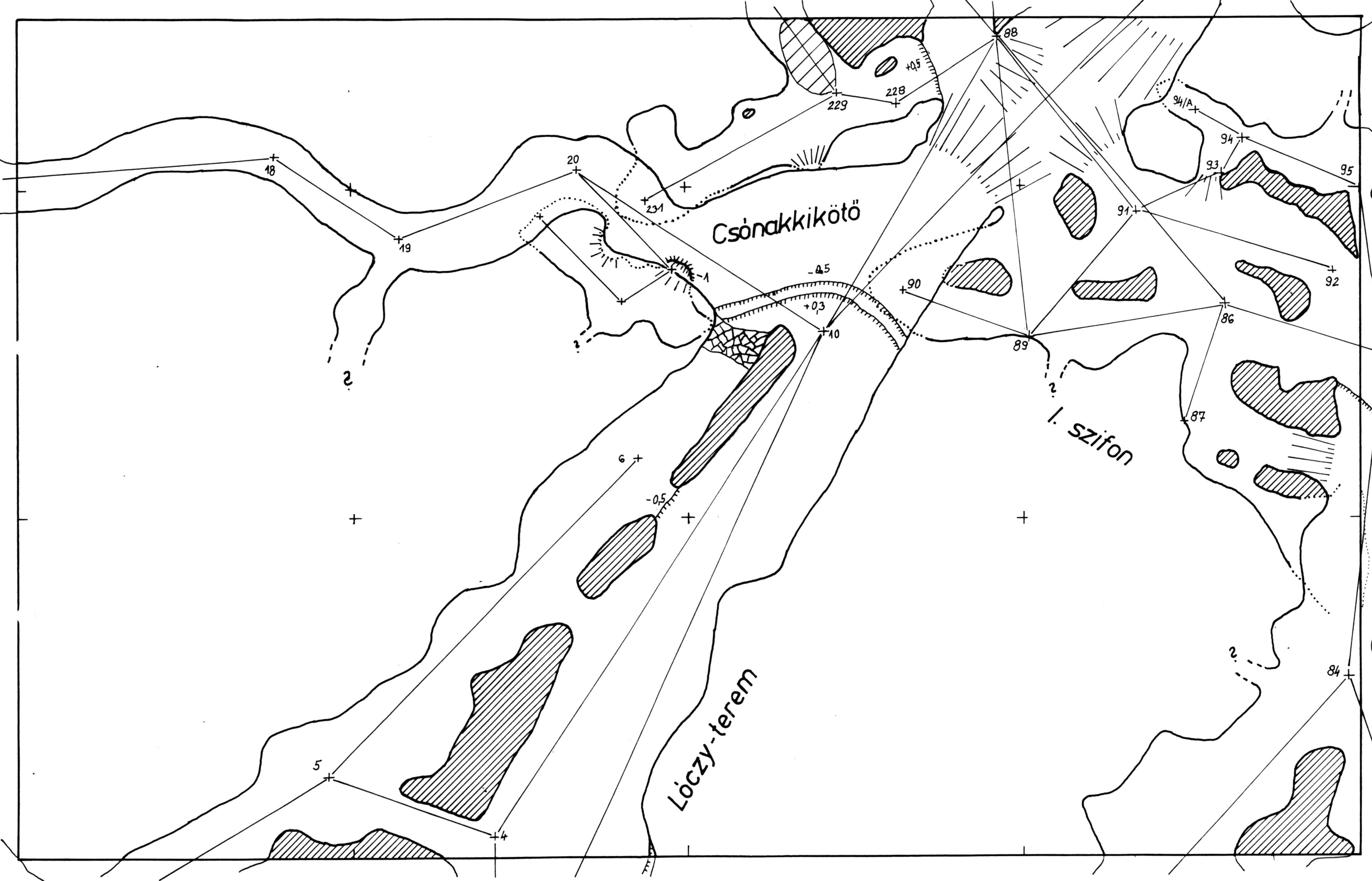

Tapolcai PLEOTUS Barlangkutató Csoport
 Kolláth János 1994.

M 1:100

12.

Tavasbarlang alaprajz

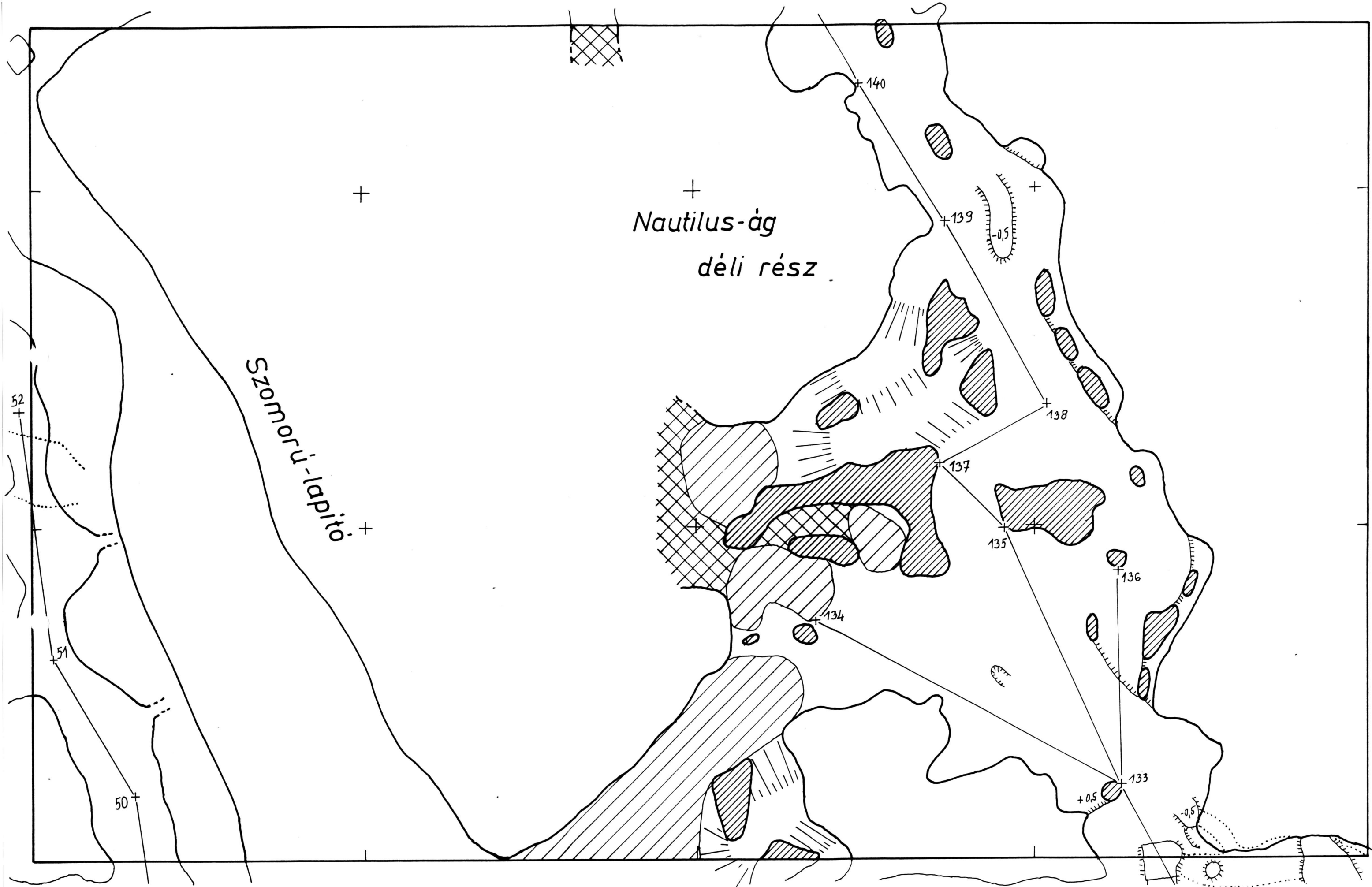
Tapolcai PLECOTUS Barlangkutató Csoport
 Kolláth János 1994.

M 1:100

13.

Tavasbarlang alaprész

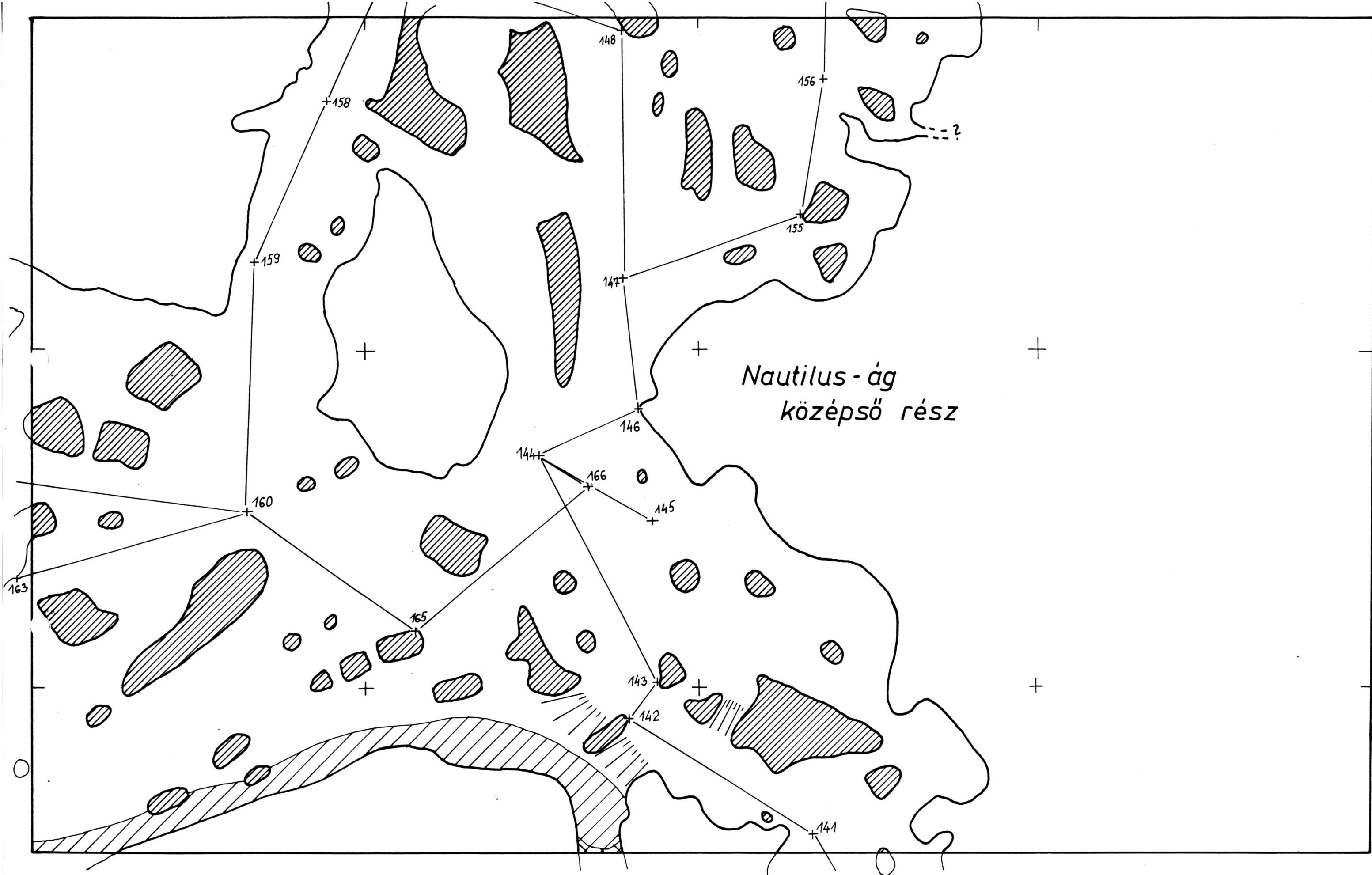

Tapolcai PLECOTUS Barlangkutató Csoport
 Kolláth János 1994.

M:1100

15.

Tavasbarlang alaprajz

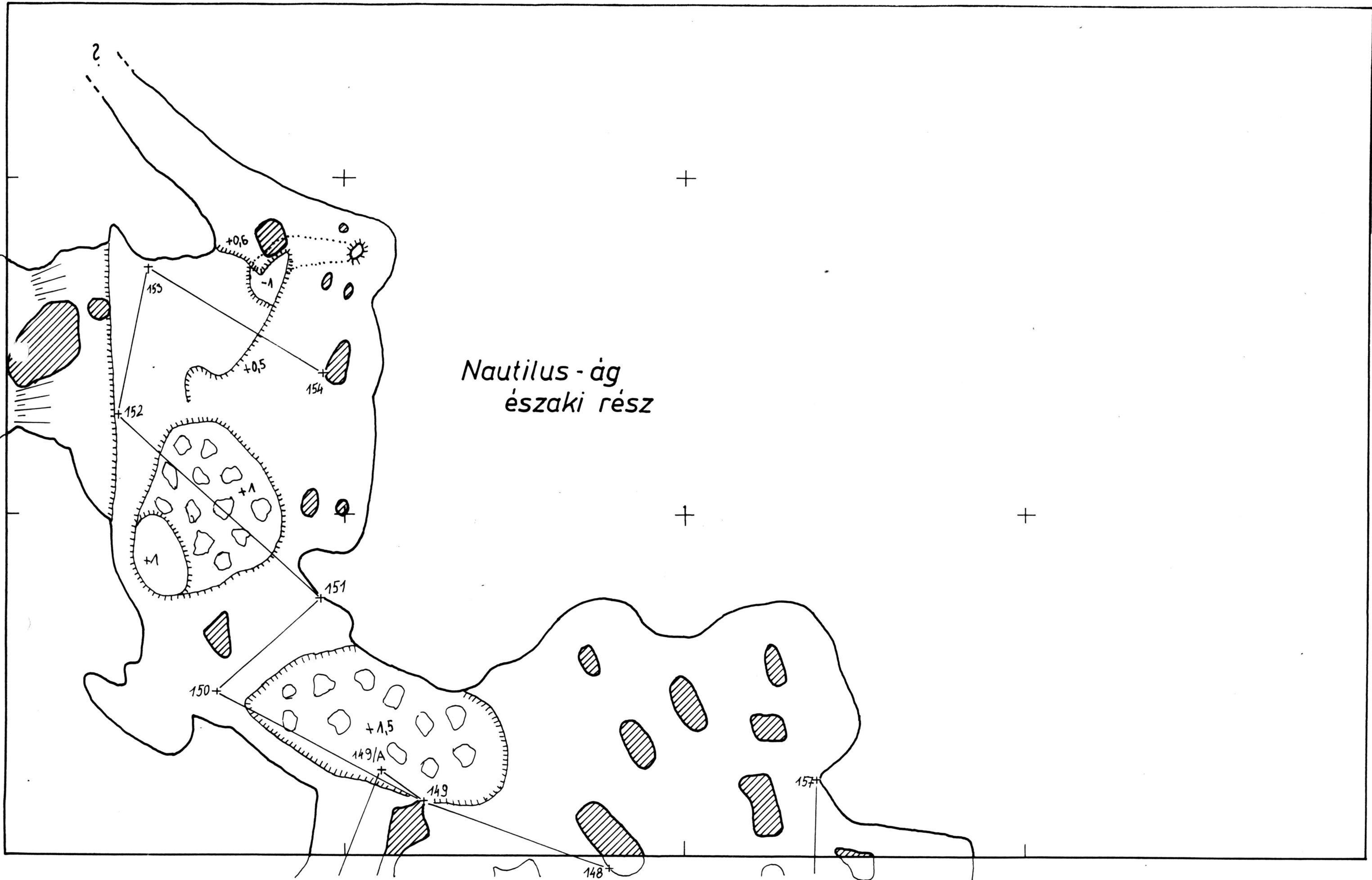

Tapolcai PLEOTUS Barlangkutató Csoport
Kalláth János 1994.

M 1:100

16.

Tavasbarlang alaprajz

Nautilus - ág
északi rész

B.

Kórház-barlang

Kutatási terv

I. A kutatott barlang neve:

Kórház-barlang

II. A barlang megközelítése:

A barlang Tapolca belterületén, a városi kórház (Ady Endre utca 4.) udvarán és épületeiből nyílik. Felfedezése kutatás közben történt, a felfedező kutat jelenleg szellőztető cső zárja le.

A járatok három helyről közelíthetők meg:

1. Lejtakna: Az udvar nővérszálló mögötti részén indul. Vasráccsal ellátott, betonidomkövel falazták.

2. Lift: A II. sz. szülészeti mögötti épületrészen indul, betegellátási időben kezelő működteti.

3. Lépcsős-lejázat: A sebészet alagsorából, zárható faajtón át indul, a barlangjáratok eléréséig betonfalazatot kapott.

III. A tervezett kutatás:

BARLANGFELTÁRÁS, TÉRKÉPEZÉS, DOKUMENTÁLÁS, GEOLÓGIAI, HIDROLÓGIAI, MORFOLÓGIAI, KLIMATOLÓGIAI, MIKROBIOLÓGIAI és RADIOLÓGIAI vizsgálatok végzése.

Csoportunk nem kíván víz alatti búvárkutatásokat végezni, valamint nem kívánunk orvosbiológiai és orvosklimatológiai kutatásokat végezni.

IV. A tervezett kutatás leírása:

A barlangot csoportunk megalakulása, 1986. óta kutatja. Jelentéseinkben rendszeresen közöltük az elért eredményeket. A következőkben leírt kutatási feladatok csoportunk jelenlegi munkáinak folytatásai:

1. Feltárás: A barlang jelentős részeinek feltárását csoportunk végezte. Ennek folytatásaként az alábbi helyeken tervezünk feltáró kutatásokat.

- a.: Tornaterem mögötti labirintus (4-5 munkahely)
- b.: Cseppköves-ág végpontjai (3 munkahely) (*)
- c.: Macska-ági kuszoda (5 munkahely)
- d.: Macska-ág északi rész (5 munkahely)
- e.: Macska-ág déli rész (15-20 munkahely)
- f.: Légvárat (2 munkahely)

- g.: Fektetők (3 munkahely)(**)
- h.: Tavi-ág eleje (5 munkahely)
- i.: Tavi-ág középső rész (8 munkahely)
- j.: Tavi-ág Tó mögötti része (4 munkahely)

(*) A gyógyrészeket közlekedés közben csak kismértékben vesszük igénybe. (A tornaterem felső bejárata.)

(**) A fektetőkben végzett munkákat a terápia vezetőjével egyeztetett időpontban, a gyógytevékenység zavarása nélkül végezzük.

Tapasztalataink alapján feltételezhető, hogy a Macska-ág valamelyik bontási helyéről a Tavasbarlang elérhető lesz. Továbbá feltételezhető, hogy a Semmelweiss utcai Plecotus-barlang a későbbiekben összeköthető lesz a most ismert járatokkal.

2. Térképezés: A barlangról rendelkezésre áll több térképrészlet, ezek egy részét csoportunk az éves jelentésekben közölte is. Tervezzük ezek felülvizsgálatát és egységes rendszerbe foglalását. Elkészítjük a meglévő M 1:100 léptékű részek felhasználásával a teljes kiterjedés M 1:500 méretarányú áttekinthető térképét. A meglévő részleteket pontosítjuk, kereszt és hosszmetsetekkel egészítjük ki.

Az eddig fel nem mért járatok és az új feltárások méréseit folyamatosan végezzük. A járatokban fix mérési pontokat helyezünk el. Mérőeszközként függőkompaszt (alárendelt és nagyon szűk helyeken kézikompaszt) használunk.

3. Dokumentálás: A térképi dokumentáció készítésén túlmenően elvégezzük a járatok fotózását, képződményeinek részletes leírását valamint vezetjük a feltárási naplót.

4. Geológiai, hidrológiai és morfológiai vizsgálatok: A feltárt járatrészek tanulmányozásával megpróbáljuk magyarázni a járatok kialakulását, a képződmények alakját, méretét, elhelyezkedését. Minták gyűjtésével megállapítjuk a befoglaló kőzet jellegét és tulajdonságait.

5. Mikrobiológiai vizsgálatokkal ellenőrizzük a karsztvíz minőségét, keresünk magyarázatot a szennyezettség jellegére, feltételezhető forrásaira.

6. Klimatológiai vizsgálatok: A vizsgálatok során a barlang levegőjének hőmérsékletét, összetételét, ezek változását mérjük. Keressük a felszín és a járatok kölcsönhatását és a szellőzésre gyakorolt hatását.

7. Radiológiai vizsgálataink detektorok elhelyezését, cseréjét jelentik. Így képet kaphatunk a járatokban a radon koncentrációjáról. Ez a munka a Debreceni Atomkutató Intézet felkérésére történik. A vizsgálatsorozat részét képezi az ország kb. 10 barlangjára kiterjedő, az MKBT által koordinált programnak.

8. Biológiai jellegű vizsgálatokat csak a természetes előfordulások (élőlények, környezet stb.) megzavarása nélkül folytatunk.

V. Várható eredmények:

Ennek a barlangnak a kutatása kiemelt fontosságú, hisz ritka klimatikai adottságai miatt gyógybarlangként hasznosítható. A kutatásokat annak érdekében folytatjuk, hogy erről a rendszerről (amelybe beletartozik a Tavasbarlang, a Kincsesgödör Plecotus-barlang és a még fel nem tárt, ezeket összekötő járatok) minél többet megtudhassunk. A feltárások eredményeire alapozva bővíthetők a gyógyítást szolgáló részek. Csoportunk 1986. óta közel 2000 m-rel növelte meg a járatok hosszát. Amennyiben munkánkat tovább folytathatjuk, várható újabb jelentős részek feltárása és a meglévők alapos feldolgozása.

Az üzemeltetővel a kutatás részletes feltételeit egyeztetjük, melynek jegyzőkönyvét az engedélykérelemhez mellékeljük.

Üi.szám:260 -1/94.

Üi.: Oláh Ibolya

Tárgy: Barlangkutatói engedély

Határozat

1. A Tapolcai Plecotus Barlangkutató Csoport kérelmének helyt adok és ezen határozatban

engedélyezem,

hogy Tapolca város területén (Tapolca, Ady E. u. 4.) a Kórház barlang teljes szakaszán feltáró, geológiai, morfológiai, klimatológiai, biológiai, hidrológiai, térképezési és dokumentációs munkákat végezzenek .

Csoportvezető és kutatásvezető: **Kolláth János**
Lakcím, telefon: Tapolca, Deák F. u. 10. tel: 87/311 - 988
Munkahely, cím: Bakonyi Bauxitbánya KFT
Végzettsége: okl. bányamérnök
Foglalkozás: tervező

Kutatás irányító: **Varga Miklós**
Lakcím, telefon: Tapolca, Ady E. u. 14.
Végzettsége: gimnázium
Foglalkozás: tanuló

2. Az elvégzendő munkák részletezése: barlangfeltárás, geológiai, morfológiai, klimatológiai, biológiai, hidrológiai, térképezési és dokumentációs munkák .

3. Kutatási feltételek:

- a. Az engedélyt és mellékleteit a kutatás során köteles magánál tartani és azt az ellenőrzésre jogosult személynek felhívásra bemutatni,
- b. gondoskodnia kell arról, hogy a kutatásvezető, illetve a kutatásirányítók az előirt kötelezettségeknek eleget tegyenek,
- c. gondoskodnia kell arról, hogy a kutatás során a kutatásvezető, vagy bármelyik kutatásirányító a helyszínen tartózkodjék és a kutatást szakmailag irányítsa, valamint a jelen határozatban foglalt előírásokat megtartsa.

- d. A munkálatok során köteles a kutatott objektum természetes állapotát megőrizni, az ott található képződményeket a szennyeződéstől és rongálódástól megóvni, valamint a kutatási területet és környékét tisztán tartani, az ott keletkezett szemetet, hulladékot összegyűjteni és felszínre szállítani, annak megfelelő megsemmisítéséről gondoskodni.
- e. Új barlang, vagy barlangszakasz feltárását az Igazgatóságnál 8 napon belül köteles bejelenteni.
- f. A kutatás során észlelt rendkívüli eseményeket (omlás, vízbetörés, rongálás, stb.) az Igazgatóságnak haladéktalanul köteles bejelenteni.
- g. Minden őslénytani és régészeti lelet előkerülése esetén a munkát meg kell szakítani és a leletről a Természettudományi Múzeum Őslénytárát, a Nemzeti Múzeum adattárát, vagy a területileg illetékes Megyei Múzeumot haladéktalanul értesíteni, a leletmentés lebonyolításáig azok sértetlenségét biztosítani kell. A munka csak az Őslénytár vagy az adattár engedélyével folytatható.
(1963. 9. Törvényerejű rendelet 17. paragrafus (1.) bekezdés)
- h. Ezen engedély módosíthatása - tervdokumentáció csatolásával - kérhető, ha a munka kivitelezése során a Határozat 2. pontjában foglaltaktól eltérnek.
- i. A kutatás során elért eredményekről naptári évenként jelentést kell készíteni, és a tárgyévét követő január 31 - ig az Igazgatóság részére 1 példányban megküldeni.
- j. A munka befejezése után az addigi éves jelentések felhasználásával összefoglaló jelentést kell elkészíteni és azt az Igazgatóság részére 1 példányban megküldeni.
- k. A 4 napnál hosszabb időtartamú munkálatok (táborozások) megkezdésének és befejezésének időpontját az Igazgatóságnak kötelesek bejelenteni.

Jelen határozatom visszavonásig érvényes.

A 3. pontban foglalt előírások meg nem tartása esetén az engedély visszavonásáról intézkedem. A kutatásvezető, illetve a kutatásirányító személyileg felelős a kutató tevékenység biztonságtechnikai felszereléséért, a terepi munkatechnológia kidolgozásáért és annak folyamatos betartásáért. A csoport tagjai a kutató munkában önkéntes vállalással, saját felelősségükre vesznek részt.

Ezen határozatom ellen - a kézhezvételtől számított 15 napon belül - a KTM Környezetvédelmi Főfelügyelőségéhez címzett, de az Igazgatóságunkhoz benyújtandó 1000,- Ft, azaz egyezer forint értékű illetékbélyeggel ellátott fellebbezésnek van helye.

Indoklás

A barlang klimatológiai adottságainak minél pontosabb megismerése és ennek esetleges gyógyászati alkalmazása, az eddigi vizsgálatok bővítése miatt engedélyezem a barlangkutatást.

Veszprém, 1994. augusztus 17.

Imre Sonnevend
dr. Sonnevend Imre
igazgató

Kapják:

- ① Kolláth János, Tapolca, Deák F. u. 10. 8300
2. KTM TvH Székely Kinga Barlangtani oszt. vez. Budapest, Költő u. 21.
3. Irattár

A barlangban végzett kutatások

A barlangban végzett munkáinkat két csoportba tudjuk sorolni. Az első a feltáró kutatás, a másik a dokumentációs munka. (A tudományos kutatást külön fejezetben ismertetjük.)

Feltáró tevékenységet ebben a barlangban - 1994-ben - három helyen folytattunk. Mivel más területeken terveztünk nagyobb munkákat, ide ritkábban szerveztünk brigádokat. Látványos előrejutást ebben az évben nem értünk el, de a kisebb feltárások több fontos tapasztalattal szolgáltak.

Az év elején az ajkai csoportot láttuk vendégül. Azok akik már látták a barlangot nem túráztak, hanem a Tavas-ág első baloldali leágazását nézték meg. Itt 1993-ban sikerült kisebb előrejutást elérni. Ezen a ponton akarták folytatni a járat bontását, de észrevették, hogy a vízszintes járat kezdeténél van egy K-Ny-i törés, amely bontással jól követhető. A figyelmet az keltette fel, hogy a járat aljából a kötőrmelék gurulása 2-3 m mélységet sejtetett.

A hasadékot megbontva nyugat felé tudtak elindulni. A vetősík déli oldala szálkőzet, de az északi omladék volt. Ez segítette is, de akadályozta is az előrejutást. Az ép fal mellől az omladék egy részét kiszedhették, másik részét a helyszínen kellett felaprózni.

A vetőt követve 6 m-t tudtak előrejutni. Az itt talált szűkület mögött kisebb aknaszerű terem látszott. Egy vékony kutató átjutott a nehéz részen és az akna aljára ért. A Kristályos-kúthoz hasonló, két szintet összekötő "kutat" ismertünk meg. Alján homokos kitöltés és kőomladék közül látható az alsó szint folytatása, de egyenlőre nem járható. A mennyezet is említésre érdemes, mert a hasadékban 4 m-t felmászva az két irányban szűken, de folytatódik. A bevezető hasadék további takarítása szükséges.

A másik feltárásunkat a Mogyorószaggtóban értük el. Itt a Macska-ág felé haladó részt tettük "járhatóvá", takarítottuk, amikor a főtében hasadékot figyeltünk meg. A 15 cm széles résbe fentről behullott kövek, agyag volt. Az egyik belógó követ szétütve fölötté szabad járatot figyeltünk meg. Megkezdjük a kibontást és a szélesítést. A járatközéptől délre 1,5 m-rel kis kiöblösödés mutatkozott. Ez lett a feljázat.

Feljutva lapos, vízszintes kuszodába jutottunk, amely a Macska-ági Hosszú-kuszoda nyugati folytatása. Járható összeköttetést nem készítettünk, de lámpával sikerült átvilágítani.

Másik három irányban is van pár méter folytatás. Az egyik a Homokszifon közepéhez ér.

További bontását nem láttuk célravezetőnek. A járat hossza 10 m lett.

A Macska-ágban is történt előrejutás. Itt a főág északi végpontja körül értünk el 15 m-nyi haladást. A végpont elszűkülési helye előtt kürtőre figyeltünk fel. Ebbe

felmászva több irányban látszott lapos, homokkal és agyaggal feltöltött járat. Ezeket vizsgáltuk át.

A lapos járatok kitakarítása szükséges a biztonságos továbbhaladáshoz.

Ez a kürtő szintén hasonlít a Kristályos-kúthoz. Jellemzője, hogy a nagy szilárdságú, jó oldóképességű réteget egy felsőbb szinttel köti össze, ahol a gyengébb tulajdonságú kőzet egy réteglapja mentén jöttek létre járatok. A felső szintre jellemző (ezt más hasonló helyeken is tapasztaltuk), hogy 10-15 m-es körzetben több ilyen kürtő is van. A lapos járatok ezeket kötik össze, majd ismét az alsó szinten folytatódnak. Reméljük, hogy sikerül megtalálni ezeket a járatokat és az alsó szinten folytatni a kutatást.

A barlang térképezésével is foglalkoztunk. Ebben a munkában jelentős előrelépéseket értünk el.

Elkészült a Déli-labirintus teljes alsó szintjének alaprajza, melyet a jelentésben közlünk is. Ezen feltüntettük az egy évvel korábban (1993-ban) készített alaprajz határait is. A Déli-labirintushoz tartozó felső szint mérését is elvégeztük, de ennek térképét az 1995-ös jelentés fogja tartalmazni.

Nagy előrelépést jelentett a Macska-ág feltárása szempontjából annak felmérése. Megrajzolhattuk a Hosszú-kuszoda, az északi oldal egy részének alaprajzát. Déli irányban is elindultunk, és az első részt a legnagyobb teremig ott is felmértük.

A méréseket tovább kell folytatnunk, hisz a főágból még jelentős részek hiányoznak. Továbbá a térkép adhat majd felvilágosítást arról, hogyan helyezkedik el ez a járat a Tavasbarlanghoz és a Plecotus-1-barlanghoz képest.

A jelentés tartalmazza a bemutatott részek térképét, de szelvényazonosító lapot is mellékelünk. Ezen a térképen a korábban közölt szelvények is szerepelnek azért, hogy felhasználhatóak legyenek.

4.
A barlang térképezése

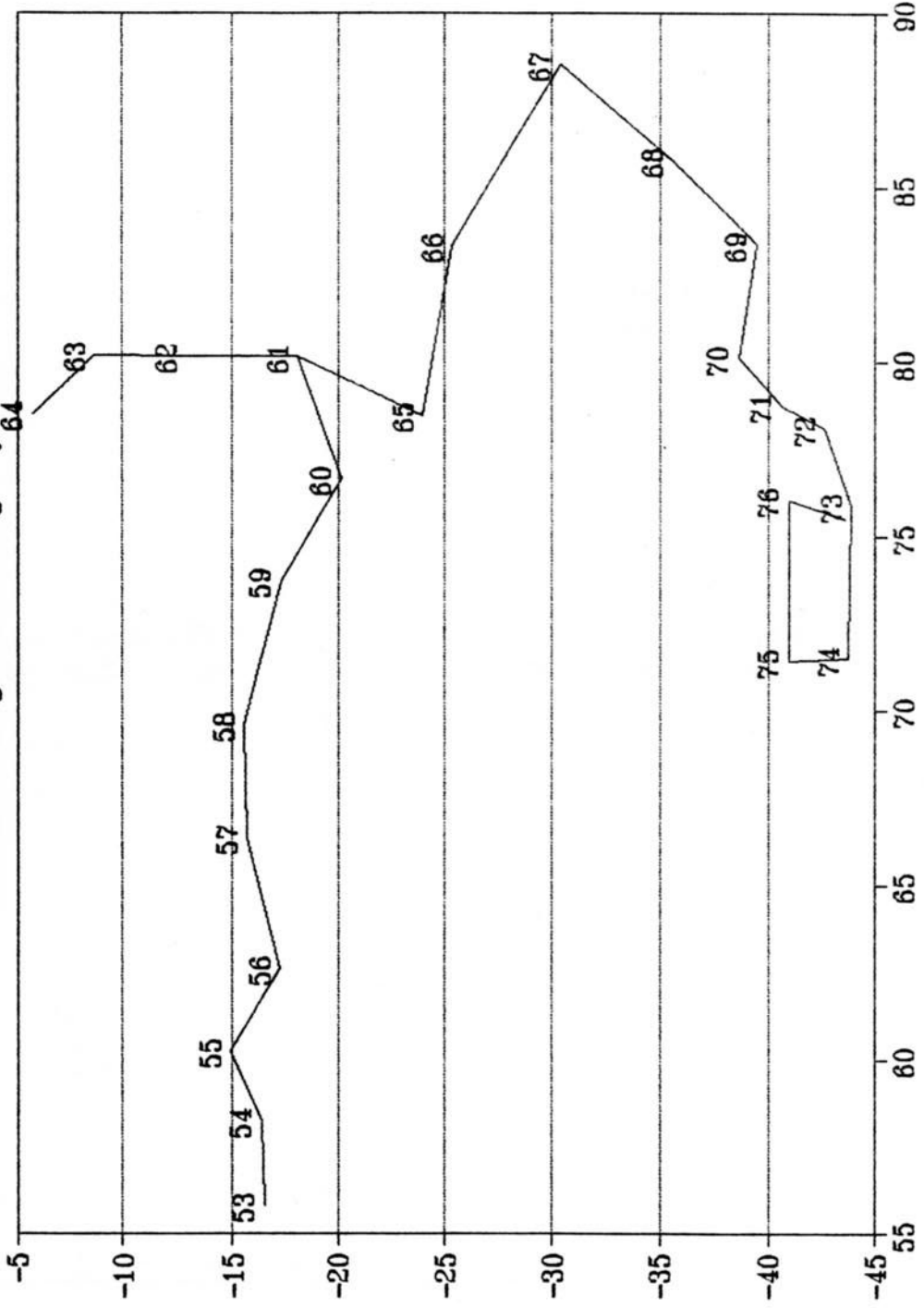
4.1.
Térképezési táblázat
Macska-ág folytatás

Alappont jele: 53 (*)
X_o -16,52
Y_o 55,81
Z_o

Jel	L	Fi	Alfa	X _r	Y _r	Z _r	1. oldal		
							X _a	Y _a	Z _a
54	2,41		88,0	0,08	2,41		-16,44	58,22	
55	2,52		54,0	1,48	2,04		-14,95	60,26	
56	3,32		134,0	-2,31	2,39		-17,26	62,65	
57	4,00		68,0	1,50	3,71		-15,76	66,36	
58	3,26		88,0	0,11	3,26		-15,65	69,62	
59	4,40		112,0	-1,65	4,08		-17,30	73,70	
60	4,10		134,0	-2,85	2,95		-20,14	76,65	
61	4,05		60,0	2,02	3,51		-18,12	80,15	
62	5,10		0,0	5,10	0,00		-13,02	80,15	
63	4,35		0,5	4,35	0,04		-8,67	80,19	
64	3,35		330,0	2,90	-1,67		-5,77	78,52	
61-ről									
65	6,10		196,0	-5,86	-1,68		-23,98	78,47	
66	5,05		106,0	-1,39	4,85		-25,38	83,33	
67	7,25		134,0	-5,04	5,22		-30,41	88,54	
68	5,90		208,0	-5,21	-2,77		-35,62	85,77	
69	4,52		212,0	-3,83	-2,40		-39,45	83,38	
70	3,35		284,0	0,81	-3,25		-38,64	80,13	
71	2,45		214,0	-2,03	-1,37		-40,67	78,76	
72	2,10		198,0	-2,00	-0,65		-42,67	78,11	
73	2,56		240,0	-1,28	-2,22		-43,95	75,89	
74	4,40		272,0	0,15	-4,40		-43,80	71,49	
75	2,80		358,0	2,80	-0,10		-41,00	71,39	
76	4,65		90,0	0,00	4,65		-41,00	79,04	

(*) A mérésorozat koordinátarendszerének 0-pontja a Cseppköves-ág bejáratánál található kezdőpont.

Kórház-barlang, Macska-ág folytatás

4.3.
Térképezési táblázat
Déli-labirintus

Alappont jele:	0
X ₀	0
Y ₀	0
Z ₀	0

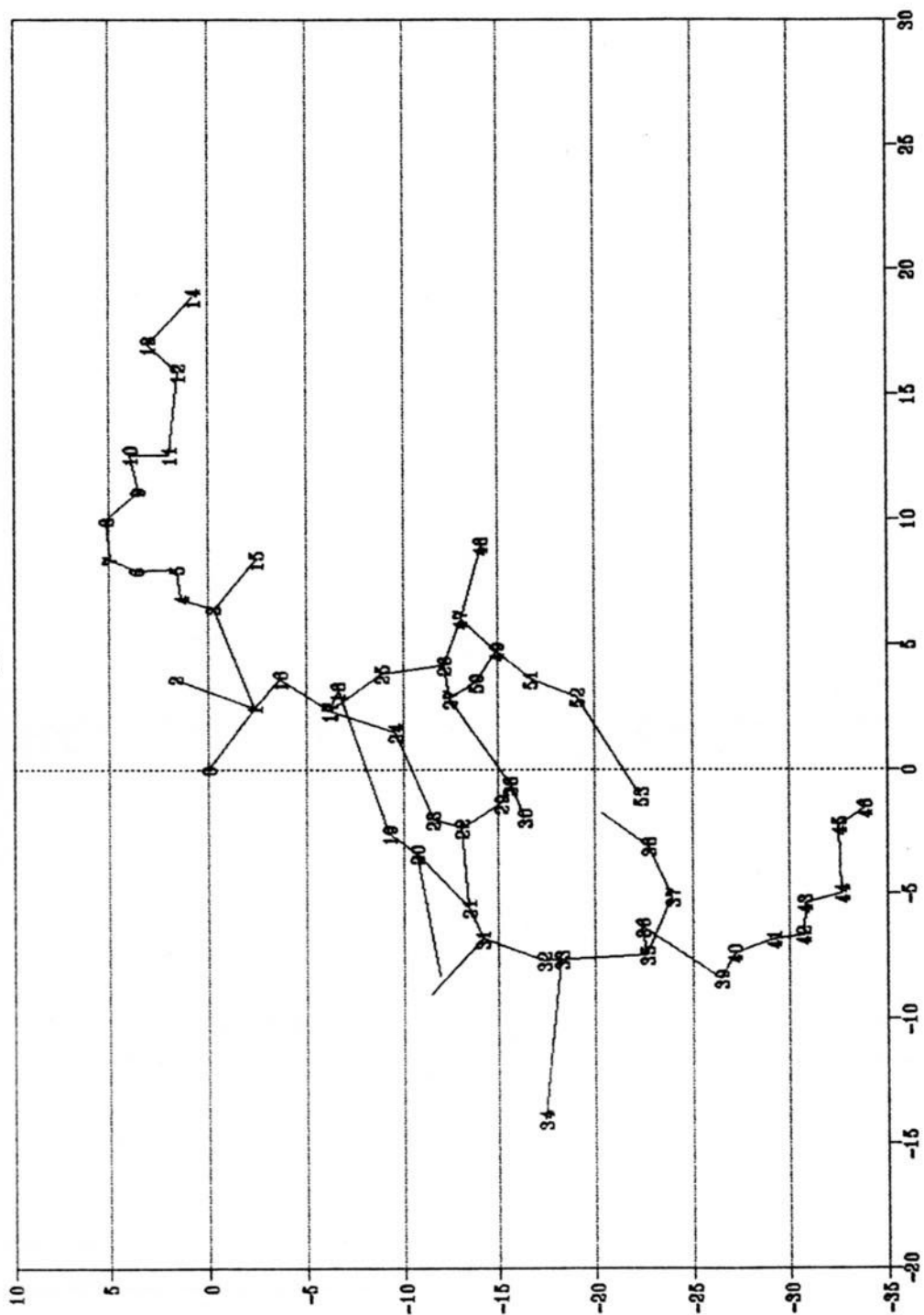
Jel	L	Fi	Alfa	X _r	Y _r	Z _r	X _a	1. oldal	
								Y _a	Z _a
1	3,71	-23,0	134,0	-2,37	2,46	-1,45	-2,37	2,46	-1,45
2	4,16	-1,0	16,0	4,00	1,15	-0,07	1,63	3,60	-1,52
1-ről									
3	4,49	-1,0	62,0	2,11	3,96	-0,08	-0,26	6,42	-1,53
4	1,70	-6,5	14,0	1,64	0,41	-0,19	1,37	6,83	-1,72
5	1,27	21,0	80,8	0,21	1,17	0,46	1,58	8,00	-1,27
6	2,06	-12,5	358,0	2,01	-0,07	-0,45	3,59	7,93	-1,71
7	1,45	7,0	20,0	1,35	0,49	0,18	4,94	8,42	-1,53
8	1,58	12,0	83,0	0,19	1,53	0,33	5,13	9,95	-1,21
9	2,01	-9,0	143,0	-1,59	1,19	-0,31	3,55	11,15	-1,52
10	1,49	-8,0	73,0	0,43	1,41	-0,21	3,98	12,56	-1,73
11	2,08	5,5	179,0	-2,07	0,04	0,20	1,91	12,59	-1,53
12	3,32	-1,0	97,0	-0,40	3,29	-0,06	1,50	15,89	-1,59
13	1,92	15,0	37,0	1,48	1,12	0,50	2,98	17,01	-1,09
14	3,05	-15,0	140,0	-2,26	1,89	-0,79	0,73	18,90	-1,88
3-ről									
15	2,95	-5,0	137,0	-2,15	2,00	-0,26	-2,41	8,42	-1,79
1-ről									
16	1,74	-5,0	137,5	-1,28	1,17	-0,15	-3,65	3,63	-1,60
17	2,86	-4,0	207,0	-2,54	-1,30	-0,20	-6,19	2,33	-1,80
25	3,09	-1,0	151,0	-2,70	1,50	-0,05	-8,89	3,83	-1,85
26	3,27	0,5	174,0	-3,25	0,34	0,03	-12,15	4,17	-1,83
27	1,36	2,0	258,5	-0,27	-1,33	0,05	-12,42	2,84	-1,78
28	4,74	2,5	227,5	-3,20	-3,49	0,21	-15,62	-0,65	-1,57
30	1,43	-10,0	241,0	-0,68	-1,23	-0,25	-16,30	-1,88	-1,82
28-ről									
29	0,84	-32,0	306,0	0,42	-0,58	-0,45	-15,20	-1,23	-2,02
22	2,24	-2,5	333,0	1,99	-1,02	-0,10	-13,20	-2,24	-2,11
23	1,55	15,0	12,0	1,46	0,31	0,40	-11,74	-1,93	-1,71
24	4,07	2,0	60,0	2,03	3,52	0,14	-9,71	1,59	-1,57

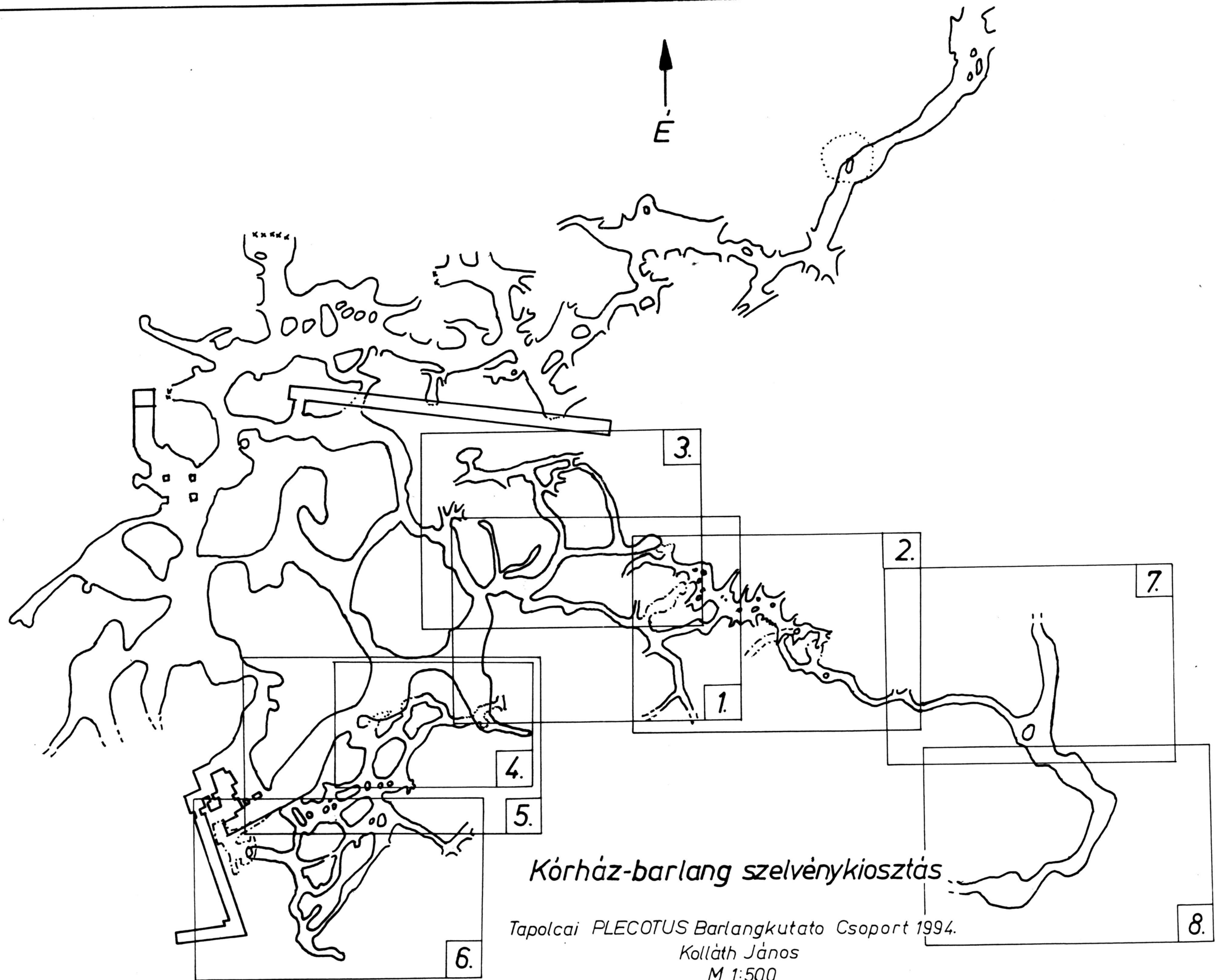
Térképezési táblázat
Déli-labirintus

Alappont jele:									
	Xo	-6,19							
	Yo	-2,33							
	Zo	-1,80							
Jel	L	Fi	Alfa	Xr	Yr	Zr	Xa	Ya	Za
18	0,96	0,0	119,0	-0,47	0,84	0,00	-6,66	3,17	-1,80
19	6,37	-3,0	245,0	-2,69	-5,77	-0,33	-9,35	-2,59	-2,13
20	1,60	-7,0	210,0	-1,38	-0,79	-0,19	-10,72	-3,39	-2,33
21	3,50	1,5	218,0	-2,76	-2,15	0,09	-13,48	-5,54	-2,24
22	3,40	0,0	83,0	0,41	3,37	0,00	-13,06	-2,17	-2,24
21-ről									
31	1,43	12,0	240,5	-0,69	-1,22	0,30	-14,17	-6,76	-1,94
32	3,36	-10,0	196,0	-3,18	-0,91	-0,58	-17,35	-7,67	-2,52
33	0,95	5,0	176,0	-0,94	0,07	0,08	-18,29	-7,60	-2,44
34	6,50	3,0	278,0	0,90	-6,43	0,34	-17,39	-14,03	-2,10
32-ről									
35	4,35	-2,5	178,0	-4,34	0,15	-0,19	-21,69	-7,52	-2,71
37	2,75	13,0	118,0	-1,26	2,37	0,62	-22,95	-5,15	-2,09
38	2,35	-2,5	59,0	1,21	2,01	-0,10	-21,74	-3,14	-2,20
35-ről									
36	1,17	0,0	80,5	0,19	1,15	0,00	-21,50	-6,37	-2,71
39	4,54	-6,0	207,5	-4,00	-2,08	-0,47	-25,50	-8,45	-3,19
40	1,25	0,0	125,0	-0,72	1,02	0,00	-26,22	-7,43	-3,19
41	2,09	5,0	165,5	-2,02	0,52	0,18	-28,24	-6,90	-3,01
42	1,55	8,0	173,0	-1,52	0,19	0,22	-29,76	-6,72	-2,79
43	1,31	-4,5	96,0	-0,14	1,30	-0,10	-29,90	-5,42	-2,89
44	1,90	0,0	169,0	-1,87	0,36	0,00	-31,76	-5,06	-2,89
45	2,75	-2,0	86,0	0,19	2,74	-0,10	-31,57	-2,31	-2,99
46	1,50	0,0	153,0	-1,34	0,68	0,00	-32,91	-1,63	-2,99
27-ről									
50	1,52	-2,0	155,0	-1,38	0,64	-0,05	-13,79	3,48	-1,83
49	1,68	1,0	132,0	-1,12	1,25	0,03	-14,92	4,73	-1,80
51	2,14	-6,0	212,0	-1,80	-1,13	-0,22	-16,72	3,60	-2,03
52	2,41	-0,5	197,0	-2,30	-0,70	-0,02	-19,03	2,90	-2,05
53	5,20	1,5	230,0	-3,34	-3,98	0,14	-22,37	-1,08	-1,91
26-ről									
47	2,03	0,0	115,0	-0,86	1,84	0,00	-13,00	6,01	-1,83
48	3,15	-1,0	110,0	-1,08	2,96	-0,05	-14,08	8,97	-1,88

2. oldal

Kórház-barlang, Déli-labirintus

Körház-barlang szelvénykiosztás

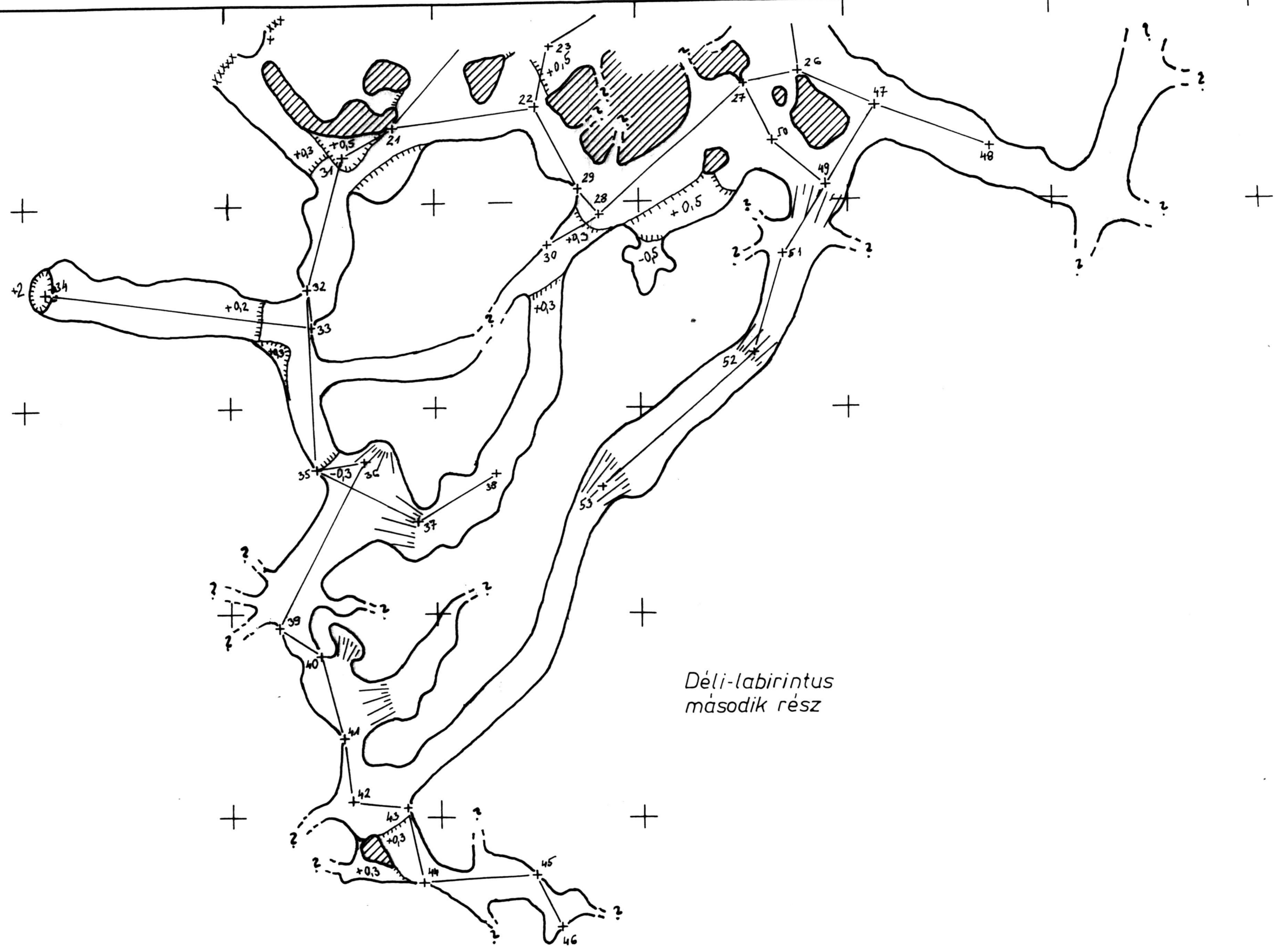
Tapolcai PLECOTUS Barlangkutató Csoport 1994.

Kolláth János

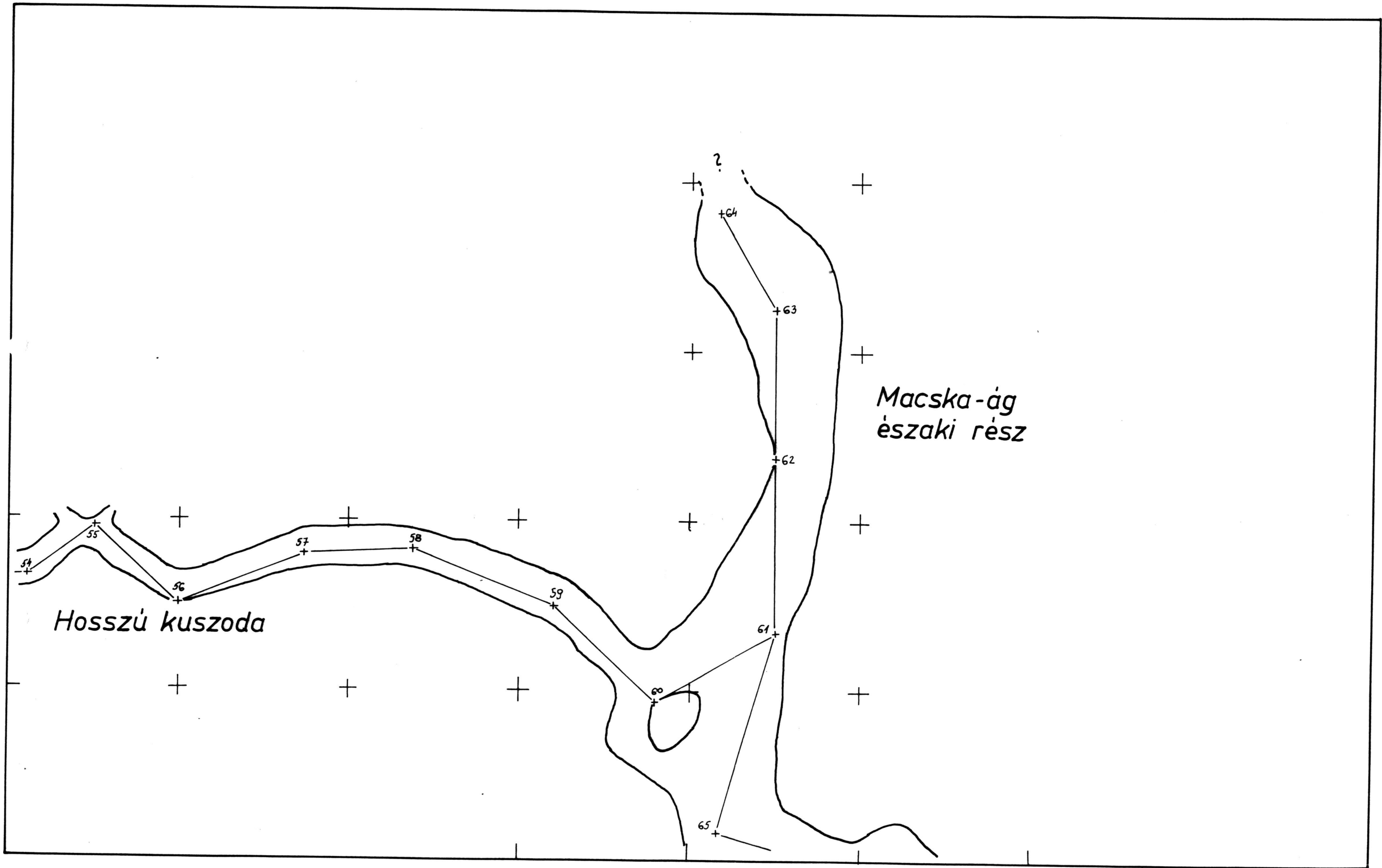
M 1:500

Felső szint
bejárata

Déli-labirintus
második rész

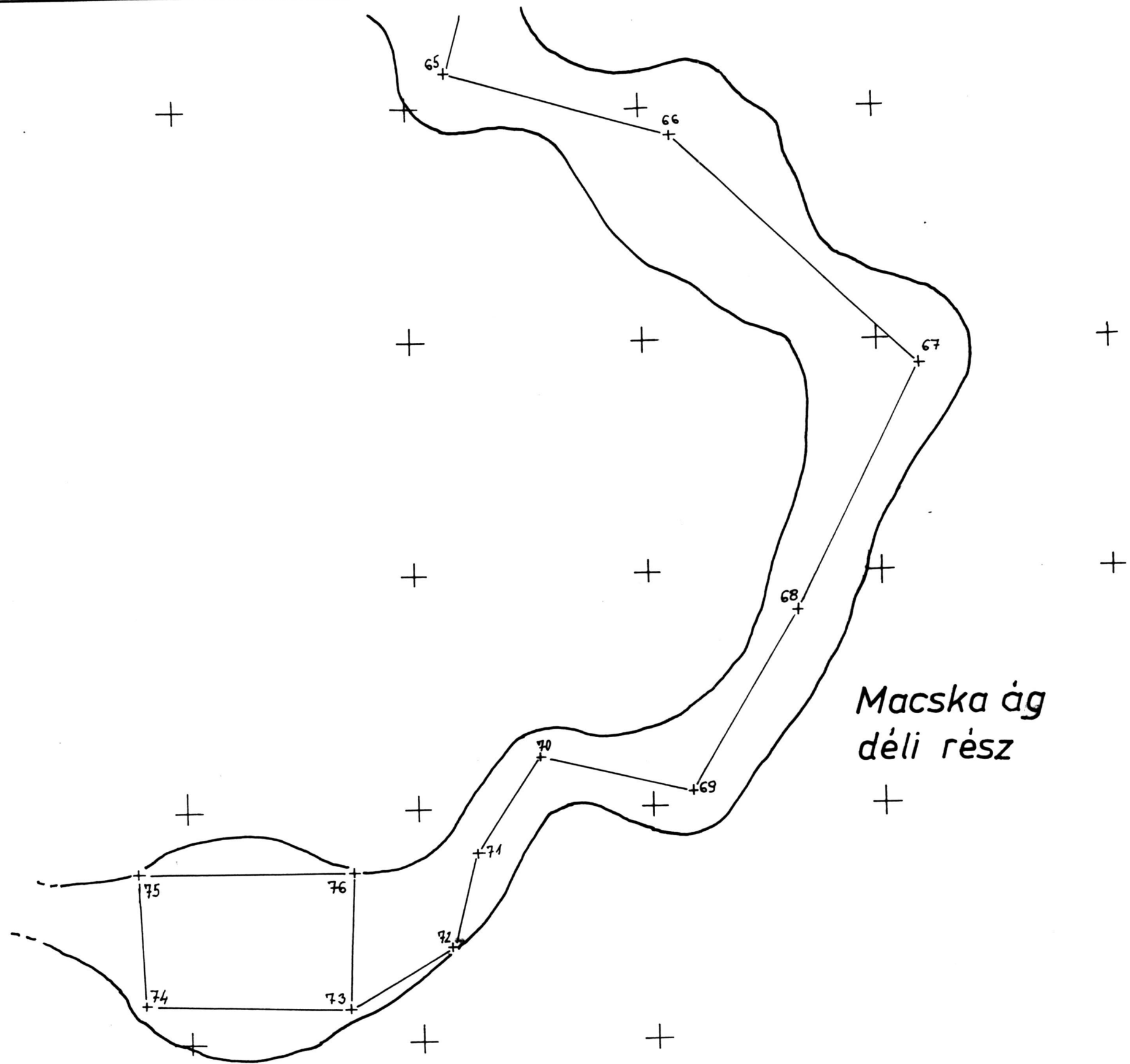

Tapolcai PLECOTUS Barlangkutató Csoport
Kolláth János 1994.

M 1:100

7.

Kórház-barlang alaprajz

C.

Kincsesgödör

A Kincsesgödör kutatási engedélyének adatai

A Kincsesgödör érvényes kutatási engedélyének másolatát az 1993. évi jelentésünkben közöltük, itt csak a legfontosabb adatai szerepelnek:

Kibocsátó:

Közép-dunántúli Természetvédelmi Igazgatóság

Száma:

582-2/92.

Témaköre:

feltárás, klimatológiai kutatás és térképezési munkák

Hatásköre:

a teljes barlang

Határideje:

Visszavonásig

Kutatásvezető:

Gyurman Csaba

Kibocsátás ideje:

1992. május 15.

A barlangban végzett kutatások

A Kincsesgödör további bontását az év folyamán többször megpróbáltuk. Sajnos a felszínről bemosott nagymennyiségű homokkal, agyaggal nem tudunk megbirkózni. Ez a nagymennyiségű anyag akkor került a barlangba, amikor az szabad felszíni bejáratral rendelkezett (feltételezhető, hogy ideiglenes víznyelőként is működött). Sajnos a törmelékakkumulációhoz a környékbeli lakosok is hozzájárultak. A lezárásig a 11 m mély bejárati aknát szemétgödörként, hulladéklerakóként használták.

Tapasztalataink alapján feltételezhető, hogy 100-150 köbméter feltöltés kitermelése volna szükséges ahhoz, hogy az eredeti állapotokat bemutathassuk.

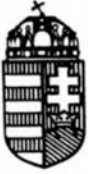
A csoport által kiválasztott kutatási ponton több alkalommal megkíséreltük a bontást. Ennek eredményeként egy omladék aljába jutottunk, melyben munkát végezni veszélyes és az előrejutás eredményessége sem látható.

A következő években megpróbálunk anyagi forrásokat és technikai felszerelést keresni ahhoz, hogy a nagymennyiségű törmelék eltávolítható legyen. Ettől várható a jelenleg elfedett, feltöltött járatok feltárulása.

A barlangot a 4 m átmérőjű, 11 m mély betonozott aknája miatt kötéltechnikai gyakorlótérnek is használtuk. A feltételek jól megfelelnek a kezdők oktatásához.

D.

Plecotus-1. - barlang

Üi.szám: 260 -A/194.

Üi.: Oláh Ibolya

Tárgy: Barlangkutatói engedély

Határozat

1. A PLECOTUS Barlangkutató Csoport kérelmének helyt adok és ezen határozatban

engedélyezem,

hogy a Tapolcai - medencében, Veszprém megye területén Tapolca városban,
a Plecotus -1 barlangot kutassák meg és egyéb vizsgálatokat végezzenek .

Csoportvezető: Kolláth János
Lakcím: Tapolca, Deák F. u. 10. 8300
Munkahely: Bakonyi Bauxitbánya KFT.
Végzettsége: műszaki egyetem
Foglalkozás: bányamérnök
Kutatásvezetői eng.szám:

2. Az elvégzendő munkák részletezése: barlangfeltárás, dokumentálás.

3. Kutatási feltételek:

- a. Az engedélyt és mellékleteit a kutatás során köteles magánál tartani és azt az ellenőrzésre jogosult személynek felhívásra bemutatni,
- b. gondoskodnia kell arról, hogy a kutatásvezető, illetve a kutatásirányítók az előírt kötelezettségeknek eleget tegyenek,
- c. gondoskodnia kell arról, hogy a kutatás során a kutatásvezető, vagy bármelyik kutatásirányító a helyszínen tartózkodjék és a kutatást szakmailag irányítsa, valamint a jelen határozatban foglalt előírásokat megtartsa.

- d. A munkálatok során köteles a kutatott objektum természetes állapotát megőrizni, az ott található képződményeket a szennyeződéstől és rongálódástól megóvni, valamint a kutatási területet és környékét tisztán tartani, az ott keletkezett szemetet, hulladékot összegyűjteni és felszínre szállítani, annak megfelelő megsemmisítéséről gondoskodni.
- e. Új barlang, vagy barlangszakasz feltárását az Igazgatóságnál 8 napon belül köteles bejelenteni.
- f. A kutatás során észlelt rendkívüli eseményeket (omlás, vízbetörés, rongálás, stb.) az Igazgatóságnak haladéktalanul köteles bejelenteni.
- g. Minden őslénytani és régészeti lelet előkerülése esetén a munkát meg kell szakítani és a leletről a Természettudományi Múzeum Őslénytárát, a Nemzeti Múzeum adattárát, vagy a területileg illetékes Megyei Múzeumot haladéktalanul értesíteni, a leletmentés lebonyolításáig azok sértetlenségét biztosítani kell. A munka csak az Őslénytár vagy az adattár engedélyével folytatható. (1963. 9. Törvényerejű rendelet 17. paragrafus (1.) bekezdés)
- h. Ezen engedély módosíthatása - tervdokumentáció csatolásával - kérhető, ha a munka kivitelezése során a Határozat 2. pontjában foglaltaktól eltérnek.
- i. A kutatás során elért eredményekről naptári évenként jelentést kell készíteni, és a tárgyévét követő január 31 - ig az Igazgatóság részére 1 példányban megküldeni.
- j. A munka befejezése után az addigi éves jelentések felhasználásával összefoglaló jelentést kell elkészíteni és azt az Igazgatóság részére 1 példányban megküldeni.
- k. A 4 napnál hosszabb időtartamú munkálatok (táborozások) megkezdésének és befejezésének időpontját az Igazgatóságnak kötelesek bejelenteni.

Jelen határozatom visszavonásig érvényes.

A 3. pontban foglalt előírások meg nem tartása esetén az engedély visszavonásáról intézkedem. A kutatásvezető, illetve a kutatásirányító személyileg felelős a kutató tevékenység biztonságtechnikai felszereléséért, a terepi munkatechnológia kidolgozásáért és annak folyamatos betartásáért. A csoport tagjai a kutató munkában önkéntes vállalással, saját felelősségükre vesznek részt.

Ezen határozatom ellen - a kézhezvételtől számított 15 napon belül - a KTM Környezetvédelmi Főfelügyelőségéhez címzett, de az Igazgatóságunkhoz benyújtandó 1000,- Ft, azaz egyezer forint értékű illetékbélyeggel ellátott fellebbezésnek van helye.

Indoklás

A szóbeli bejelentés alapján az önkormányzat tereprendezési munkái veszélyeztethetik a barlangot, ezért a mihamarabb elkezdett kutatási és dokumentációs munkák elvégzése miatt az engedélyt megadom.

Veszprém, 1994. június 24.

Imre Sonnevend
dr. Sonnevend Imre
igazgató

Kapják:

1. PLECOTUS Barlangkutató Csoport, Tapolca Deák F. u. 10. 8300
2. OTvH Székely Kinga Barlangtani oszt. vez. Bp. Költő u. 21.
3. Irattár

Felfedezés és körülmények

Előzmények:

1992-ben csatornahiba elhárítás során a tapolcai Semmelweis utcában feltárult egy barlangüreg. Ezt akkor a munkát végzők gondosan eltömődékelték. Szerencsére egy alkalommal azért sikerült a barlangot megtekintenünk, és egy térkép is készülhetett az akkori állapotról.

Már ekkor elhatároztuk, hogy a közeljövőben a barlangot újra ki kellene bontani, hiszen egy egészen új, eddig számunkra ismeretlen barlangrendszerbe vezethet.

A feltárás és körülményei:

A barlang kibontásához 1994. június 9.-én láttunk hozzá. A csapat vezetője Varga Miklós volt. Sajnos csoportból kevesen voltak hajlandók a munka elindításában részt venni. Ehhez talán a nyári nagy meleg is hozzájárult.

A feltáráshoz a terület tulajdonosától írásban kértünk engedélyt. A válasz késése és a mielőbbi kezdés érdekében telefonon egyeztetünk az Önkormányzat illetékesével. A válasz kedvező volt: megkezdhetjük a munkát.

A terület kezelője már nem örült a feltárás megkezdésének, mert a betemetett barlangüreg általunk feltárandó része ugyanis építési terület alatt helyezkedett el. (Az eredeti bejárat pedig az úttest közepén volt.) Így az ott építkezést folytató vállalatnak semmi esetre sem vált volna az előnyére ha a területén egy feltárt, és így védelmet élvező barlanggal is kellett volna foglalkoznia. Ezért a korábban kiadott, de írásban meg nem erősített engedélyt semmisnek tekintették. A jól bevált tapolcai barlangelmélet szerint ugyanis sokkal jobb ha az esetleg építkezés során feltároló üregről mélyen hallgat a polgár, és mielőbb eltömődékeli. (Nehogy már valami koszos barlangkutató oda merjen járni az ő szent és sérthetetlen birtokára.)

A másik problémájuk a munkavédelem volt. Ha a munkaterületükön dolgozunk az ő előírásait érezték ránk nézve is kötelezőnek. Ezeket a tényeket végiggondolva maradtunk az illegális kutatásnál, egyelőre mindenféle kutatási engedély nélkül.

Problémáink ellenére, amelyet a területről elkergető rendőrök és munkavezetők okoztak elég jól haladtunk. Szinte a teljes napot a kutatóaknál töltöttük el, több héten keresztül. Munkánkat a rekkenő hőség (árnyékban is 36/38 Celsius-fok) ellenére jó tempóban végeztük, hiszen 1994. június 17.-én 5 méteres mélységben sikerült egy kisebb terembe belyukadnunk. Ennek épp ideje volt, mert az építők, de a mi türelmünk is egyre fogyott.

A belyukadással az addig csak mesterséges akna barlanggá változott. A természetvédelmi törvény védelme alá esett. A három nap alatt megszerzett kutatási engedély birtokában már egyenlő felekként tárgyalhattunk. Sikerült a korábbi problémákat egy területátadási megállapodással rendezni. A munkát nyugodt

körülmények között folytathattuk tovább a kapott külön bejáratú, 100 négyzetméteres területen.

A felfedezés öröme azonban rövid ideig tartott csak, hiszen a felfedezett rész borzalmas állapotokat mutatott. Rengeteg instabil törmelék mellett meglepő mennyiségű elrohadófélben lévő kommunális szemetet találtunk. Ez valószínűleg a tömedékeléskor és a korábbi csőtörés eredményeként került a barlangba.

Ennek kitakarítása után, erős megbízható ácsolat készítésével folytattuk a bontást. A keleti szálkőfal mellett haladtunk lefelé, mindig csak annyi rést találva, ami erőt adott a munkához. Időközben sikerrel vette csoportunk a kórház vezetőségével is az egyeztetéseket.

Munkánkat ezután teljesen legálisan végezhattük. A lehetőségekhez igazodva még nagyobb lelkesedéssel vetettük bele magunkat a kutatásba. 1994. július 14-én már elértük a 14 méteres mélységet, ahol megtaláltuk a barlangnak azt a pontját ahonnan a huzat eredt. Ez egy igen szűk keskeny keresztbasadék, amelynek bontását nem folytathattuk a hasadék felett elhelyezkedő tonnaszámra felhalmozódott törmelék miatt. Többször csak ácsolat kiépítésével tudtuk a barlang alsó részeinek állékonyságát biztosítani. Ugyanakkor a fenti aknarészben beépített ácsolat fokozatos elkorhadása is arra kényszerített bennünket, hogy a munkákat az egész akna kibetonozása előtt ne folytassuk. Ezt a munkát azonban már csak 1995 tavaszán tudjuk elvégezni erősen megcsappant anyagi forrásaink miatt.

A kutatás során felmerülő valamennyi negatívum ellenére csoportunknak sikerült Tapolca város területén egy új barlang feltárásával bebizonyítani, hogy még jelentős járatrendszerek húzódnak az utcák alatt. Ezek feltárásának talán a kiinduló bázisa lehet a Plecotus-1-barlang. Mindamellet a város polgárainak jelenleginél jóval nagyobb érdeklődést és megértést kellene mutatnia a lábuk alatt húzódó még ismeretlen, sötét de mégis csodálatos birodalommal, illetve annak elszánt, foltos ruhájú kutatóival szemben. Hiszen a föld méhe gyümölcsének megismerése valamennyiünk közös érdeke.

Feltárási terv Plecotus 1. barlang,

3.1. Előzmények:

1992. novemberében a Semmelweis utcában a Városgazdálkodási Rt. csatornaépítési munkálatok közben 3m mélységben természetes eredetű üregre bukkant. Az üreget Piedl Endre és Kolláth János közös szemlén vizsgálták át. Megállapították, hogy az utca teljes szélességében megtalálható, legmagasabb pontja 2 m-re megközelíti a felszínt. Mivel az terem felett közművek helyezkednek el (ivóvízvezeték, kábel, gázvezeték, csatorna és fűtővezeték), és a tél közeledte nem tette volna lehetővé a kutatást, a tömedékelés mellett döntöttek. Az üreg teljes lezárása előtt Kolláth János elkészítette a barlang térképét, melyet az önkormányzathoz eljuttatott. A térképezés során tapasztalható volt, hogy a teremből keleti irányba járat húzódik, melyet omladék tölt fel. A tapasztalható gőzölgés és levegőáramlás megerősítette a járat létét.

Barlangkutató csoportunk az üreg kibontását tervezte, bízva abban, hogy a feltételezett járat a jelenlegi építési terület alatt folytatódik. Levelet juttatunk el a Polgármesteri Hivatalba, kérve a munkák engedélyezését. A munkát az írásos engedély megérkezése előtt megkezdjük, majd 4 m mélységben meg is találtuk a járatot. A barlang felfedezését előírászerűen jelentettük a Természetvédelmi Hivatalnak. A Hivatal kutatásra érdemesnek ítélte a barlangot, kiadta a rá vonatkozó kutatási engedélyt, melynek másolatát a kutatási terv mellé csatoljuk.

A birtokunkban lévő engedély alapján a munkálatokat folytattuk. A terület kezelőjének megkeresésére a további tevékenységet szüneteltetjük, megkezdjük a jogi hiányosságok rendezését. Sajnálattal vettük tudomásul, hogy munkáinkkal kellemetlenséget okoztunk, a továbbiakban mindent el fogunk követni a kérdések tisztázására és a zökkenőmentes együttműködés érdekében.

3.2. A kutatási terület jogi rendezése:

Az elkövetett hibánkból okulva, kerestük a lehetőséget a terület jogi helyzetének rendezésére. Felvettük a kapcsolatot a Városgazdálkodási Rt. vezetésével, akikkel a következő megállapodásra jutottunk:

A barlang kutatása abban az esetben folytatható, ha az Rt. a saját munkaterületéből a kutatáshoz szükséges területet átadja a Barlangkutató Csoportnak. Az átadás úgy valósítható meg, ha a terület két részét drótkerítéssel elválasztjuk. Ezáltal biztosítva látjuk az üzem jogos igényét, miszerint a munkaterületekre idegenek nem juthatnak be (a barlangkutatók sem). Egyúttal megoldódik a vagyonvédelem kérdése is. A terület, amit a kutatásra biztosítani tudnak 100 négyzetméter, mely saját bejáráttal rendelkezik. Az Rt. tájékoztatása szerint az építés első szakaszaiban erre a területre nincs szükségük.

A területátadással megoldódnak a biztonságtechnikai kérdések is. Mivel az átadott terület a kutatás ideje alatt nem építési terület, az Rt.-t az ott folyó tevékenység munkavédelmi szempontból kötelezettséggel nem terheli.

3.3. A kutatás fontossága:

Közismert, hogy Tapolca alatt nagy kiterjedésű barlangrendszer húzódik. Ennek a rendszernek részei az ismert barlangok. Az ezekben szerzett tapasztalatok és a város más részein talált üregekről rendelkezésre álló információk alapján feltételezhető, hogy a Kórház egyéb részei és a jelenlegi építési területek alatt is húzódnak járatok. Az építési terület a jelenlegi gyógybarlang védőterületének tekinthető, kutatása a kórház érdekeit is szolgálja.

Kiemelt fontosságú a feltételezett járatok kutatása, melyet több szempontból is vizsgálhatunk;

1. Építési szempont: A rendelkezésre álló ismereteink szerint a barlangrendszer rendkívül bonyolult járáshálózattal rendelkezik. Nagyobb termek és szűkebb járatok gyakran néhány méteren belül is válthatják egymást. A felszint megközelítő felszakadások rendszerint nagyobb termek vagy hasadékok közelében jönnek létre. Ilyen jellegű felszakadással jött létre a Plecotus-barlang, amit most feltártunk. Ezen a bejáraton keresztül a rendszernek olyan részébe hatolhatunk be, amelyről eddig ismeretekkel nem rendelkezünk. Feltételezhető, hogy olyan részekre is el lehet majd jutni, ami az építési terület alatt van. A járatok 8-12 m mélységben helyezkednek el, gyakran omladékkal nagyrésztükben feltöltve, így ezek felszíni kimutatása teljes biztonsággal nem oldható meg. Megismerésük pedig az épületek szempontjából nagyon fontos.

2. Gyógyászati szempont: Köztudott, hogy a barlangjaink különleges klímával rendelkeznek, amely sok száz embernek adta vissza eddig is egészségét. Azt már csak a barlangokkal foglalkozók tudják, hogy a gyógyításra rendelkezésre álló tér korlátozott, mindenképp szükséges volna az ilyen céllal felhasználható járatok bővítése. A két barlang közelsége (Kórház- és Plecotus-barlang) kínálja a lehetőséget az összekapcsolásra, amennyiben gyógyításra alkalmas méretű termek tárulnak fel.

3. Tudományos szempont: Mivel a 4/1982. Tvr. minden, ember számára járható méretű természetes üreget (barlangot) védettként kezel és foglalkozik kutatásukkal, ez a barlang is védelem alatt áll. Fontos ez azért, mert a természetnek ezek az alkotásai nem pótolhatók. Feltárásukkal olyan ismeretekhez juthatunk, amelyek a felszínről legtöbbször nem szerezhetők meg.

4. Gazdasági szempont: Tisztában vagyunk azzal, hogy munkánk átmenetileg zavarja az építési tevékenységet, azt is megértjük, hogy többletköltséget okozunk. Szeretném megjegyezni, hogy a kutatások eredményeként feltárt üregek ismeretében módosíthatók a tervek. Ezáltal sokkal nagyobb károk előzhetők meg. A lezárással kapcsolatban megkerestem a Barlangtani intézetet, ahol az anyagi támogatásától nem

zárkóztak el, továbbá a Természetvédelmi Hivatal is rendelkezik ilyen jelegű pénzeszközökkel.

A munkálatok kihatását vizsgálni ma még korai volna. Szerencsés esetben nagyobb barlang feltárása közvetlen előnyöket is jelenthet a város vagy a kórház számára. A bejárat szakszerű kiépítése mindenképpen biztosabbá teszi a fölötte készülő létesítményeket, hisz a barlangjáratok akkor is ott voltak a felszín alatt pár méterrel, amikor a kutatást nem kezdtük meg. Így kibontva ellenőrizhetővé, megerősíthetővé és mindenekelőtt kezelhetővé válik. Amennyiben a feltárás nem történt volna meg, az út megnövekedett terhelésének következtében lehet, hogy a már kész létesítmények károsodtak volna, aminek a helyreállítása véleményünk szerint mindenképp költségesebb, mint a feltárás.

3.4. A kutatás lebonyolítása:

A barlang kutatását csoportunk a Természetvédelmi Hivatal által kiadott kutatási engedély alapján végzi. Ez az engedély részletezi a feltételeket és tisztázza a kutatás ideje alatt a felelősséget is.

Az engedély a részletes munkák szabályozásával nem foglalkozik, mert azok a feltárás közben folyamatosan változnak, aszerint, hogy a barlang milyen részéhez érkezünk. A feltárás során mi a természetes kőzetrétegeket csak a legszükségesebb mértékben bontjuk meg (a bejárat alatti teremtől lefelé csak omladékot távolítunk el). A természetes kőzetrétegek állékonysága általában megfelelő, mert a természetes üregképződés mindig a gyengébb rétegek kipergésével jön létre. Azokon a szakaszokon, ahol szükséges, a feltáró aknát ácsolattal látjuk el. Az út felé - ahol a részben tömedékelt terem van - bontást egyelőre nem tervezünk, elsősorban lefelé, a vízszintes járatok felé haladunk. Minden esetben olyan munkákat végzünk, amihez a szükséges létszám rendelkezésre áll. Nagyobb csapat esetén törmeléktermelést, kisebb létszám esetén biztosítást, rétegvizsgálatokat, átmeneti depóra termelést végzünk.

Amennyiben nagyobb méretű nyílt üreget találunk, a teremben kötélkorlással választjuk le a védeni kívánt területeket, munkákra csak a legszükségesebb részeket és a közlekedő utakat vesszük igénybe. A feltárás során az új részekről még bejárás és bolygatás előtt részletes fotódokumentációt készítünk. A feltárással párhuzamosan elkészítjük a járatok térképét, amit igény esetén az Ön és az építők rendelkezésére bocsátunk.

A feltárási munkákkal párhuzamosan vizsgáljuk a bejárat szakszerű kiépítésének lehetőségét, eljárunk az illetékes hatóságok felé a tervek jóváhagyása és a szükséges anyagiak előteremtése érdekében.

Amennyiben a feltárt részek azt lehetővé teszik, úgy a kórház és város vezetését a barlangba szervezett tájékoztatón ismertetjük meg munkánkkal.

A munkák során az engedélyben és a Működési szabályzatunkban foglalt előírásokat tartjuk be.

E.

November 7. - barlang

Üi.szám: 260 -4/94.

Üi.: Oláh Ibolya

Tárgy: Barlangkutatói engedély

Határozat

1. A tapolcai PLECOTUS Barlangkutató Csoport kérelmének helyt adok és ezen határozatban engedélyezem, hogy a Keszthelyi hegységben, Veszprém megye területén Edericsi - fennsíkron lévő **November 7 - e barlang** teljes hosszában feltáró, geológiai, morfológiai, klimatológiai, hidrológiai, térképezési és dokumentációs munkákat végezzen.

A barlangkutató csoport vezetője : **Kolláth János**

Lakcíme, telefonja: Tapolca, Deák F. u.10. 87/ 313 - 988

Végzettsége: bányamérnök

Foglalkozása: tervező

Munkahelye, címe: Bakonyi Bauxitbánya KFT, Tapolca, Kossuth L. u. 2.

A kutatás vezetője: **Gyurman Csaba**

Lakcíme, telefonja: Ajka, Kandó ltp. 4. 88/ 311 - 355

Végzettsége: főiskola

Foglalkozása: bitonságtechnikus

Munkahelye, címe: Hőerőmű Vállalat, Ajka

Kutatásvezetői ig. száma: 067

2. Az elvégzendő munkák részletezése: barlangfeltárás, dokumentálás.

3. Kutatási feltételek:

- a. Az engedélyt és mellékleteit a kutatás során köteles magánál tartani és azt az ellenőrzésre jogosult személynek felhívásra bemutatni,
- b. gondoskodnia kell arról, hogy a kutatásvezető, illetve a kutatásirányítók az előírt kötelezettségeknek eleget tegyenek,
- c. gondoskodnia kell arról, hogy a kutatás során a kutatásvezető, vagy bármelyik kutatásirányító a helyszínen tartózkodjék és a kutatást szakmailag irányítsa, valamint a jelen határozatban foglalt előírásokat megtartsa.

- d. A munkálatok során köteles a kutatott objektum természetes állapotát megőrizni, az ott található képződményeket a szennyeződéstől és rongálódástól megóvni, valamint a kutatási területet és környékét tisztán tartani, az ott keletkezett szemetet, hulladékot összegyűjteni és felszínre szállítani, annak megfelelő megsemmisítéséről gondoskodni.
- e. Új barlang, vagy barlangszakasz feltárását az Igazgatóságnál 8 napon belül köteles bejelenteni.
- f. A kutatás során észlelt rendkívüli eseményeket (omlás, vízbetörés, rongálás, stb.) az Igazgatóságnak haladéktalanul köteles bejelenteni.
- g. Minden őslénytani és régészeti lelet előkerülése esetén a munkát meg kell szakítani és a leletről a Természettudományi Múzeum Őslénytárát, a Nemzeti Múzeum adattárát, vagy a területileg illetékes Megyei Múzeumot haladéktalanul értesíteni, a leletmentés lebonyolításáig azok sértetlenségét biztosítani kell. A munka csak az Őslénytár vagy az adattár engedélyével folytatható.
(1963. 9. Törvényerejű rendelet 17. paragrafus (1.) bekezdés)
- h. Ezen engedély módosíthatása - tervdokumentáció csatolásával - kérhető, ha a munka kivitelezése során a Határozat 2. pontjában foglaltaktól eltérnek.
- i. A kutatás során elért eredményekről naptári évenként jelentést kell készíteni, és a tárgyévét követő január 31 - ig az Igazgatóság részére 1 példányban megküldeni.
- j. A munka befejezése után az addigi éves jelentések felhasználásával összefoglaló jelentést kell elkészíteni és azt az Igazgatóság részére 1 példányban megküldeni.
- k. A 4 napnál hosszabb időtartamú munkálatok (táborozások) megkezdésének és befejezésének időpontját az Igazgatóságnak kötelesek bejelenteni.

Jelen határozatom visszavonásig érvényes.

A 3. pontban foglalt előírások meg nem tartása esetén az engedély visszavonásáról intézkedem. A kutatásvezető, illetve a kutatásirányító személyileg felelős a kutató tevékenység biztonságtechnikai felszereléséért, a terepi munkatechnológia kidolgozásáért és annak folyamatos betartásáért. A csoport tagjai a kutató munkában önkéntes vállalással, saját felelősségükre vesznek részt.

Ezen határozatom ellen - a kézhezvételtől számított 15 napon belül - a KTM Környezetvédelmi Főfelügyelőségéhez címzett, de az Igazgatóságunkhoz benyújtandó 1000,- Ft, azaz egyezer forint értékű illetékbélyeggel ellátott fellebbezésnek van helye.

Indoklás

Az eddigi kutatások alapján feltehető egy az egész hegységet átjáró törésrendszer feltárása és dokumentálása. Mivel erózióbázisa elsődlegesen a Balaton nagy mélységű járatok várhatóak. A barlang minél pontosabb feltárása és teljesebb megismerése miatt engedélyezem a barlangkutatást.

Veszprém, 1994.

dr. Sonnevend Imre
igazgató

Kapják:

- ① PLECOTUS Barlangkutató Csoport
2. OTvH Székely Kinga Barlangtani oszt. vez. Bp. Szépvölgyi u. 162/B.
3. MKBT Bp. Fő u.68.
4. Irattár

Az év folyamán végzett munkák

Az év folyamán ezt a barlangot részletesen nem kutattuk, annak ellenére, hogy a félben lévő bontásaink közül az egyik legígéretesebb. A munkát egyrészt az erők más barlangba történő átcsoportosítása, másrészt amiatt nem folytattuk, mert a végponti szükület vézése kézzel nem oldható meg. Sajnos a szükséges technikai feltételeket (aggregátor, HILTI-fűrő) előteremteni nem tudtuk.

A barlangban ezek ellenére több alkalommal tevékenykedtünk. A szükséges állagmegóvási munkákat végeztük el. Tavasszal kitakarítottuk a bejárati aknát a behullott ágaktól avartól. Ezt több tíz vödör törmelék kirakása követte. Télen az akna oldala a fagy hatására a leszivárgó víztől omladozni kezdett.

Ácsolatot nem építettünk, bár szükséges lenne. Ezt akkor készítjük el, ha 1995. tavaszán visszatérünk ide (amíg nem dolgozunk itt, ne korhadjanak a fák).

Év közben többször ellenőriztük, nem történt e idegen behatolás, rongálás. Szerencsére ennek nyomaival nem találkoztunk.

F.

Vaddisznós - barlang

A Vaddisznós-barlang kutatási engedélyének adatai

A Vaddisznós-barlang érvényes kutatási engedélyének másolatát az 1993. évi jelentésünkben közöltük, itt csak a legfontosabb adatai szerepelnek:

Kibocsátó:

Közép-dunántúli Természetvédelmi Igazgatóság

Száma:

579-2/92.

Témaköre:

feltárás, geológiai-, morfológiai munkák, térképezés, kőzetelemzés

Hatásköre:

a teljes barlang

Határideje:

Visszavonásig

Kutatásvezető:

Gyurman Csaba

Kibocsátás ideje:

1992. május 14.

Az év folyamán végzett munkák

Az 1994-es esztendőben tovább folytattuk a barlang feltáró kutatását, és térképezését, illetve a denevérmegfigyelő, ellenőrző munkánkat. E tevékenységeink mellett megkezdtuk - bár még nem beépített hőmérőkkel - a barlang levegőhőmérsékletének mérését. Nyolc esetben hajtottunk végre a barlangban széndioxid koncentráció meghatározást.

Levegőhőmérséklet-mérések:

	1. Denevér-terem	2. Aha-terem
	°C	°C
1994.január 18	6,7	7,8
1994.február 4.	6,9	7,9
1994.május 15.	7,8	8,4
1994.június 6.	9,3	8,2
1994.augusztus 12.	8,9	8,3
1994.október 8.	8,0	8,5
1994.december 2.	6,9	8,4

A barlang lezárása:

A barlang lezárását már két éve tervezzük, de csak 1994-re sikerült a munkához szükséges anyagi feltételeket megteremteni. A lezárás engedélyeztetését az év elején kezdtük. A később bemutatott lezárási tervet - a Horda-barlang terveivel együtt - a Természetvédelmi Igazgatósághoz juttattuk el. Az engedélykérelmekre nyár elején kaptunk választ, de nem az eredeti feltételekkel. A kért költségeknek az Igazgatóság csak a felét tudta volna biztosítani. Később sikerült megállapodni, hogy a teljes költségvetéssel, de csak egy barlangot (javaslatunk alapján a Vaddisznós-barlangot) zárunk le.

A végleges megállapodás után szinte azonnal nekiláttunk a lezáráshoz szükséges tárgyi eszközök beszerzéséhez, legyártatásához. A helyszíni munkákat október végén kezdtük meg az új bejárat ásásával. A kútgyűrűt a lezáró szerkezettel és a szükséges egyéb anyagokat és szerszámokat egy hét múlva szállítottuk bejáráshoz.

1994.október 29-én végeztük el a kiépítést. Először a betongyűrű alátámasztásához szükséges falazásokat (kb. 1 négyzetméter) készítettük el. Amíg a malter szilárdult, erős háromlábú ácsoltunk a beemeléshez.

A betongyűrű beemelése volt a legnehezebb feladat, hisz a 200 kg megemeléséhez csak kézi erőt használhattunk (némi technikai segítséggel). Kézi emelővel juttattuk a nyílás felé és engedték a helyére. Amikor a gyűrű az alátámasztáson felfeküdt, az alsó részét körbeöntöttük híg betonnal.

A gyűrűn kívül maradt rést eltömtük, majd arra is készítettünk egy betonsávot. A régi bejárat szűkületébe egy jókora követ illesztettünk, majd azt is betonnal rögzítettük. A feleslegessé vált földdel pedig feltöltöttük a régi aknát.

A munkát a Természetvédelmi Igazgatóság képviselője december elején vette át.

3.

Térképezés

3.1

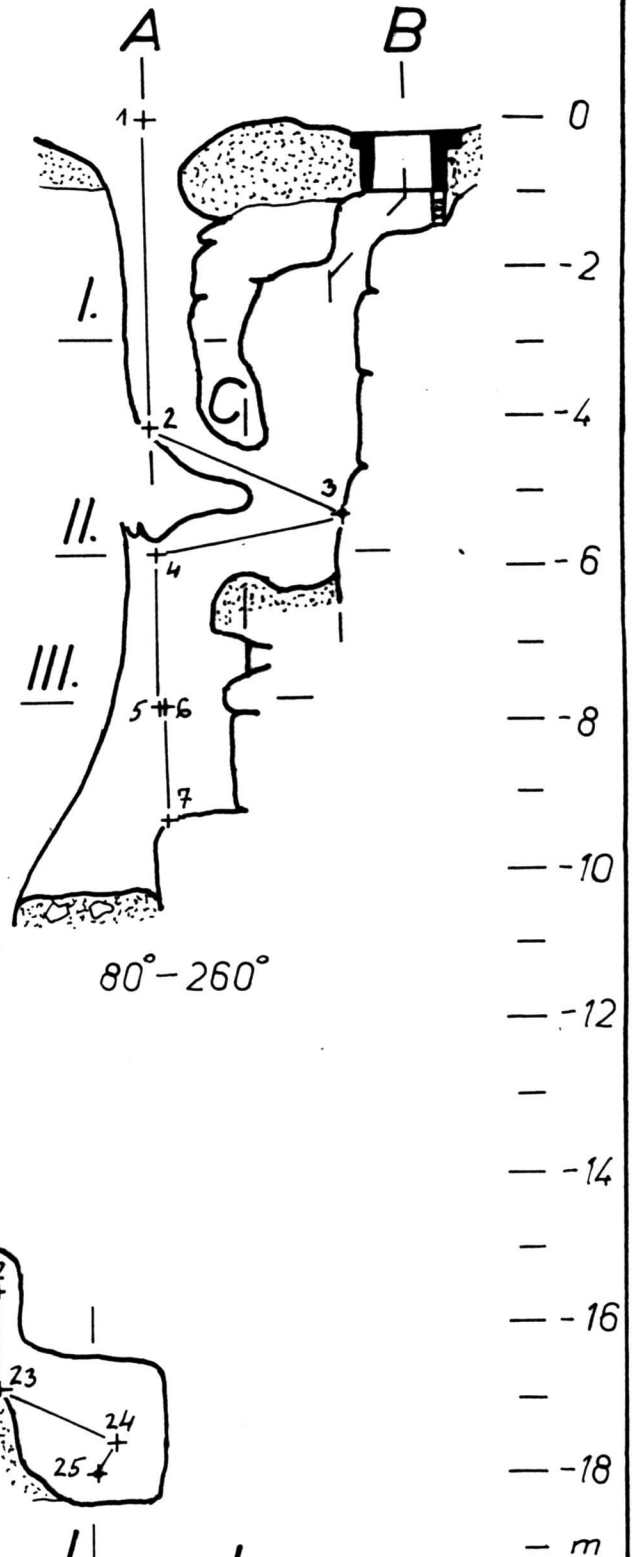
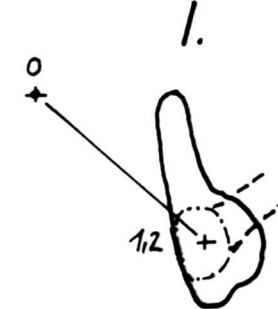
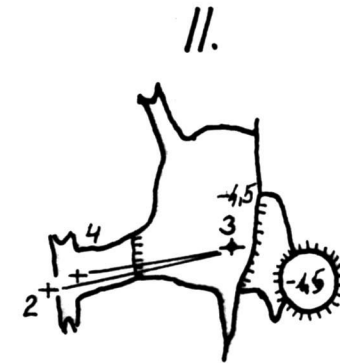
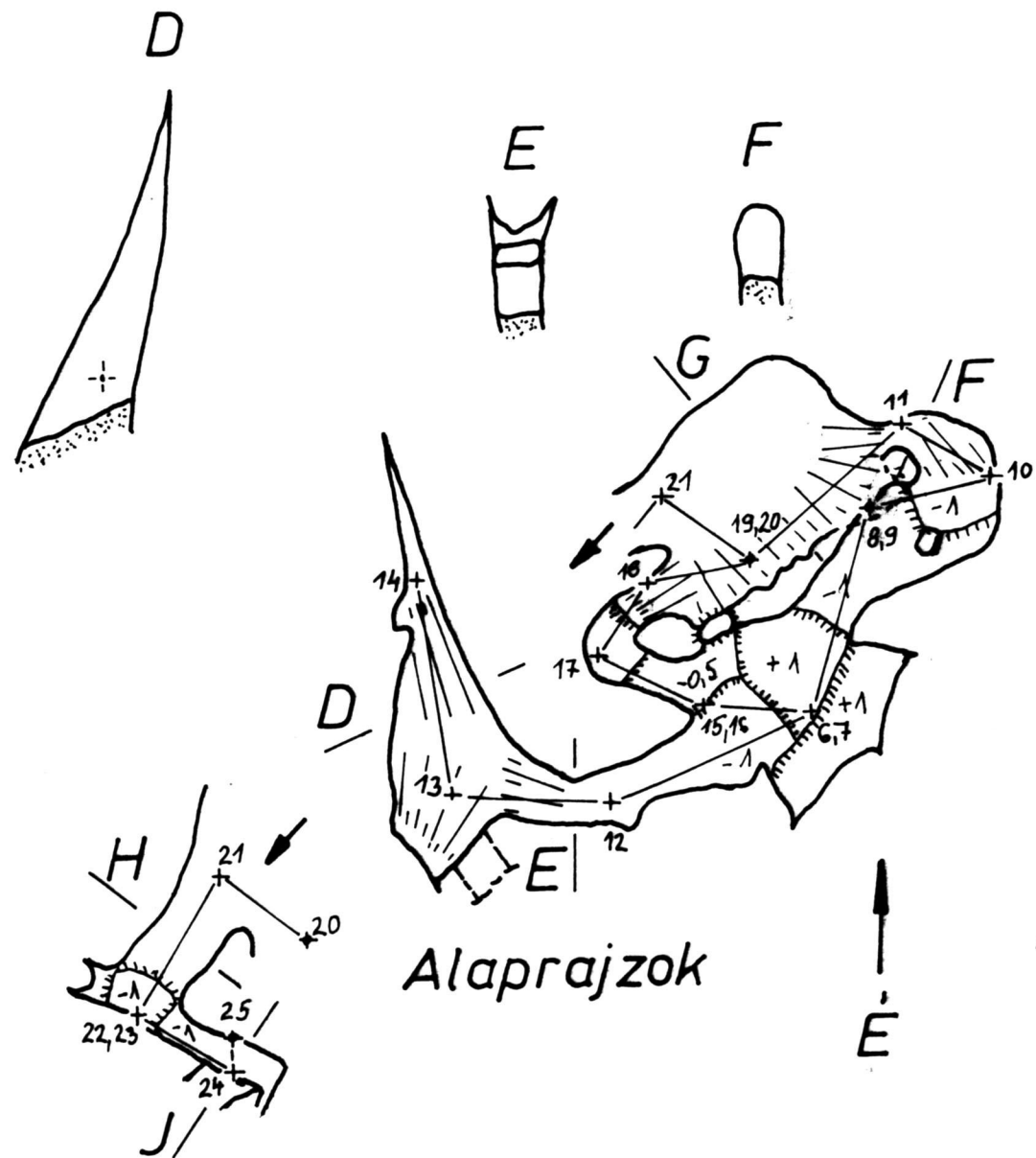
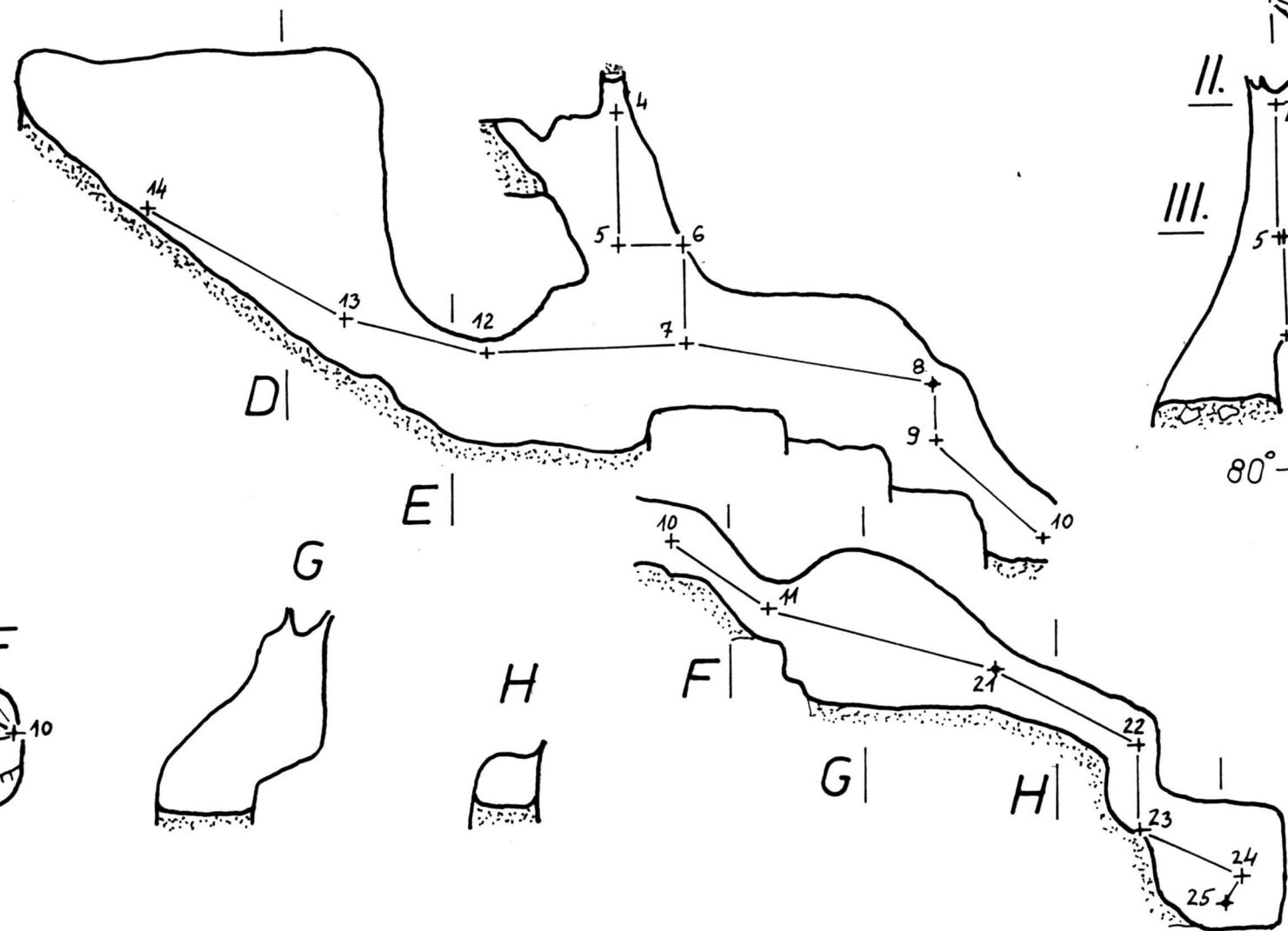
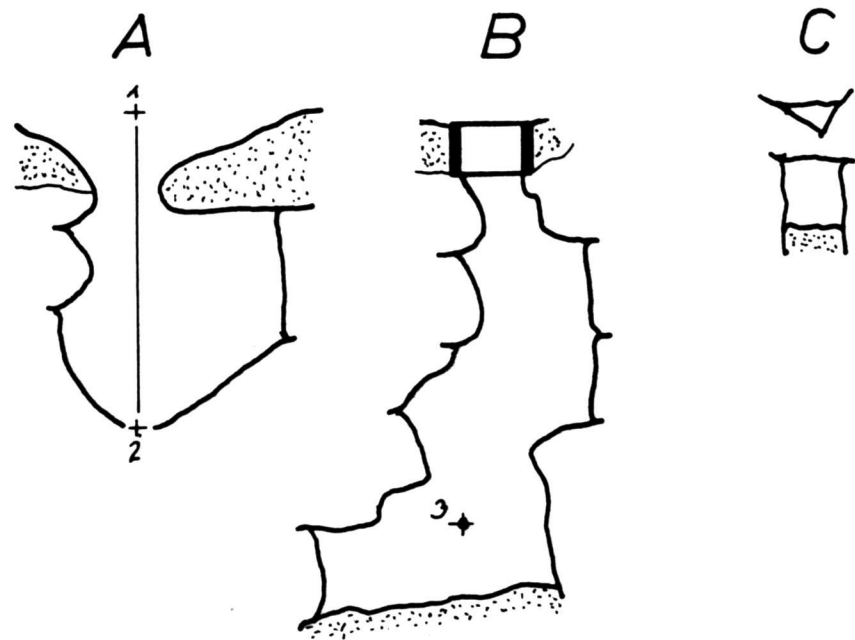
Térképezési táblázat

Alappont jele:	0
X ₀	0
Y ₀	0
Z ₀	0

Jel	L	Fi	Alfa	X _r	Y _r	Z _r	X _a	Y _a	Z _a
1	3,00	0,0	133,0	-2,05	2,19	0,00	-2,05	2,19	0,00
2	4,15	-90,0	0,0	0,00	0,00	-4,15	-2,05	2,19	-4,15
3	2,70	-26,0	83,0	0,30	2,41	-1,18	-1,75	4,60	-5,33
4	2,10	-11,0	267,0	-0,11	-2,06	-0,40	-1,86	2,54	-5,73
5	2,07	-90,0	0,0	0,00	0,00	-2,07	-1,86	2,54	-7,80
6	1,02	-3,0	3,0	1,02	0,05	-0,05	-0,84	2,60	-7,86
7	1,37	-90,0	0,0	0,00	0,00	-1,37	-0,84	2,60	-9,23
8	2,90	-11,5	16,0	2,73	0,78	-0,58	1,89	3,38	-9,81
9	0,89	-90,0	0,0	0,00	0,00	-0,89	1,89	3,38	-10,70
10	2,30	-42,0	76,0	0,41	1,66	-1,54	2,30	5,04	-12,24
11	1,81	-42,0	300,0	0,67	-1,16	-1,21	2,98	3,87	-13,45
7-ről									
12	3,07	-2,0	247,0	-1,20	-2,82	-0,11	-2,04	-0,23	-9,34
13	2,27	14,0	273,0	0,12	-2,20	0,55	-1,92	-2,43	-8,79
14	3,50	29,0	353,0	3,04	-0,37	1,70	1,11	-2,80	-7,09
7-ről									
15	1,55	-13,0	273,0	0,08	-1,51	-0,35	-0,76	1,09	-9,58
16	1,21	-90,0	0,0	0,00	0,00	-1,21	-0,76	1,09	-10,79
17	1,65	-15,0	295,0	0,67	-1,44	-0,43	-0,09	-0,36	-11,22
18	1,75	-48,0	35,0	0,96	0,67	-1,30	0,87	0,32	-12,52
19	1,46	-1,0	78,0	0,30	1,43	-0,03	1,17	1,74	-12,54
20	1,35	-90,0	0,0	0,00	0,00	-1,35	1,17	1,74	-13,89
21	1,60	-21,0	306,0	0,88	-1,21	-0,57	2,05	0,54	-14,46
22	2,53	-28,5	211,0	-1,91	-1,15	-1,21	0,15	-0,61	-15,67
23	1,29	-90,0	0,0	0,00	0,00	-1,29	0,15	-0,61	-16,96
24	1,70	-25,5	121,0	-0,79	1,32	-0,73	-0,64	0,71	-17,69
25	0,64	-38,5	1,0	0,50	0,01	-0,40	-0,14	0,71	-18,09

Vaddisznós - barlang
 alaprajz és metszetek

M 1:100

Tapolcai PLECOTUS Barlangkutató Csoport
 Kolláth János 1994.

Barlanglezárási terv

I. A lezárni kívánt barlang neve:

Vaddisznós - barlang

II. Előzmények:

A barlangot csoportunk előde, a Bauxit Barlangkutató Csoport tárta fel 1989.-ben 15 m mélységig, majd folyamatos munkával 50 m mélységbe jutottunk le. A feltárás eseményeit az éves kutatási jelentéseinkben közöltük.

A feltárás során már tapasztaltuk, hogy a barlangot a denevérek nyári szálláshelyként használják. A mélyebb részek feltárása során azokat is birtokukba vették. Későbbi tapasztalatunk volt, hogy kb. 10-12 egyedes telelési helyként is használják azt.

A feltárások során tapasztaltuk, hogy mások is megfordulnak (bontanak, kutatnak) a barlangban, annak ellenére, hogy kutatási engedéllyel csak mi rendelkezünk.

Mivel a 12/1993 (III. 31.) KTM rendelet sok denevérfajt védetté vagy fokozottan védetté nyilvánít, az idegen behatolások ellen meg kívánjuk védeni a denevérek természetes élőhelyét, a barlangot biztonságos módon le kívánjuk zárni.

III. A barlang megközelítése:

A barlang a Balatonedericsi-fennsíkron helyezkedik el. A Vékonycseri-putritól 200 m-t kell az erdei úton délre haladni, ahol balra, DK felé leágazás érhető el. A leágazáson 300 m-t megtéve az útra merőleges irtás látható. Az út és az irtás K-i sarkában 30 m-re található a bejárat. (1.sz melléklet: Helyszínrajz)

IV. A lezárás módja:

A bejáratot beton kútgyűrűvel biztosítjuk, amin erős vasrácsot helyezünk el zárószervezettel. (Zárószervezatként az ALBA REGIA csoport által kifejlesztett megoldást használjuk: 2. melléklet)

Ez a lezárási mód biztonságtechnikai szempontból is kielégítő, mert lentől külön eszköz nélkül nyitható.

V. A lezárás munkálatai:

A biztonságos lezáráshoz a csoportvezető irányítása alatt az alábbi munkákat kell elvégeznünk:

1. A megközelíthetőség biztosítására ösvényt kell irtani a bozótban.

2. A jelenlegi bejárat helyett, amely 2 x 0.7 m széles és 3 m mély aknával indul, új bejáratot kell nyitni. Az új bejárat a jelenlegitől 3 m-re K-re lesz, 1,5 m után éri el a járatot. Ezt 1,2 m átmérőjű körszelvényben kell kibontani.

3. Biztonságos tartószerkezetet kell a betongyűrűk számára elhelyezni. Ez 2 db 80 x 80 mm-es L idom, amiknek a végeit a szálkőzetbe kell vésni, majd cementhabarccsal rögzíteni kell.

4. A fém tartókra be kell engedni a betongyűrűket.

5. Fel kell helyezni és rögzíteni a zárószerkezetet.

6. A felső betongyűrű körül a kitermelt kövekből védőgyűrűt kell készíteni.

7. Tömedékelni kell az eredeti bejáratot a kitermelt kövekkel és földdel.

(3.sz melléklet: Kivitelezési vázlat)

VI. Várható eredmények:

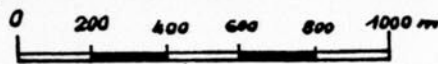
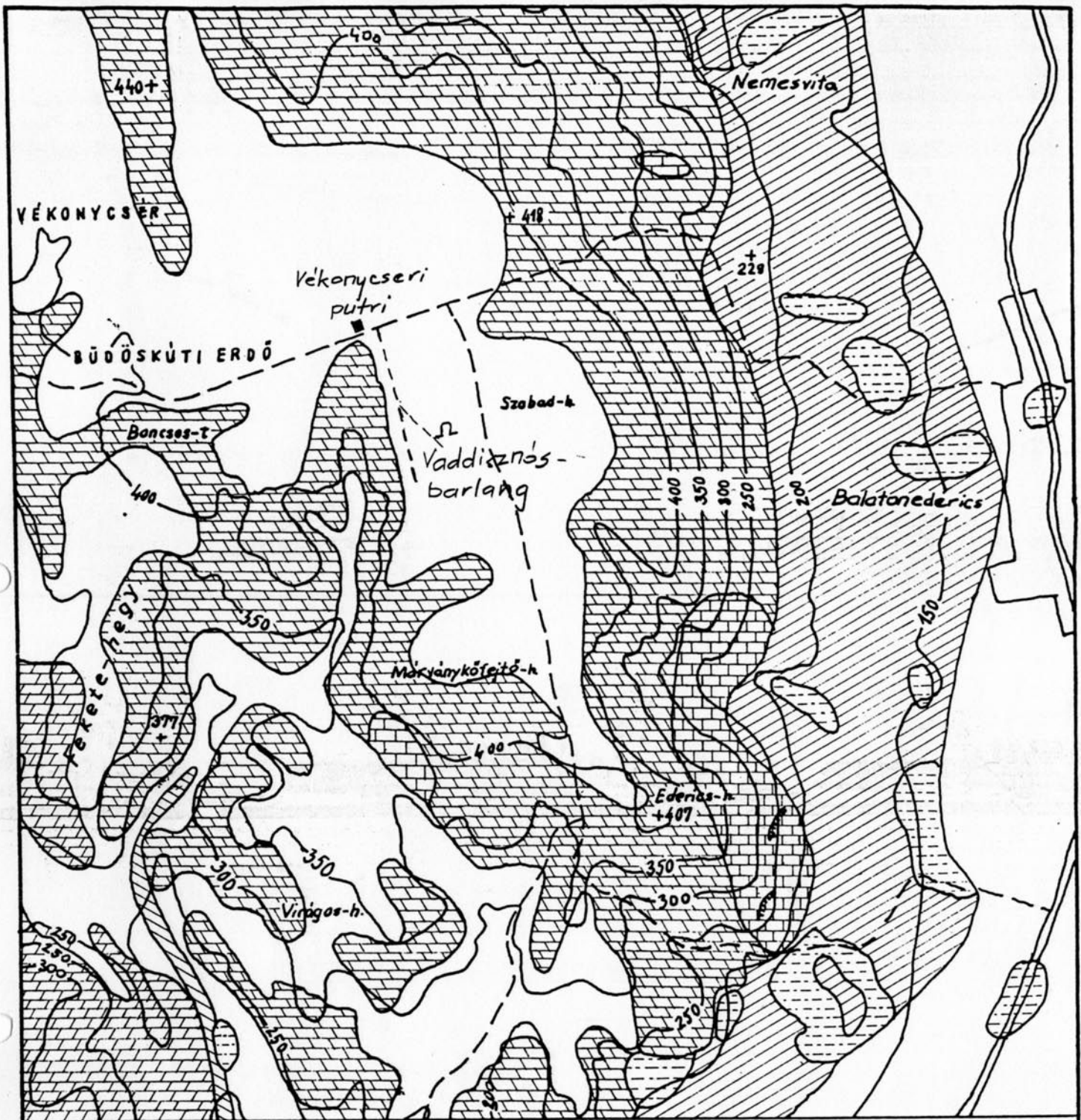
Ez a barlang több védett és fokozottan védett denevérfaj telelési helye. A lezárással biztosítható, hogy a teelő egyedeket a téli álm időszakában ne zavarják. Erre azért van szükség, mert a járatok szűkek, a közlekedés legtöbb helyen az állatok megzavarása nélkül nem lehetséges.

A barlang nehezen járható szűkületekkel és hasadékokkal tagolt. Idegenek számára a bejutás komoly balesetveszélyt jelent, ami szintén indokolja a lezárást.

A lezárás részét képezi a csoportunk barlangvédelmi programjának, amely a többi denevértelölőhely lezárását is magában foglalja.

VII. Költségvetés:

Csoportunk szerény anyagi lehetőségei nem teszik lehetővé, hogy ezeket a munkákat saját forrásból oldjuk meg, ezért kérjük a Természetvédelmi Igazgatóságot, hogy az alábbi költségvetésnek megfelelően a szükséges fedezetet a munkák elvégzéséhez biztosítsa.

A Vaddisznós-barlang
helyszínrajza
1. melléklet.

A Balatonedericsi-fennsík földtani térképe.

KÖLTSÉGVETÉS

a Vaddisznós-barlang lezárásához

Szükséges anyagok:

- 2 db betongyűrű, Ø 1 m x 0.7 m	5000	Ft	
- 2 db tartó 80 x 80 mm, 1,8 m hosszú			2200 Ft
- vasanyag a zárszerkezethez 40 kg			2400 Ft
- cement 50 kg			350 Ft
- betonkavics 0,2 köbméter			200 Ft
- festék			200 Ft
- szerszámbeszerzés			1000 Ft

Összesen: 11350 Ft

Egyéb költségek:

- fűvar	6000	Ft
- lakatos munkadíj	6000	Ft
- beépítés munkadíja	13500	Ft
- gépbérlés	1500	Ft
- útiköltség	900	Ft

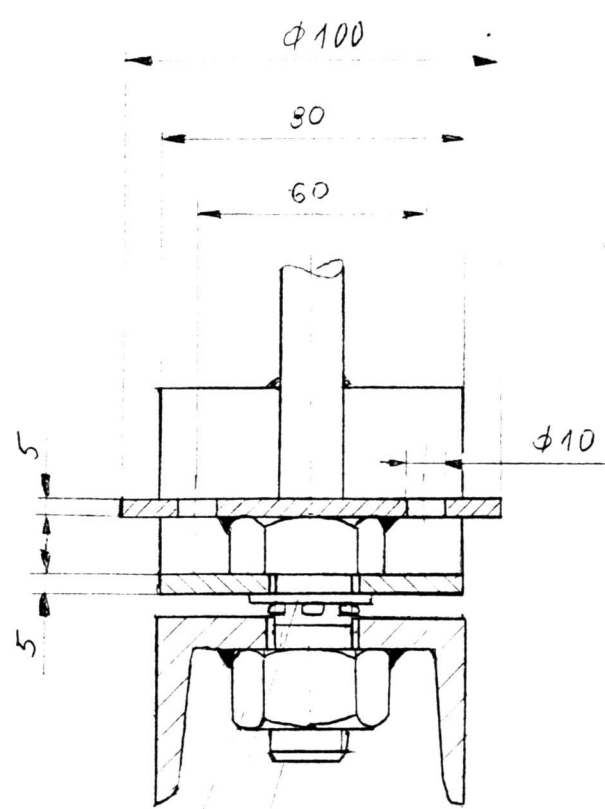
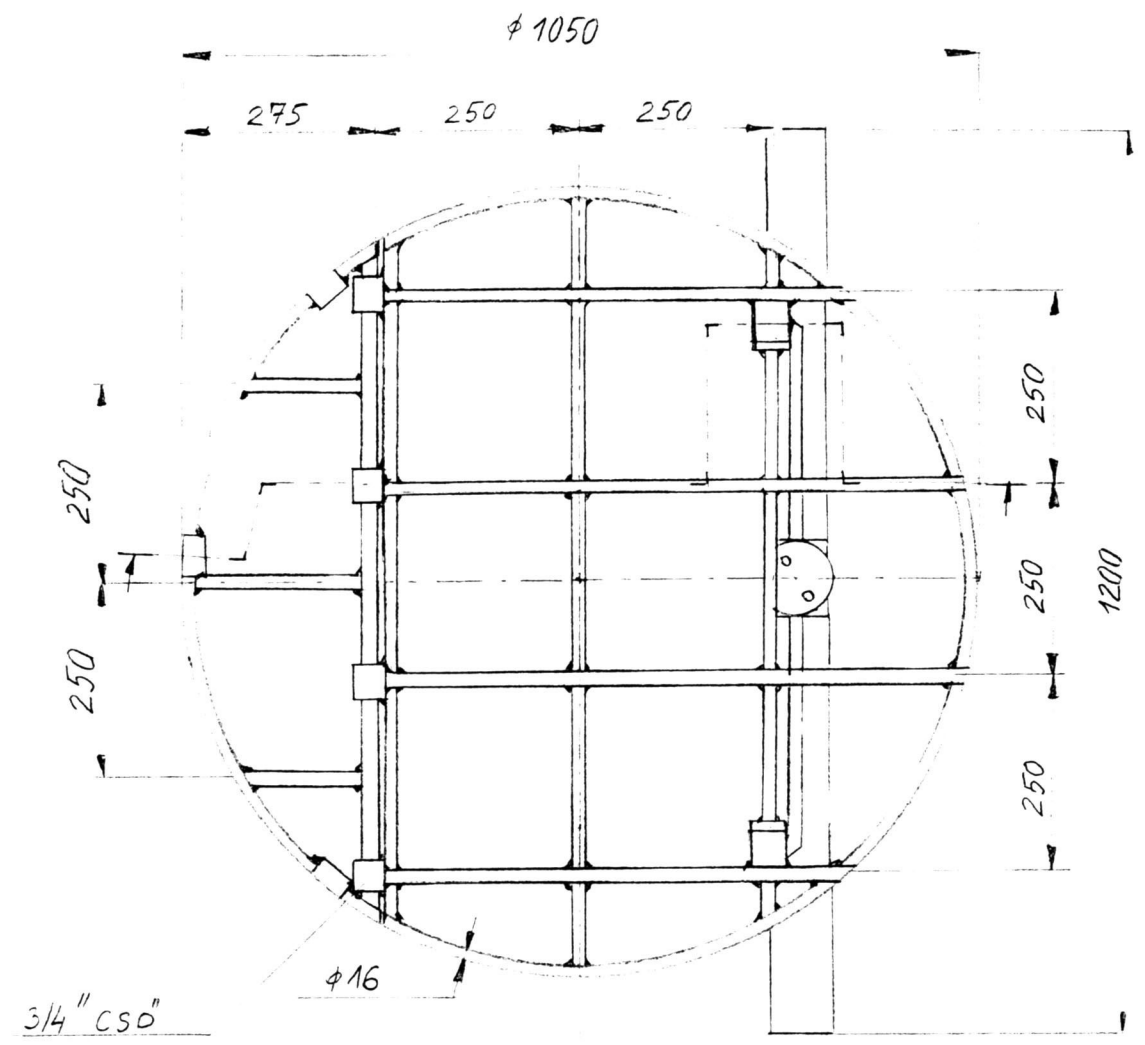
Összesen: 27900 Ft

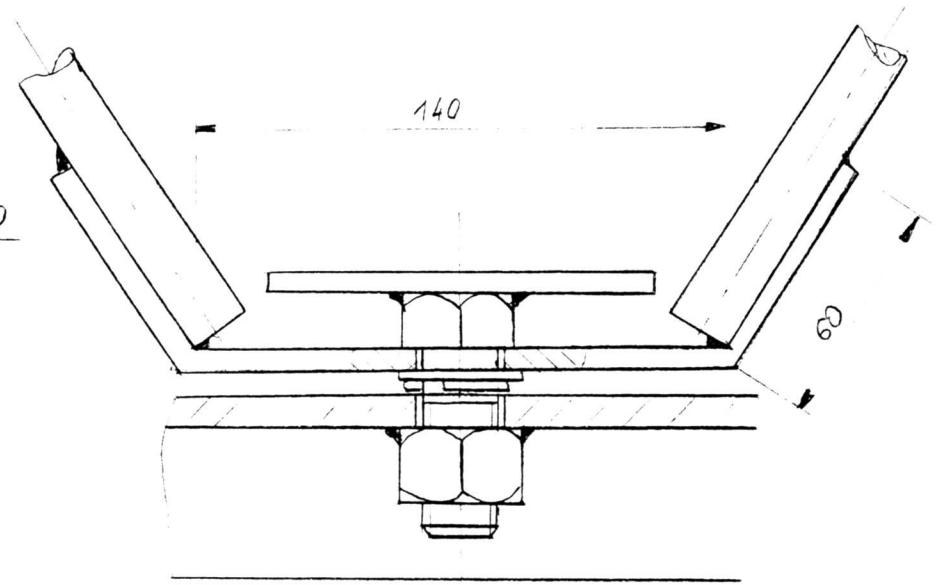
Költség összesen: 39250 Ft

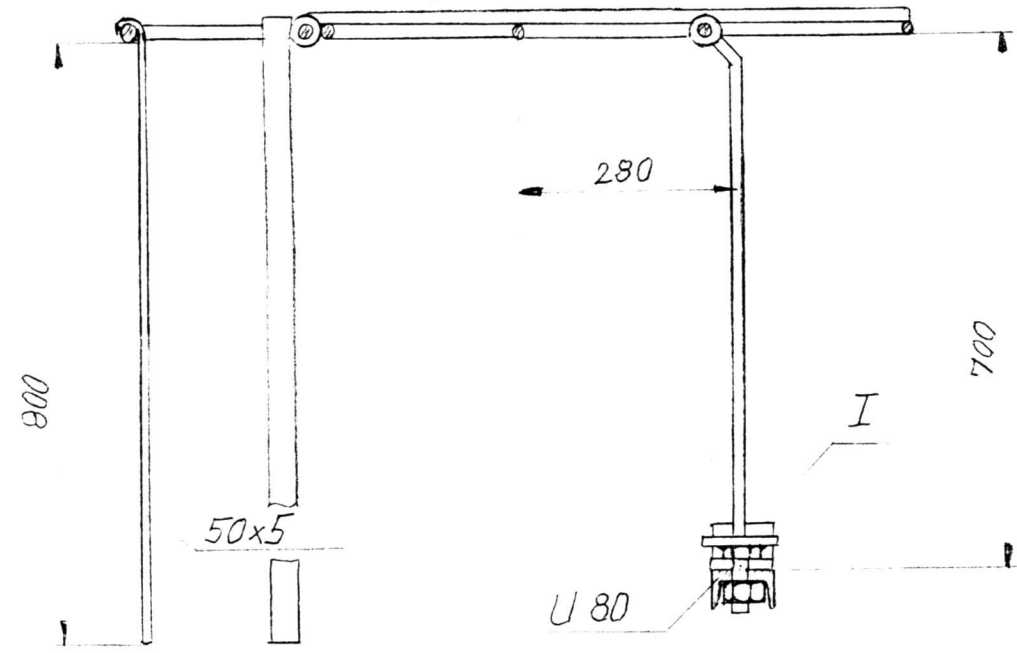
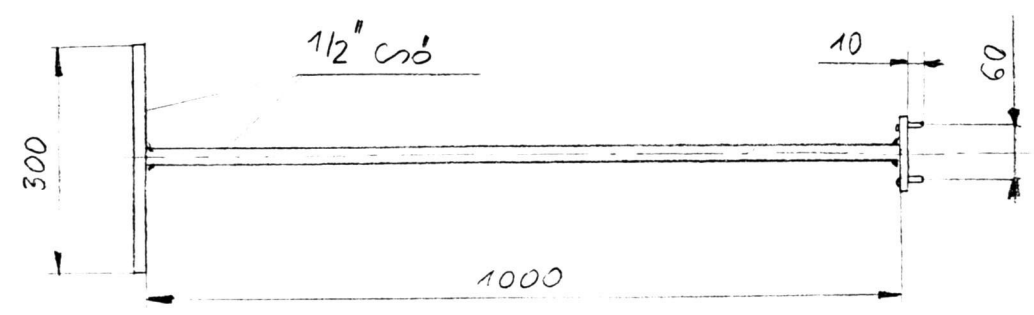
I.
M 1:2

M 20   M 20x50
M 20 alátét

Kulcs: 2 db

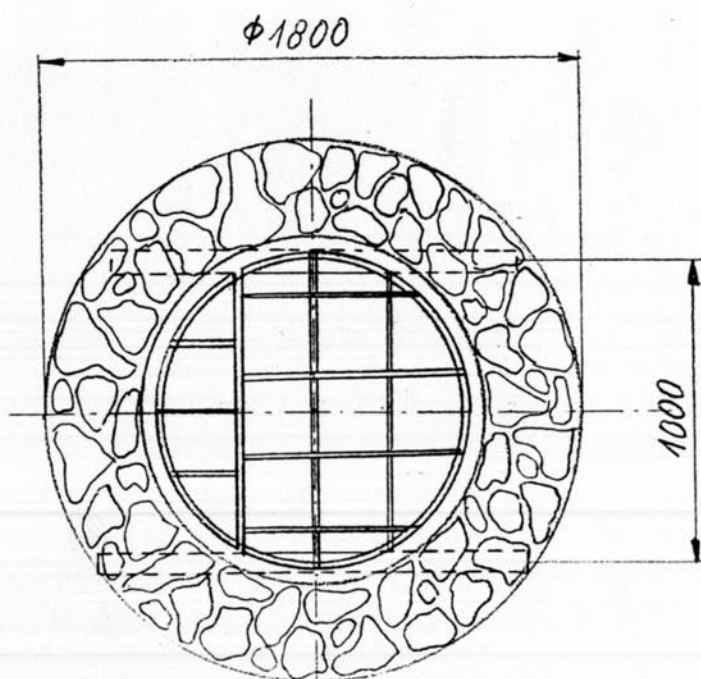
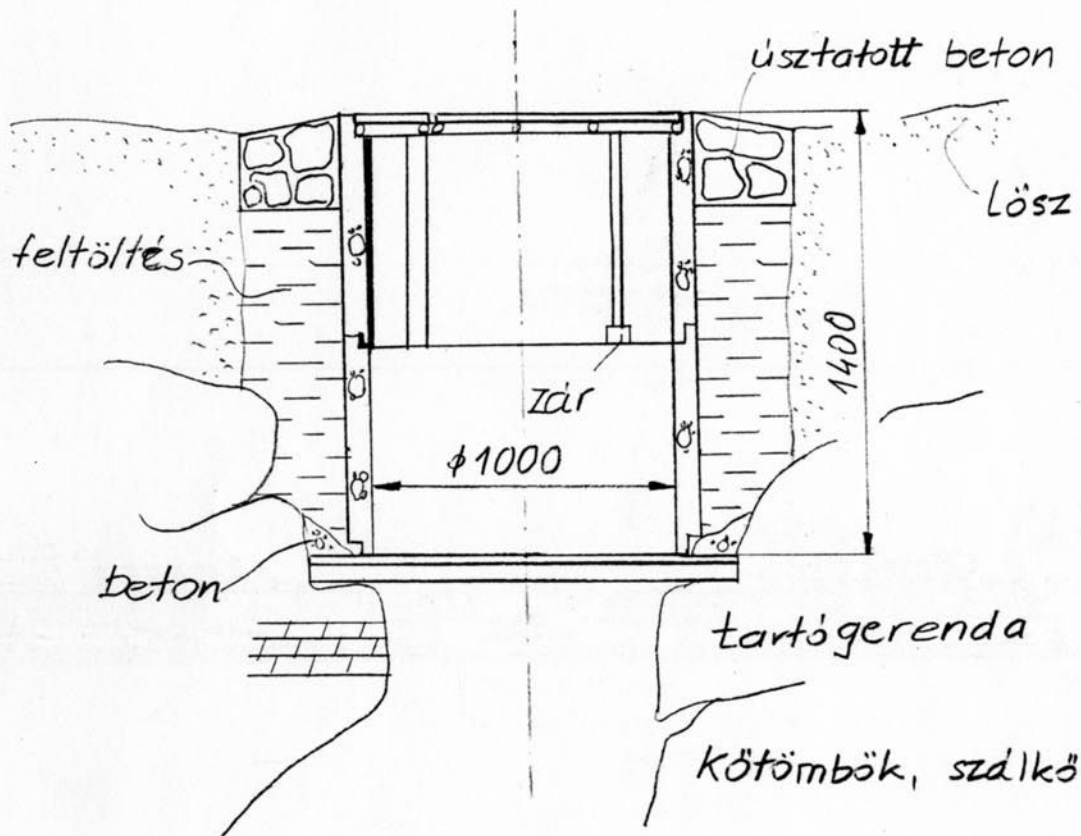

hegesztés: mindenütt
3mm-es sarok-
vorrat

1994. 11. 24	Zárószervezet	A 34
Kolló'sh		M 1:10

Beebítési vázlatrajz
Vaddisznós-barlang

M 1:25

G.

Medvehagymás - barlang

A Medvehagymás-barlang kutatási engedélyének adatai

A Medvehagymás-barlang érvényes kutatási engedélyének másolatát az 1993. évi jelentésünkben közöltük, itt csak a legfontosabb adatai szerepelnek:

Kibocsátó:

Közép-dunántúli Természetvédelmi Igazgatóság

Száma:

580-2/92.

Témaköre:

feltárás, geológiai-, morfológiai kutatás, kőzetelemzés és térképezési munkák

Hatásköre:

a teljes barlang

Határideje:

Visszavonásig

Kutatásvezető:

Gyurman Csaba

Kibocsátás ideje:

1992. május 15.

A barlangban végzett munkák

Az év folyamán ezt a barlangot a November-7.-e barlanghoz hasonlóan részletesen nem kutattuk. A munka folytatása 1995-ös terveink között szerepel. Jelentős feltárás várható itt is, hisz a Nagy-töbri- és a November-7.-e barlangok vonalában helyezkedik el, azon a töréson, amelyet a két barlangból már ismerünk.

A jelentős eredményt hozó munkát itt is amiatt nem végezhattünk, mert erőinket máshol kellett összpontosítani.

A barlangban ezek ellenére több alkalommal tevékenykedtünk. A szükséges állagmegóvási munkákat végeztük el. Kitakarítottuk a régi bejáraton behullott törmeléket, avart. A másik bejárat löszfala a télen eléggé megrongálódott, onnan több anyag eltávolítása vált szükségessé.

Év közben többször ellenőriztük, nem történt e idegen behatolás, rongálás. Szerencsére ennek nyomaival nem találkoztunk.

H.

Róka - nyelő - barlang

A Róka - nyelő - barlang kutatási engedélyének adatai

A Róka-nyelő-barlang érvényes kutatási engedélyének másolatát az 1993. évi jelentésünkben közöltük, itt csak a legfontosabb adatai szerepelnek:

Kibocsátó:

Közép-dunántúli Természetvédelmi Igazgatóság

Száma:

581-2/92.

Témaköre:

feltárás, geológiai-, morfológiai kutatás, közetelemzés és térképezési munkák

Hatásköre:

a teljes barlang

Határideje:

Visszavonásig

Kutatásvezető:

Gyurman Csaba

Kibocsátás ideje:

1992. május 14.

A barlangban végzett munkák

Az év folyamán ezt a barlangot sem kutattuk részletesen. A munka folytatása 1995-ös terveink között szerepel. Kutatása indokolt, mert a nyelő meredeksége viszonylag fiatal kialakulására enged következtetni (a peremeknek nem volt ideje lepusztulni).

A jelentős bontási munkát itt is amiatt nem végezhattünk, mert erőinket máshol kellett összpontosítani.

A barlangban ezek ellenére több alkalommal tevékenykedtünk. A szükséges állagmegóvási munkákat végeztük el. A tél folyamán a nyelő oldalába épített depó megrongálódott, megcsúszott. Tavasszal ezt fontos volt kijavítani, ha el akartuk kerülni a többi kitermelt anyag barlangba jutását. Kicseréltük a törött kitámasztókat, majd megerősítettük a gerendákat is. Ezt követően kiraktuk a barlangba behullott kb. 30 vödörnyi törmelékét. Kijavítottuk a tőbor aljára vezető lépcsőt is.

Év közben többször ellenőriztük, nem történt e idegen behatolás, rongálás. Szerencsére ennek nyomaival itt sem találkoztunk.

I.

Gatyalengető - barlang

A Gatyalengető - barlang kutatási engedélyének adatai

A Gatyalengető-barlang érvényes kutatási engedélyének másolatát az 1993. évi jelentésünkben közöltük, itt csak a legfontosabb adatai szerepelnek:

Kibocsátó:

Közép-dunántúli Természetvédelmi Igazgatóság

Száma:

578-2/92.

Témaköre:

feltárás, geológiai-, morfológiai kutatás, közetelemzés és térképezési munkák

Hatásköre:

a teljes barlang

Határideje:

Visszavonásig

Kutatásvezető:

Gyurman Csaba

Kibocsátás ideje:

1992. május 14.

J.

Kessler Hubert - barlang

A barlangban végzett munkák

A Gaytalengető-barlang történetében jelentős esemény zajlott le 1994-ben. A szomszédos Dagonya-nyelő bontása során feltárult a Kessler Hubert-barlang, mellyel később összeköttetést találtunk. A csoport úgy határozott, hogy a közös rendszer a továbbiakban az új barlangrészt fogja viselni.

1994-től a Gaytalengető-barlang elnevezés megszűnik, a továbbiakban a rendszer a Kessler Hubert-barlang nevet viseli. A kataszteri szám változatlan marad, mivel ugyanannak a víznyelőnek egy másik bejáratát bontottuk ki.

A barlangok összekötését a Kessler Hubert-barlangról szóló fejezetben mutatjuk be. A tavasszal (amikor még nem volt meg az összeköttetés) újból megpróbáltuk a bejáratnál akna közepén elhelyezkedő követ kiemelni, de az sajnos nem sikerült. Kisebb takarítási munkán kívül a főágban egy 1,5 m mély kutatóaknát mélyítettünk. Ez végig lösszel kevert kőtörmelékben haladt, ami azt mutatja, hogy a járatok jelentős akkumuláción mentek keresztül.

A bejáratra az erdészet által korábban elhelyezett rácsot többször javítanunk kellett. A bebetonozott sarkokat kitörték, a rácsot (ami a biztonságos lezárásnak nem felel meg) elgörbítették. A járatokban rongálást szerencsére nem tapasztaltunk.

A barlang felfedezése

Az Edericsi fennsík egyik legrégebben ismert objektuma az a töbör sor, melyben korábban csak a Gatyalengető barlang volt ismert. (Leírják itt a Darázslík-barlangot is, de azt eddig azonosítani nem sikerült)

A Töbör sor a fennsík közepén található, a Sípos-torok törésvonalának távoli folytatásában. A töbör sor három berogyásból áll. Az első (északi) a legfejletlenebb 5-6 m átmérőjű, 1,5 m mély. A második ettől 100 m-re délre van. Jól megfigyelhető patakmederszerű árok vezet bele. 10x20 m a felszíne, mélysége 2,5 m. (Ebben feltételezhető a Darázslík-barlang.) A harmadik és egyben a legnagyobb, délre további 50 m-re látható. Ennek mérete 50x20 m, mélysége 6 m. Alján kettős berogyás figyelhető meg. A nyelési irány felől az elsőben volt a Gatyalengető-barlang (jelenleg ez tekinthető fő nyelőnek). A második (feltételezhetően öregebb) berogyásban járat nem ismert.

Az idősebb berogyás bontásának adtuk korábban a Dagonya-nyelő nevet. Bontásával arra számítottunk, hogy itt bejuthatunk a szenilissé vált nyelő dél felé vezető járataiba. A munkát 1993 nyarán kezdtük. Akkor 1,5 m-ig haladtunk.

1994. tavaszán visszatértünk ide. A korábbi kisebb szelvényt kibővítettük 2x2,5 m-esre, majd tovább mélyítettük azt. 2 m mélységbe leérve olyan méretű kőtömböt találtunk, amit kiemelni nem tudtunk, ezért a töbör közepe felé az aknából oldalra léptünk ki. Ebben az irányban korábban is tapasztaltunk kisebb huzatot. Nagyobb mennyiségű kő kitermelése után vált szabaddá az első természetes járat, mely 3 m mély, 1 x 0.7 m szelvényű akna volt.

Már azt hittük, nyitva áll az út a mélység felé. Az akna alján áramló víz által lerakott hordalékot találtunk. Az új barlangot azonnal el is neveztük. Következő alkalommal az akna bejáratát kibővítettük és megkezdtük a kitöltés eltávolítását. Munka közben a víz feltételezett áramlását követve bontottunk. Nemsoká levegős részt találtunk. Bekúsza az északkelet felé haladt. Végét ismét hordalék zárta le. Ezt kibontva nagyobb méretű járat látszott. Nagyon megörültünk, hisz ilyen könnyű továbbjutásra nem számítottunk. A kitágítás után szomorúan tapasztaltuk, hogy a remélt folytatás nem más mint a Gatyalengető-barlang főfolyója.

A közeli Szúnyogos-nyelő is erre a hasadékrendszerre épül, ezért itt a munkát nem folytattuk. Erőinket a közeli munkahelyre összpontosítottuk.

Feltételezhető, hogy a barlang egy nagy törésszisztemre épülő víznyelőrendszer bejárata. Kutatását folytatni fogjuk.

Az új barlang felfedezésének jelentése

Tisztelt Igazgatóság !

Csoportom, a Tapolcai PLECOTUS Barlangkutató Csoport 1993 nyarán kezdte az általunk Dagonya-nyelő néven említett objektum bontását. Ez a nyelő tulajdonképpen egy kettős töbör déli végében található, mint a töbör sor hátsó, legfejlettebb víznyelő berogyása.

Az első, fejletlenebb töbörben volt a Darázslík-barlang, amelyet 1976-ban a VITUKI munkatársai tártak fel, de később a bejárat teljesen eltömődött. A kettős töbör fejlettebb részén található a Gatyalengető-barlang, melyet csoportunk jelenleg is kutat (ez tekinthető jelenleg főnyelőnek).

Ettől a barlangtól délre 10 m-re, a töbör legmélyebb pontján kezdett bontásnak adtuk a Dagonya-nyelő nevet.

Az indítóaknát korábban 2 m mélyre ástuk ki. Itt olyan méretű kőtömböt találtunk, amit kiemelni nem tudtunk, ezért a töbör közepe felé az aknából oldalra léptünk ki. Ebben az irányban korábban is tapasztaltunk kisebb huzatot. Nagyobb mennyiségű kő kitermelése után vált szabaddá az első természetes járat, mely 3 m mély, 1 x 0.7 m szelvényű akna volt.

Igy az új barlangból 5 m mély és 7 m hosszú járat vált ismertté.

A felfedezés 1994. május 1.-én történt. Az új barlangnak a nemrég elhunyt neves kutató emlékére a

KESSLER HUBERT - barlang

nevet adtuk.

A kutatásokat tovább kívánjuk folytatni, mert a töbör elhelyezkedése, jellege és az erős huzat miatt további nagyméretű járatok feltárása várható. A későbbiekben kutatási engedélyt fogunk kérni.

Tapolca, 1994. május 3.

Tisztelettel:

Kolláth János
csoportvezető

K.

Horda - barlang

A Horda - barlang kutatási engedélyének adatai

A Horda-barlang érvényes kutatási engedélyének másolatát az 1993. évi jelentésünkben közöltük, itt csak a legfontosabb adatai szerepelnek:

Kibocsátó:

Közép-dunántúli Természetvédelmi Igazgatóság

Száma:

583-2/92.

Témaköre:

feltárás, geológiai-, morfológiai kutatás, közelemzés és térképezési munkák

Hatásköre:

a teljes barlang

Határideje:

Visszavonásig

Kutatásvezető:

Gyurman Csaba

Kibocsátás ideje:

1992. május 15.

A barlangban végzett munkák

1994-re ebben a barlangban új bontási hely kijelölését terveztük, azzal a céllal, hogy továbbvezető járatot találjunk. A járatokat átnézve, három pont volt amit meg kellett vizsgálni.

1. A jelenleg ismert végpont: egy fiatal és vékony kutató bemászott a végponti hasadékszűkületbe. Ott kb 3 m-t haladt előre, de a járat jellege nem változott. Mivel továbbhaladni ő sem tudott, visszafordult. Ezen a ponton sajnos csak véséssel tágítva tehető a járat elfogadható méretűvé. A szűk méret annak köszönhető, hogy a leszivárgó víz az oldóhatást korábban már kifejti, ideérve azt tovább folytatni nem tudja. A fennsíkot lösz borítja, és a víznyelő csak időszakosan aktív, az eróziós hatás így nem számottevő.

2. A végpont előtti teremben E-NY-felé van egy lapos leágazás. Megvizsgálva tapasztaltuk, hogy a végét omladék zárja le. Nem kizárt, hogy a főággal párhuzamos hasadékba lehetne bejutni, de az omladék eltávolítását nem kezdtük meg. Ebből az irányból azonosítható vízfolyásnyom nem látható.

3. A harmadik vizsgált pont a főhasadék E-K-i vége. Itt látható, hogy a főhasadék folytatódott tovább, de azt egy akkumulációs szakaszban a lösz teljesen feltöltötte. Ez a feltöltési szint a járat E-NY-i oldalán is megfigyelhető. A barlangképződés egy következő fázisában nyílt meg a jelenlegi bejárat. (Ez a főág gömbölyített, cseppkövesedett formáival szemben erősen korrodált, csipkés jelleget mutat.) A reaktiválódás során az új bejáraton érkező víz elmosta a főág korábbi kitöltését. A megmaradt kitöltés eltávolítása után várható, hogy E-K-felé folytatásba jutunk.

Sajnos a feltárást elvégezni nem tudtuk. A munka folytatása 1995-ös terveink között szerepel. A barlang kutatása azért indokolt, mert a területen ez az egyetlen ismert "hagyományos" víznyelőbarlang.

A barlangban több alkalommal tevékenykedtünk. A fotózáson, denevérmegfigyelésen kívül a szükséges állagmegóvási munkákat is elvégeztük. A bejárat akna közel 4 m-t halad löszben lefelé, ezért tavaszra itt is sok vödörnyi behullott föld, avar akadályozta a biztonságos lejutást. A löszfalak elég jó állékonyságúak, de egy jelentősebb víznyelés nagyon sok kárt okozhat. 1995. tavaszán lezárását meg kívánjuk oldani. (1994-ben már kértünk hozzá segítséget, de azt nem kaptuk meg.)

Év közben többször ellenőriztük, nem történt e idegen behatolás, rongálás. Szerencsére ennek nyomaival nem találkoztunk.

L.

Edericsi - barlang

Az Edericsi - barlang kutatási engedélyének adatai

Az Edericsi-barlang érvényes kutatási engedélyének másolatát az 1993. évi jelentésünkben közöltük, itt csak a legfontosabb adatai szerepelnek:

Kibocsátó:

Közép-dunántúli Természetvédelmi Igazgatóság

Száma:

584-2/92.

Témaköre:

feltárás, geológiai-, morfológiai kutatás, közetelemzés és térképezési munkák

Hatásköre:

a teljes barlang

Határideje:

Visszavonásig

Kutatásvezető:

Gyurman Csaba

Kibocsátás ideje:

1992. május 14.

A barlangban végzett munkák

1994 ben a barlang kutatásában a feltárásokkal szemben nagyobb hangsúlyt kaptak a tudományos jellegű megfigyelések, mérések. A barlangban még a múlt évben elhelyezett hőmérők adatait összesen 10 alkalommal regisztráltuk. Folytattuk a denevérek megfigyelését, ellenőrzését is. A hőmérsékleti adatok elemzését még nem végeztük el, de a denevérmegfigyelések a Tudományos kutatás című fejezetben megtalálhatók.

Elkészítettük a barlang felső szakaszainak fotódokumentációját is a poligonhálózat mentén haladva. A bejáratától a Alsó-hágcsós-terem beszerelési pontjáig. Ezt a munkánkat a következő év tavaszán kívánjuk folytatni, mert előtte szükséges a bejárat rendbetétele. A decemberi havazások, majd hóolvadás eredményeként a barlangba komoly mennyiségű levél, agyag és kőtörmelék került. A lejutás csak hosszabb kitartó járatkarítás után lehetséges. A Bejáratú satu (a bejáratot követő igen kellemetlen, lapos szűkület) ugyanis szinte teljesen eltömődött.

Feltáró kutatásainkat tovább folytattuk a barlang több pontján, de sajnos ezek közül csak egy hozott eredményt. A Felső-hágcsós-terem végében az omladék között sikerült egy vízszintes hasadékot találni. Kitakarítása után 3 m-t lehetett előrejutni, ahol egy másik, de függőleges hasadékba láttunk be. A második hasadék is ígéretes, de sajnos annyira szűk, hogy csak egy személy tudott bemászni. Ő kb. 10 m-t jutott előre. Itt a hasadék már annyira szűk, hogy vissza kellett fordulnia.

A végponti Nagy-terem alján induló kuszodából is megpróbáltunk folytatást keresni. Itt a törmelék között vannak karnyi lyukak, de a bontással járható méretű folytatást elérni nem sikerült.

A barlang lezárását 1995-évi munkatervünkbe az első, legsürgősebben elvégzendő feladataink közé vettük fel. A barlang újabb eltömődésének kivédése, és a barlang állaga, illetve élővilágának védelme érdekében.

M.

Egyéb - objektumok

A Darázslíkban végzett munkák

A Darázslík-barlang első és egyetlen leírását a Karszt- és Barlangban találtuk meg. Ott 1976-os feltárását említik. A cikk leírása alapján próbáltuk azonosítani a helyet. Mivel részletes térkép nem volt, az ott közölt vázlat alapján a töbör sor középső berogyását jelöltük ki bontási helyként. Feltételezésünk megerősítette az is, hogy az egyik fán fatáblát találtunk "Veszélyes szakadék" felirattal.

A nyelő alján két kisebb berogyás volt, de barlangnak, sőt víznyelésnek sem volt nyoma. Furcsa volt az is, hogyan tömődhetett alig több mint 10 év alatt el a bejárat.

A munkák egy részét 1993-ban már elvégeztük. Ebben az évben a nyelő másik oldalán mélyítettünk 2,5 m mély kutatógödört. Ez a pont sziklát ért. A gödörből később 5 m hosszú kutatóárok lett, de ez sem hozott eredményt.

A befektetett nagy munkamennyiség ellenére továbbjutással kecsegtető eredményt elérni nem tudtunk, ezére a munkahelyet felhagytuk. Talán, ha máskor több lehetősége lesz a csoportnak, visszatérünk ide.

Az 5-ös víznyelő (Szúnyogos) bontása

A Kessler Hubert-barlang nyelősorától D-K-re 50 m-re van egy önálló beszakadás. Nem vezet hozzá patakmeder, az előző nyelőkkel sincs szerves kapcsolatban. Meredek oldalai bizonyítják, hogy a többi beszakadással szemben ez még egész fiatal. Különlegessége az is, hogy átmérőjéhez képest szokatlanul mély. Ez az arány általában 4-6 : 1, itt 1 : 1, azaz a mélység megegyezik az átmérővel.

Ezeket figyelembe véve feltételeztük, hogy egy barlangterem felszakadásával keletkezett a berogyás. A kis átmérő a nagyobb mélységgel együtt azt jelentheti, hogy a beomlott teremnek csak egy szűk felső csatornáján történt az anyag behullása. Így feltételezhető, hogy a terem kibontható, és nagyobb rendszerbe lehet bejutni.

A munkákat 1993-ban itt is megkezdjük. Akkor 2,5 m-ig jutottunk le. A tavaszi kutatótábor feladata volt a Darázslík-barlang keresésén túl ennek folytatása. A munka jól ütemben haladt. A déli oldalon talált kőről kiderült, hogy szálkőzet, ementén haladhatunk lefelé. 4 m mélységben a kőzetfallal szemben nagyobb kőtömb jelent meg. Megkezdjük a kibontását. Elmozdítani nem sikerült, feltételeztük, hogy olyan nagy, amivel nem boldogulunk. Az akna haladt tovább, már szinte teljesen elmellőztük a követ, amikor látszott hogy mégis ki kell emelni. A munkát félbeszakítottuk a szerszámok beszerzéséig. Ekkor egyik fiatal tagunk figyelmeztetés ellenére lement, és sajnos kibillentette a követ, aminek lábtörés lett a következménye.

A követ csak hetekkel később emeltük ki. Alatta a munka továbbra is lösz és föld keverékében haladt.

Az év folyamán legtöbbet ezen a munkahelyen dolgoztunk. Év végére elértük a 8 m-es mélységet. Itt tapasztaltuk először, hogy az addig kemény, tömör kitöltés lazulni kezd, néhány karvastagságú lyuk is megjelent. Az akna szelvénye 1x 1,5 m ami lehetővé teszi a kényelmes munkát, de a haladást a sok kitermelendő feltöltés miatt lassítja.

A tél folyamán a munkákat az ígéretes továbbjutásra utaló jelek ellenére nem folytatjuk. Elkészítjük az ácsolatot, ennek védelmében tavasszal tovább dolgozunk a barlang feltárásáig.

A Kulcslyuk-nyelő bontása

Ennek a beszakadásnak a bontását ebben az évben kezdtük meg. A Vaddisznós-barlang felé vezető út mentén nyílik, egy völgy felső végében. A figyelmet a meredek falak hívták fel rá. Jellemében hasonlít a Szúnyogos-nyelőhöz.

A munkahelyen két alkalommal dolgoztunk. Először egy 1x1 m méretű aknát 1 m-re ástunk ki. Majd legközelebb depót építettünk és a mélyítést 2,5 m-ig végeztük. A feltárás során végig lösszel kevert erdei talajban haladtunk, kövesedést, szálkővet nem találtunk.

A berogyás keleti peremén kisebb másodlagos beszakadást is megfigyeltünk. A megbontás során csak omladékköveket találtunk, továbbvezető járatot nem. Figyelemre méltó az, hogy a nyelő függőleges középvonalától alig több mint 3 méterre szálkő és omladékkövek vannak, de a nyelő alján 6 m-es mélységben ezekkel még nem találkoztunk.

A Nagy-töbri-barlang térképezése

A Nagy-töbri-barlang csoportunk kutatási területén helyezkedik el. Feltárását az ACHERON csoporttal közösen kezdtük. Jelenleg kb. 50 m mélységig ismert. Kutatása nagy jelentőségű felfedezésekhez vezethet, hisz a fennsík legimpozánsabb víznyelőjében nyílik.

Jellege jól illeszkedik a fennsíknak ezen a területén található többi barlangéhoz. Jelentős méretű hasadékokból áll. Az elsődleges hasadékjelleg az utólagos víznyelés csak kissé alakította át, elsősorban cseppkövesedést okozva.

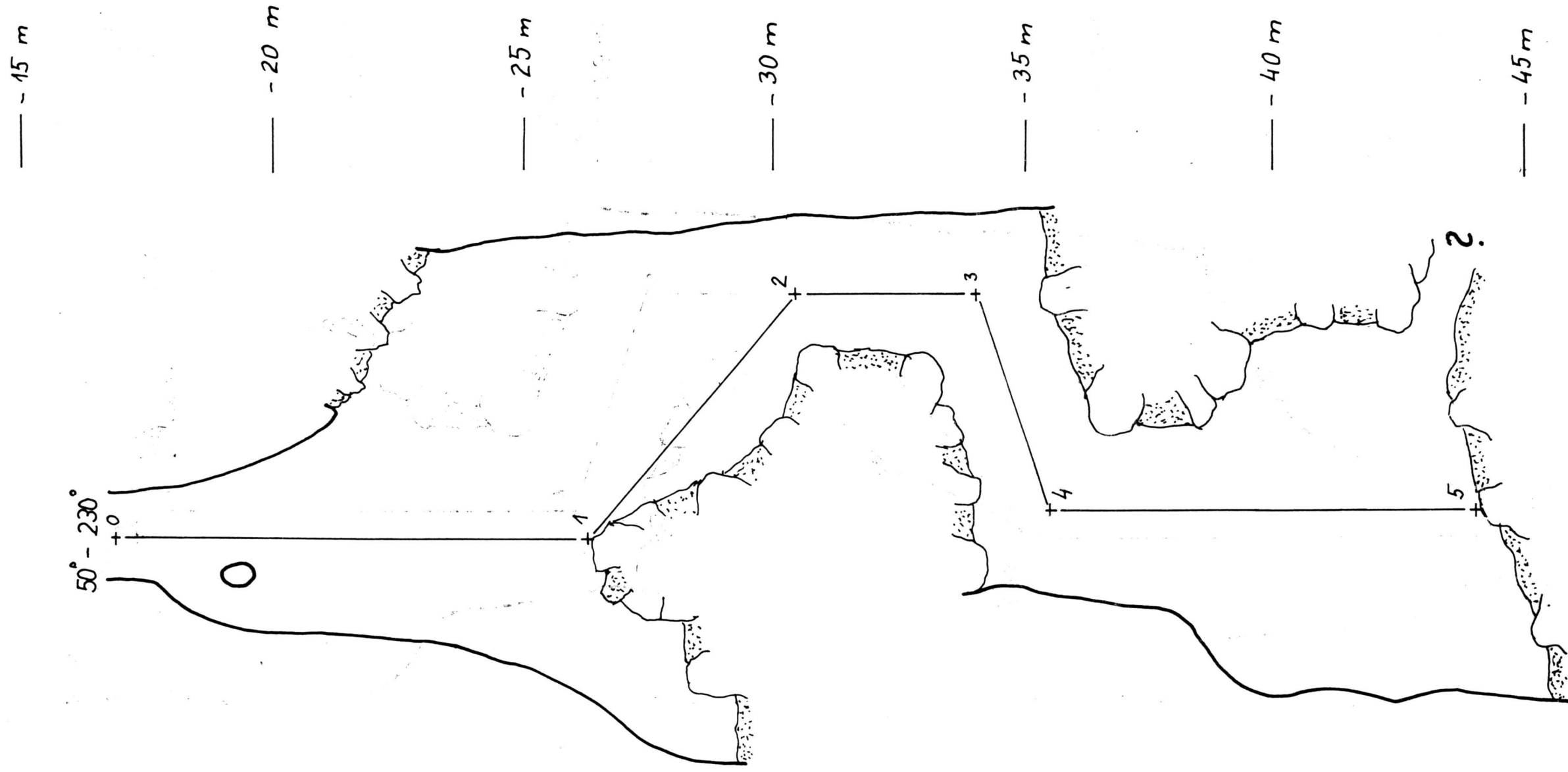
A további kutatások kecsegtetőek, de a felmért végpont fölött egy több száz kilós, bizonytalan helyzetű kötömb van, melyet leomlasztani nem sikerült. A kő alatt a barlang folytatódik, még két aknát tartalmaz. A végpont tovább bonthatónak látszik.

A barlang első szakaszáról az ACHERON csoport 1992-ben készített térképet, ami a járatot a -17 m-es szintig mutatja be. Akkor itt omladék zárta el a továbbjutást. Később a törmeléket eltávolították és a végpontig jutottak. Ez év nyarán csoportunk tagjai felmérték a barlang második szakaszát, melynek vázlatos térképét a korábbi szakasszal egyberajzolva közöljük.

Alappont jele:									
	Xo	0							
	Yo	0							
	Zo	-17 m							
Jel	L	Fi	Alfa	Xr	Yr	Zr	Xa	Ya	Za
1	9,45	-90,0	0,0	0,00	0,00	-9,45	0,00	0,00	-26,45
2	6,40	-42,0	50,0	3,06	3,64	-4,28	3,06	3,64	-30,73
3	3,60	-90,0	0,0	0,00	0,00	-3,60	3,06	3,64	-34,33
4	4,60	-20,0	53,0	2,60	3,46	-1,58	5,66	7,10	-35,91
5	8,50	-90,0	0,0	0,00	0,00	-8,50	5,66	7,10	-44,41

Nagy-töbri-barlang középső szakasz

1992. évi
Tapolcai
Barlangkutató Csoport

Felmérte: Varga Miklós
Szilaj Rezső
Rajzolta: Kolláth János

Tapolcai PLECOTUS Barlangkutató Csoport
1994.

Tartalomjegyzék

I. kötet

	oldal
I. A csoport 1994. évi munkája (rövid értékelés)	2
A. Az 1994. évi munkaterv	3
B. Az 1994. évi költségvetés	5
C. A csoport munkájának összefoglaló értékelése a munkaterv alapján.	6
D. A jelentés tömör összefoglalása	13
II. Kutatási tevékenység	23
A Tavasbarlang	
1. A kutatási engedély adatai	24
2. A barlangban végzett kutatások	25
3. A barlang térképezése	28
3.1 Térképezési-táblázatok	
3.1.1. Kutas labirintus	30
Kutas labirintus poligonvázlat	32
3.1.2. Déli-felső-ág	33
Déli-felső-ág poligonvázlat	34
3.1.3. Kresz-ág	35
Kresz-ág poligonvázlat	36
3.1.4. A Nagy-körjárat oldalágai	37
Oldalágak poligonvázlata	39
3.1.5. Mikulás-ág	40
Mikulás-ág poligonvázlat	42
3.2 Szelvénykiosztás	44
3.3 Alaprajz 11. szelvény	46
3.4 Alaprajz 12. szelvény	48
3.5 Alaprajz 13. szelvény	50
3.6 Alaprajz 14. szelvény	52
3.7 Alaprajz 15. szelvény	54
3.8 Alaprajz 16. szelvény	56
3.9 Alaprajz 17. szelvény	58
B Kórház - barlang	60
1. Kutatási terv	61
2. Kutatási engedély	64
3. A barlangban végzett kutatások	67

4. A barlang térképezése	
4.1. Térképezési táblázatok, Macska-ág	69
4.2. Macska-ág, poligonvázlat	70
4.3 Déli labirintus	71
4.4 Déli labirintus, poligonvázlata	73
4.5 Szelvénykiosztás	74
4.6 A Déli-labirintus térképe, 5. szelvény	76
4.7 A Déli-labirintus térképe, 6. szelvény	78
4.8 A Macska-ág folytatása, 7. szelvény	80
4.9 A Macska-ág folytatása, 8. szelvény	82
C Kincsesgödör	84
1. A kutatási engedély adatai	85
2. A barlangban végzett kutatások	86
D Plecotus-1. - barlang	87
1. Kutatási engedély	88
2. Felfedezés és körülmények	91
3. Feltárási terv	93
3.1. Előzmények	93
3.2. A kutatási terület jogi rendezése	93
3.3. A kutatás fontossága	94
3.4. A kutatás lebonyolítása	95
E November 7.-e - barlang	96
1. A kutatási engedélye	97
2. A barlang feltárásának folytatása	100
F Vaddisznós - barlang	101
1. A kutatási engedély adatai	102
2. Az év folyamán végzett munkák	103
3. A barlang térképezése	105
3.1. Koordináta-táblázata	105
3.2. Térkép (a Fejenálló szifonig)	106
4. Barlanglezárási terv	108
5. Költségvetés	110
6. Helyszínrajz	111
7. Zárszerkezet	112
8. Beépítési vázlat	114
G Medvehagymás - barlang	115
1. A kutatási engedély adatai	116

2. A barlangban végzett munkák	117
H Róka-nyelő - barlang	118
1. A kutatási engedély adatai	119
2. Végzett munkák	120
I Gatyalengető - barlang	121
1. A kutatási engedély adatai	122
2. Végzett munkák	123
J Kessler Hubert - barlang	124
1. A barlang felfedezése	125
2. Az új barlang felfedezésének jelentése	126
K Horda - barlang	127
1. A kutatási engedély adatai	128
2. Végzett munkák	129
L Edericsi - barlang	130
1. A kutatási engedély adatai	131
2. Végzett munkák	132
M Egyéb objektumok	133
1. A Darázslíkban végzett munkák	134
2. Az 5-ös víznyelő bontása	135
3. A Kulcslyuk-nyelő bontása	136
4. A Nagy-töbri-barlang térképezése	137
4.2. A barlang térképe	138
Taralomjegyzék, térképek jegyzéke	139